Riznica

časopis za računovodstvo, reviziju, financije i pravo u sustavu proračuna i neprofitnom sektoru

8
2014

IZ SADRŽAJA:

- Ususret uvođenju Europskih računovodstvenih standarda za javni sektor (EPSAS-a) u zemljama članicama EU
- Suglasnost za preuzimanje višegodišnjih ugovornih obveza na teret državnog proračuna - slučajevi iz prakse
- Ugovor o provođenju bolničke i specijalističko-konzilijarne zdravstvene zaštite
- Pregled tumačenja Temeljnog kolektivnog ugovora za službenike i namještenike u javnim službama
- Organiziranje učeničkih putovanja

NAJAVA:

- **17. savjetovanje "Interna revizija i kontrola"**
  25. - 27. 9. 2014.
  Grand Hotel - 4 opatijska cvijeta, Opatija
- **RADIONICE:**
  Redovito usavršavanje u području javne nabave
  Zagreb, 11. i 12. 09. 2014. godine
- **Radionice** www.rif.hr

UDK 657/687;337 NAKLADNIK HZ RIF, 10000 Zagreb, J. Gotovca 1/II internet: www.rif.hr; e-mail: rif@rif.hr TISKANICA Poštarina plaćena HP-u d.d. u sortirnici 10 200 Zagreb

ISSN 1845 - 8696
9 770350 450008

Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika
upisana u Registar nositelja programa pod evidencijskim brojem 5 organizira

REDOVITO USAVRŠAVANJE U PODRUČJU JAVNE NABAVE

Zagreb, 11. i 12. 09. 2014.

Datum održavanja	Mjesto i adresa održavanja	Naziv programa usavršavanja
11. 09. 2014.	**ZAGREB,** Hotel Dubrovnik, Gajeva 1	JAVNA NABAVA RADOVA - NOVA GRAĐEVINSKA REGULATIVA I FIDIC PRAVILA
12. 09. 2014.	**ZAGREB,** Hotel Dubrovnik, Gajeva 1	ARHITEKTONSKO - URBANISTIČKI NATJEČAJ PRAKTIČNA PROVEDBA DAVANJA KONCESIJA

Program redovitog usavršavanja provodimo kao interaktivne radionice u trajanju od 8 nastavnih sati, od 9,30 do 16,00 sati. **Svakom polazniku programa redovitog usavršavanja HZRIF odmah izdaje potvrdu o pohađanju** potrebnu za obnavljanje certifikata u području javne nabave.

Program usavršavanja: JAVNA NABAVA RADOVA - NOVA GRAĐEVINSKA REGULATIVA I FIDIC PRAVILA
11. 09. 2014. - četvrtak

1. NOVA ZAKONSKA REGULATIVA NA PODRUČJU GRAĐENJA U KONTEKSTU JAVNE NABAVE
   - Zakon o gradnji
   - Zakon o građevinskoj inspekciji i
   - Zakon o prostornom uređenju
2. UGOVOR O JAVNOJ NABAVI RADOVA
   - uvjeti ugovora o javnoj nabavi radova
   - obveze i odgovornosti ugovornih strana
   - položaj zajednice ponuditelja i podizvoditelja
   - izvršenje ugovora i dozvoljene izmjene
3. FIDIC PRAVILA
   - međunarodni standardi ugovaranja javnih radova
   - primjena FIDIC pravila za dobivanje sredstava EU fondova
   - primjeri različitih uvjeta ugovora kod javnih radova prema FIDIC-u
   - Crvena knjiga - uvjeti ugovora o građenju
   - Žuta knjiga - uvjeti ugovora o projektiranju i izgradnji
   - Srebrna knjiga - uvjeti ugovora po sistemu „ključ u ruke"
   - Bijela knjiga - Opći uvjeti ugovora o uslugama
   - Prezentacija provedenih postupaka javnih radova prema FIDIC-ovim pravilima (case study)

PREDAVAČI:
1. Siniša Radaković, dipl. ing. građ., Exstructa d.o.o., Zagreb,
2. Katarina Depope Radman, dipl.iur.
3. Robert Urek, dipl. iur. - Voditelj pododsjeka za javnu nabavu Primorsko-goranske županije
4. mr. sc. Jasna Nikić - savjetnica - urednica HZRFD

LITERATURA: novi priručnik **"JAVNA NABAVA RADOVA - NOVA GRAĐEVINSKA REGULATIVA I FIDIC PRAVILA"**

Program usavršavanja: ARHITEKTONSKO - URBANISTIČKI NATJEČAJ I PRAKTIČNA PROVEDBA DAVANJA KONCESIJA
12. 09. 2014. - petak

1. ARHITEKTONSKO - URBANISTIČKI NATJEČAJ
   - pravila pripreme i provedba natječaja prema ZJN i posebnim propisima
   - nabava usluge organizacije natječaja
   - pregovarački postupak s prvonagrađenim
   - organizacija i odabir postupka koji slijedi nakon provedenog natječaja
   - argumenti „za" i „protiv" otvorenog postupka
   - procijenjena vrijednost usluge organizacije natječaja
   - odabir provoditelja natječaja
   - suradnja naručitelja i provoditelja natječaja u pripremi i provedbi natječaja
   - problematika autorskih prava i drugih srodnih prava
2. PRAKTIČNA PROVEDBA DAVANJA KONCESIJA
   - obrazloženje obveza davatelja koncesije u odnosu na osnivanje stručnog povjerenstva i opseg rada
   - kako izraditi Studiju opravdanosti i Analizu davanja koncesije
   - izračun procijenjene vrijednosti koncesije ovisno o vrstama koncesije te svrha izračunate vrijednosti u postupku davanja koncesije i provedbe ugovora o koncesiji
   - usklađenost s planovima davanja koncesija (jednogodišnji-trogodišnji)
   - imovinsko-pravni odnosi i uvjeti raspolaganja imovinom koja je predmet koncesije
   - način primjene ZJN i posebnih propisa koji uređuju koncesije
3. NOVOSTI U POSEBNIM PROPISIMA KOJI UREĐUJU POSTUPAK DAVANJA KONCESIJA
   - komunalna djelatnost
   - pomorsko dobro
   - gospodarenje otpadom

PREDAVAČI:
1. Mirjana Čusek Slunjski, dipl. iur. - Fakultet organizacije i informatike Varaždin
2. Katarina Depope Radman, dipl. iur.
3. Robert Urek, dipl. iur. - Voditelj pododsjeka za javnu nabavu Primorsko-goranske županije
4. mr. sc. Jasna Nikić - savjetnica - urednica HZRFD

LITERATURA: novi priručnik **"ARHITEKTONSKO - URBANISTIČKI NATJEČAJ I PRAKTIČNA PROVEDBA DAVANJA KONCESIJA"**

Naknada: **za jednodnevnu radionicu iznosi 850,00 kn, a za obje radionice (11. i 12. 09. 2014.) 1.500,00 kn** uključuje literaturu, radni pribor, osvježavajući napitak i PDV.
Uplate: na žiro račun HZRIF-a: HR1423600001101241118 ili gotovinom prije početka, OIB: 75508100288
Prijave i informacije: 01/4686-500, 4686-505, fax: 01/4686-496, e-mail: pretplata@rif.hr

Molimo Vas da zbog izdavanja potvrde o pohađanju programa usavršavanja dostavite prijavnicu.

ZBOG OGRANIČENOG BROJA MJESTA
PRIJAVA OBVEZNA

Prijavnica

za redovito usavršavanje u području javne nabave ZAGREB, 11. 09. 2014. ☐ 12. 09. 2014. ☐ 11. i 12. 09. 2014. ☐

1. ..... Ime i prezime polaznika, datum rođenja i godina:
2. ..... Ime i prezime polaznika, datum rođenja i godina:
3. ..... Ime i prezime polaznika, datum rođenja i godina:
4. ..... Ime i prezime polaznika, datum rođenja i godina:

Naziv i adresa naručitelja: .....

telefon: ..... fax: .....

OIB: ..... e-mail.: .....

PREDRAČUN: ☐ DA ☐ NE

M.P. Ovlaštena osoba: .....

Nakladnik: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika Zagreb

Za nakladnika: **mr. sc. Bogomil Cota**, predsjednik HZRIF

RAČUNOVODSTVO i financije

Riznica

RIF-ov ČASOPIS ZA RAČUNOVODSTVO, REVIZIJU, FINANCIJE I PRAVO U SUSTAVU PRORAČUNA I NEPROFITNOM SEKTORU

Glavni urednik: prof. dr. sc. Danimir Gulin

Urednici savjetnici: Domagoj Bakran, mag. oec., mr. sc. Miljenka Cutvarić, dr. sc. Ivan Čevizović, Dunja Kovačić, dipl. iur., Ivica Milčić, dipl. oec., mr. sc. Andreja Milić, mr. sc. Jasna Nikić, mr. sc. Kornelija Sirovica, dr. sc. Marija Zuber

Uredništvo: Domagoj Bakran, mag. oec., mr. sc. Dalibor Briški, mr. sc. Bogomil Cota, mr. sc. Miljenka Cutvarić, dr. sc. Ivan Čevizović, izv. prof. dr. sc. Ivana Dražić Lutilsky, Slaven Đuroković, prof. dr. sc. Danimir Gulin, dr. sc. Mirjana Hladika, mr. sc. Ivana Jakir Bajo, Mladenka Karačić, dr. sc. Silvana Kostešić, Dunja Kovačić, izv. prof. dr. sc. Ivana Mamić Sačer, Ivica Milčić, mr. sc. Andreja Milić, mr. sc. Jasna Nikić, prof. dr. sc. Silvije Orsag, izv. prof. dr. sc. Hrvoje Perčević, dr. sc. Branka Remenarić, mr. Jozo Serdarušić, doc. dr. sc. Sanja Sever Mališ, dr. sc. Ivana Sever, Nada Svete, mr. sc. Kornelija Sirovica, prof. dr. sc. Stjepan Tadijančević, mr. Darko Terek, prof.dr. sc. Boris Tušek, dr. sc. Marija Zuber, prof. dr. sc. Lajoš Žager

Izdavački savjet časopisa

1. prof. dr. sc. STJEPAN TADIJANČEVIĆ - predsjednik
2. Članovi: Zdenko Balen, Mislav Blažić, Josip Branković, Ivica Crnić, mr. sc. Bogomil Cota, Željko Faber, prof. dr. sc. Danimir Gulin, prof. dr. sc. Ljubo Jurčić, Miroslav Kožul, Ante Knezović, dr. Vladimir Lasić, mr. sc. Slavko Leko, prof. dr. sc. Vlado Leko, prof. dr. sc. Branimir Marković, Ratko Marković, prof. dr. sc. Lorena Mošnja Škare, prof. dr. sc. Josipa Mrša, prof. dr. sc. Silvije Orsag, mr. sc. Zvonimir Pavić, prof. dr. sc. Milena Peršić, mr. sc. Slavica Pezer-Blečić, prof. dr. sc. Branka Ramljak, Rajko Škarić, prof. dr. sc. Boris Tušek, prof. dr. sc. Stjepan Tadijančević, prof. dr. sc. Vesna Vašiček, prof. dr. sc. Katarina Žager, prof. dr. sc. Lajoš Žager

Grafička priprema: Željka Pervan, Miljenka Stanković
Tajništvo: Mira Fila, Vesna Rumić-Banovac
Internet: http://www.rif.hr
e-mail: rif@rif.hr

Savjeti za čitatelje: telefon: 01-4686-506 (šest linija). Pravo na savjete ostvaruje se pretplatom na časopis "Računovodstvo i financije". Telefonski pristup savjetnicima putem PIN-a radnim danom od 8,00 - 13,00 sati. Redakcijski obrađene pisane odgovore objavljujemo u časopisu.

PRILOG IZLAZI MJESEČNO KAO TEMATSKA DOPUNA SADRŽAJA ČASOPISA **"RAČUNOVODSTVO I FINANCIJE"** ZA ČITATELJE IZ PODRUČJA JAVNOG I NEPROFITNOG SEKTORA.

U OKVIRU PRETPLATE NA ČASOPIS "RAČUNOVODSTVO I FINANCIJE" PRILOG ŠALJEMO NA ZAHTJEV I SVIM OSTALIM ZAINTERESIRANIM PRETPLATNICIMA.

Tisak: Sveučilišna tiskara d.o.o., Zagreb

Riznica SADRŽAJ

AKTUALNOSTI

- Ususret uvođenju Europskih računovodstvenih standarda za javni sektor (EPSAS-a) u zemljama članicama EU
  mr. sc. Ivana Jakir-Bajo 2

FINANCIJE

- Suglasnost za preuzimanje višegodišnjih ugovornih obveza na teret državnog proračuna - slučajevi iz prakse
  Ivana Kunić 7
- Dugoročno zaduživanje jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te davanje jamstava i suglasnosti
  Nevenka Brkić 9
- Ugovor o provođenju bolničke i specijalističko-konzilijarne zdravstvene zaštite
  Vedran Kruljac 14
- Financijska pomoć Republici Hrvatskoj za sanaciju područja zahvaćenih poplavom iz Fonda solidarnosti Europske unije
  Iva Jukić Katana 19

PLAĆE I NAKNADE

- Pregled tumačenja Temeljnog kolektivnog ugovora za službenike i namještenike u javnim službama
  dr. sc. Marija Zuber 21

JAVNA NABAVA

- Javna nabava - pitanja i odgovori
  Zoran Vuić 30

ZAKONODAVSTVO I PRAVNA PRAKSA

- Organiziranje učeničkih putovanja
  dr. sc. Jasenka Štiglec 34

- **OBAVIJESTI** 38

Najavljujemo!

NOVI ZAKON O RADU I IZMIJENJENE OVLASTI INSPEKCIJE RADA

10. rujna 2014. ZAGREB Hotel *Dubrovnik*, Gajeva 1 početak 9,30 sati

Novi Zakon o radu stupiti će na snagu osmoga dana od dana objave u Narodnim novinama, tj. očekivano krajem srpnja 2014. U roku 6 mjeseci od njegova stupanja na snagu poslodavci su dužni uskladiti pravilnike o radu i taj rok ističe krajem siječnja 2015. Od početka 2014. izmijenjeni su i propisi koji uređuju ustrojstvo i način postupanja inspekcije rada, a te su promjene obuhvaćene i Zakonom o radu.
S ciljem upoznavanja sadržaja tih novina, HZRiF organizira seminar

više na www.rif.hr

Mr. sc. IVANA JAKIR-BAJO

Ususret uvođenju Europskih računovodstvenih standarda za javni sektor (EPSAS-a) u zemljama članicama EU

U kontekstu fiskalnog nadzora i Procedure prekomjernog deficita, Europska komisija ima zadatak redovito provjeravati kvalitetu podataka koje dostavljaju zemlje članice i podataka koji se za sve državne sektore sastavljaju prema ESA metodologiji. Budući da zemlje članice Europske unije primjenjuju različite računovodstvene koncepte uvođenjem EPSAS-a omogućilo bi se jednostavnije provođenje nadzora fiskalnih i makroekonomskih politika te efekata strukturnih reformi zemalja članica. Ključni smisao uvođenja EPSAS-a jest uspostava jedinstvenih računovodstvenih standarda za javni sektor za sve zemlje članice. Ti standardi bi se temeljili na obračunskom računovodstvenom načelu i općim standardima financijskog izvještavanja.

1. UVOD

Dva najvažnija pokazatelja fiskalne održivosti neke zemlje su visina javnog duga i proračunskog deficita. Ovi pokazatelji koriste se i u okviru Europske unije (dalje u tekstu: EU) za praćenje usklađenosti s uvjetima utvrđenim u Paktu o stabilnosti i rastu. Prema članku 126. Ugovora o funkcioniranju Europske unije[1] i Protokolu br. 12 o Proceduri prekomjernog deficita,[2] udio proračunskog deficita u bruto domaćem proizvodu (dalje u tekstu: BDP-u) ne smije prelaziti 3 posto i udio javnog duga u BDP-u, ne smije prelaziti 60 posto. Europska komisija prati navedena ograničenja kako bi očuvala učinkovito funkcioniranje gospodarske i monetarne unije. U slučaju da se pojedine zemlje članice EU ne uspiju zadržati u propisanim granicama, a situacija nije privremena i iznimna, pokreće se Procedura prekomjernog deficita[3]. Republika Hrvatska (dalje u tekstu: Hrvatska), ušla je u Proceduru prekomjernog deficita u siječnju ove godine. Procedura prekomjernog deficita u potpunosti određuje okvir naše fiskalne politike u srednjem roku. Hrvatska je obvezna u skladu s postavljenim terminskim planom predložiti korektivne mjere kako bi se ponovno vratila u zadana ograničenja.

Raspoloživost pravovremenih i pouzdanih fiskalnih podataka osnova je za provođenje nadzora EU, a posebice u slučajevima primjene korektivnih mjera. Fiskalna statistika oslanja se na podatke iz nacionalnih računovodstvenih sustava zemalja članica. Dosadašnja iskustva su pokazala kako postoji prostor za unapređenje pouzdanosti prakse javnog računovodstva zemalja članica. To je preduvjet proizvodnje kvalitetne statistike koja omogućava usporedivost među zemljama članicama te daje potpunu i pouzdanu sliku o financijskom i gospodarskom položaju te uspješnosti svake od njih. Europska komisija i Eurostat, kao nadležno tijelo za statistiku, su mišljenja kako im u tome mogu pomoći novi i jedinstveni za sve zemlje članice - Europski računovodstveni standardi za javni sektor[4] (dalje u tekstu: EPSAS). U ovom radu predstavit će se razlozi provođenja tog, za Europsku uniju, značajnog projekta, plan njegove implementacije i pregled potencijalnih prepreka u njegovom provođenju.

2. RAZLOZI UVOĐENJA EPSAS-a

Gospodarska i ekonomska kriza dodatno je ukazala na potrebu koordinacije, proširivanja i jačanja nadzora nad eko-

[1] Consolidated versions of the Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union of 2012. Official Journal C 326, 26/10/2012. P. 0001 - 0390.

[2] Protocol (No 12) on the Excessive Deficit Procedure (EDP), annexed to the Treaties.

[3] Excessive Deficit Procedure - EDP.

[4] European Public Sector Accounting Standards.

nomskim politikama država članica EU u skladu s ciljevima fiskalne stabilnosti i rasta. S tom nakanom Europski parlament i Vijeće su krajem 2011. godine usvojili paket uredbi i direktiva (tzv. „Six pack“[5] i „Two pack“). Preventivne i korektivne mjere koje propisuje navedeni paket propisa najvećim se dijelom moraju oslanjati na statističke informacije za koje su izvor nacionalni računovodstveni sustavi zemalja članica. Dakle, postojanje i kvaliteta usporedivih i sveobuhvatnih statističkih podataka za sektor opće države osnova su za izračun makropokazatelja koji se koriste za nadzor i koordinaciju fiskalne i makroekonomske politike u EU, ali i za povećanje transparentnosti i odgovornosti javnog menadžmenta.

Direktivom Vijeća 2011/85/EU[6], koja je dio „Six packa“, propisuju se zahtjevi za proračunske okvire država članica i uvode detaljna pravila glede makroekonomskih i proračunskih projekcija u sklopu višegodišnjeg proračunskog okvira, čime se postiže usklađenost s proračunskom disciplinom kako zahtijeva Ugovor o funkcioniranju Europske unije. Proračunski okvir predstavlja skup rješenja, postupaka, pravila i institucija na kojima se temelji vođenje proračunskih politika zemalja članica, a između ostaloga uključuje i sustav proračunskog računovodstva i statističkog izvješćivanja. Republike Hrvatska je bila u obvezi do kraja 2013. godine transponirati odredbe ove Direktive u nacionalno zakonodavstvo. To je bio i ključni razlog zbog kojeg se mijenjao Zakon o fiskalnoj odgovornosti.[7] Osim ovim Zakonom, odredbe Direktive prenesene su i drugim zakonskim propisima, ponajprije Zakonom o proračunu[8], Zakonom o Državnom uredu za reviziju[9] i Zakonom o sustavu unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru[10].

Direktivom je propisano da su države članice obvezne uspostaviti javne računovodstvene sustave koji sveobuhvatno i dosljedno pokrivaju sve podsektore opće države[11] (središnju državu, lokalnu državu i fondove socijalne sigurnosti) i sadržavaju informacije potrebne za generiranje podataka na obračunskoj računovodstvenoj osnovi radi pripreme podataka temeljem standarda Europskog sustava nacionalnih i regionalnih računa (dalje u tekstu: ESA).

ESA se uspostavlja 1996. godine Uredbom Vijeća (EZ) o Europskom sustavu nacionalnih i regionalnih računa u Zajednici[12] kako bi se osigurali zajednički standardi, definicije, klasifikacije i računovodstvena pravila, koja će se koristiti za kompiliranje računa i tablica zemalja članica. Zajednička osnova pruža mogućnost usporedbe između zemalja članica. Sva statistička izvješća iz područja državnih financija te statistike deficita i duga temelje se na metodologiji ESA. Može se reći da je ESA više od puke metodologije, ona je važan instrument za analizu ekonomske situacije pojedine regije ili zemlje.

Raspoloživost i kvaliteta ESA podataka ključna je za osiguranje pravilnog funkcioniranja okvira proračunskog nadzora EU. ESA se oslanja na informacije pružene na obračunskoj osnovi. Sustave računovodstva treba razlikovati od statističkih sustava. Glavni izvor fiskalne statistike su računovodstvene evidencije i izvještaji koji su proizvod nacionalnih računovodstvenih sustava. Budući da su navedeni podaci ključni ulaz za dobivanja statističkih podataka, to svakako utječe na njihovu kvalitetu i usporedivost.

Ipak, treba naglasiti da iako je ESA temeljena na obračunskom računovodstvenom načelu, nisu sve zemlje članice ugradile obračunsko načelo u svoje nacionalne računovodstvene standarde ili ga pak nisu primijenile na svim razinama vlasti. To znači da se podaci iskazani po gotovinskoj/novčanoj osnovi prilagođavaju u one na obračunskoj osnovi. Tamo gdje uopće ne postoje bilančni podaci na mikrorazini, bilance i cjelokupno financijsko poslovanje se izvode iz različitih izvora, što je dovelo do „neusklađenosti“ između statističkih deficita utvrđenih putem nefinancijskih računa i onih sastavljenih korištenjem financijskih računa. Ipak, ne predlaže se u potpunosti napuštanje gotovinskog načela, posebice u dijelu praćenja izvršenja proračuna, već njihovo komplementarno korištenje.

Uzimajući sve gore navedeno u obzir, razumljiva je namjera Europske komisije i Eurostat-a, da harmonizira računovodstvene sustave zemalja članica kako bi se najlakše

[5] Five Regulations and one Directive: Regulation (EU) No 473/2013. of the European Parliament and of the Council of 21 May 2013. on common provisions for monitoring and assessing draft budgetary plans and ensuring the correction of excessive deficit of the Member States in the euro area (Official Journal L 140/11. of 27. 5. 2013.), Regulation (EU) No 472/2013 of the European Parliament and of the Council of 21 May 2013. on the strengthening of economic and budgetary surveillance of Member States in the euro area experiencing or threatened with serious difficulties with respect to their financial stability (Official Journal L 140/1 of 27. 5. 2013.), Council Regulation (EU) No 1177/2011. of 8 November 2011. amending Regulation (EC) No 1467/97. on speeding up and clarifying the implementation of the excessive deficit procedure (Official Journal L 306/33. of 23. 11. 2011.), Regulation (EU) No 1176/2011. of the European Parliament and of the Council of 16 November 2011 on the prevention and correction of macroeconomic imbalances (Official Journal L 306/41. of 23. 11. 2011.), Regulation (EU) No 1175/2011. of the European Parliament and of the Council of 16 November 2011. amending Council Regulation (EC) No 1466/97. on the strengthening of the surveillance of budgetary positions and the surveillance and coordination of economic policies (Official Journal L 306/12of 23. 11. 2011.), Regulation (EU) No 1174/2011. of the European Parliament and of the Council of 16 November 2011 on enforcement measures to correct excessive macroeconomic imbalances in the euro area (Official Journal L L 306/8 of 23. 11. 2011), Regulation (EU) No 1173/2011. of the European Parliament and of the Council of 16 November 2011 on the effective enforcement of budgetary surveillance in the euro area (Official Journal L 306/1of 23. 11. 2011) and COUNCIL DIRECTIVE 2011/85/EU of 8 November 2011. on requirements for budgetary frameworks of the Member States (Official Journal L 306/41 of 23. 11. 2011.).

[6] Council Directive 2011/85/EU of 8 November 2011 on requirements for budgetary frameworks of the Member States (Official Journal L 306/41 of 23. 11. 2011.).

[7] Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o fiskalnoj odgovornosti (Nar. nov., br. 19/2014.) stupio je na snagu 8. veljače 2014. godine.

[8] Zakon o proračunu (Nar. nov., br. 87/2008. i 136/2012.).

[9] Zakon o Državnom uredu za reviziju (Nar. nov., br. 80/2011.).

[10] Zakonom o sustavu unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru (Nar. nov., br. 141/2006.)

[11] U skladu s Council Regulation (EC) No 2223/96. of 25 June 1996 on the European system of national and regional accounts in the Community (Official Journal L 310, 30. 11. 1996, p. 1.).

[12] Council Regulation (EC) No 2223/96 of 25 June 1996. on the European system of national and regional accounts in the Community (Official Journal L 310 of 30. 11. 1996).

dobili jednako kvalitetni i usporedivi statistički podaci prema ESA metodologiji potrebni za fiskalno planiranje, koordinaciju i nadzor. Podsjetimo da u kontekstu fiskalnog nadzora i Procedure prekomjernog deficita, Europska komisija ima zadatak redovito provjeravati kvalitetu podataka koje dostavljaju zemlje članice i podataka koji se za sve državne sektore sastavljaju prema ESA metodologiji.

3. EPSAS-i vs. IPSAS-i

Prije nastanka same ideje o razvoju i primjeni EPSAS-a, a radi uočene potrebe da se nacionalni računovodstveni okviri ujednače, postojala je namjera da se to postigne obveznom primjenom Međunarodnih računovodstvenih standarda za javni sektor[13] (dalje u tekstu: IPSAS-a), u svim zemljama članicama. Tome svjedoči i Izvještaj koji je 2013. godine Europska komisija uputila Europskom vijeću i Europskom parlamentu pod nazivom „Prema primjeni harmoniziranih računovodstvenih standarda za javni sektor u zemljama članicama - prikladnost primjene IPSASA u zemljama članicama".[14]

Izvještaj o prikladnosti primjene IPSAS-a za zemlje članice EU poručuje da će usvajanje jedinstvenog seta računovodstvenih standarda temeljenih na obračunskom načelu rezultirati prednostima za upravljanje javnim sektorom EU na svim razinama. Poboljšat će se transparentnost, odgovornost i usporedivost financijskih izvještaja u javnom sektoru. Međutim, vezano uz konkretnu primjenu IPSAS-a, Izvještaj je predstavio dvostruke zaključke. S jedne strane, IPSAS-e nije moguće jednostavno i brzo implementirati u svim državama članicama EU, a s druge strane, IPSAS-i ipak mogu predstavljati početnu preporuku za razvoj novih računovodstvenih standarda javnog sektora EU.

Niti jedna zemlja članica nije u cijelosti primijenila IPSAS-e, iako su oni jedini međunarodno priznati računovodstveni standardi za javni sektor. Navedena činjenica dosta govori o njihovoj složenosti, ali i prilagođenosti potrebama sektora opće države. Devet zemalja je propisalo nacionalne računovodstvene standarde temeljeno na IPSAS-ima, šest zemalja se kod definiranja nacionalnih standarda referenciralo na IPSAS-e, dok jedna članica koristi IPSAS-e u nekim djelovima lokalne samouprave. Hrvatska se također pozvala na primjenu međunarodnih računovodstvenih standarda. U članku 98. Zakona o proračunu stoji kako se proračunsko računovodstvo temelji na općeprihvaćenim računovodstvenim načelima: točnosti, istinitosti, pouzdanosti i pojedinačnom iskazivanju poslovnih događaja te na međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor. Iako je referenca prisutna, teško je napraviti poveznicu, odnosno utvrditi stupanj usklađenosti nacionalnog računovodstvenog okvira i IPSAS-a.

Uzimajući u obzir stajališta država članica i drugih dionika u provedenoj javnoj raspravi o primjenjivosti IPSAS-a za zemlje članice, za zaključit je da vlada jedinstven stav o zahtjevnosti IPSAS-a u primjeni te njihove nepokrivenosti i nedorečenosti u pojedinim pitanjima značajnim za javni sektor. Dakle, ideja da IPSAS-i budu ti jedinstveni i sveobvezni računovodstveni standardi za javni sektor, kojima bi sve zemlje članice zamijenile svoje nacionalne standarde nije naišla na prihvaćanje kod zemalja članica. To je utjecalo na potrebu da se razviju novi, svima prihvatljivi standardi pod nazivom EPSAS-i, ali s obzirom da su IPSAS-i jedini standardi za javni sektor sigurno će predstavljati referentni okvir za budući razvoj EPSAS-a.

Ono što je nadalje poznato, a vezano uz razvoj EPSAS-a, jest da će isti biti usklađeni s ESA načelima, koristeći obračunsko računovodstavo načelo i načelo dvojnog knjigovodstva, kao i da će propisati međunarodno usklađene financijske izvještaje.

4. PLANIRANI PRISTUP U IMPLEMENTACIJI EPSAS-a

Implementacija EPSAS-a je za EU veliki, ambiciozni i srednjoročni do dugoročni projekt. Projekt je planiran u više faza. Implementacijske aktivnosti su utvrđene na način da ne ugrožavaju financijsko izvještavanje u onim zemljama koje već primjenjuju obračunsko računovodstveno načelo. Fokus svakako treba biti na razvoju onih standarda koji uređuju poreze i socijalne naknade, čiji računovodstveni tretman IPSAS-i nisu uredili.

Trenutno je rad na implementaciji EPSAS-a organiziran u dvije radne skupine sastavljene od predstavnika članica zemalja EU. Uz zemlje članice, kao promatrači su pozvani i predstavnici Europskog revizorskog suda[15] (ECA), Europske središnje banke[16] (ECB), Međunarodnog monetarnog fonda[17] (IMF) i Odbora za međunarodne računovodstvene standarde za javni sektor[18] (IPSASB). Prva radna skupina (Task Force „EPSAS Governance"), zajedno s Eurostatom radi na razvoju modela upravljačke strukture i EPSAS procedura. Ona treba predvidjeti pravnu formu kojom će EPSAS-i postati obvezujući računovodstveni standardi za javni sektor svih zemalja članica EU, kao i osigurati način izravnog sudjelovanja svih nacionalnih tijela koje postavljaju računovodstvene standarde za javni sektor u zemljama članicama u procesu uspostave novih Europskih računovodstvenih standarda za javni sektor. Druga radna skupina (Task Force „EPSAS Standards") će zajedno s Eurostatom raditi na konceptualnom okviru i razvoju samih standarda.

[13] International Public Sector Accounting Standards.

[14] Towards implemeting harmonised public sector accounting standards in the Member States: The suitability of IPSAS for the Member States.

[15] European Court od Auditors - ECA.

[16] European Central Bank - ECB.

[17] International Monetary Fund - IMF.

[18] International Public Sector Accounting Standard Board - IPSASB.

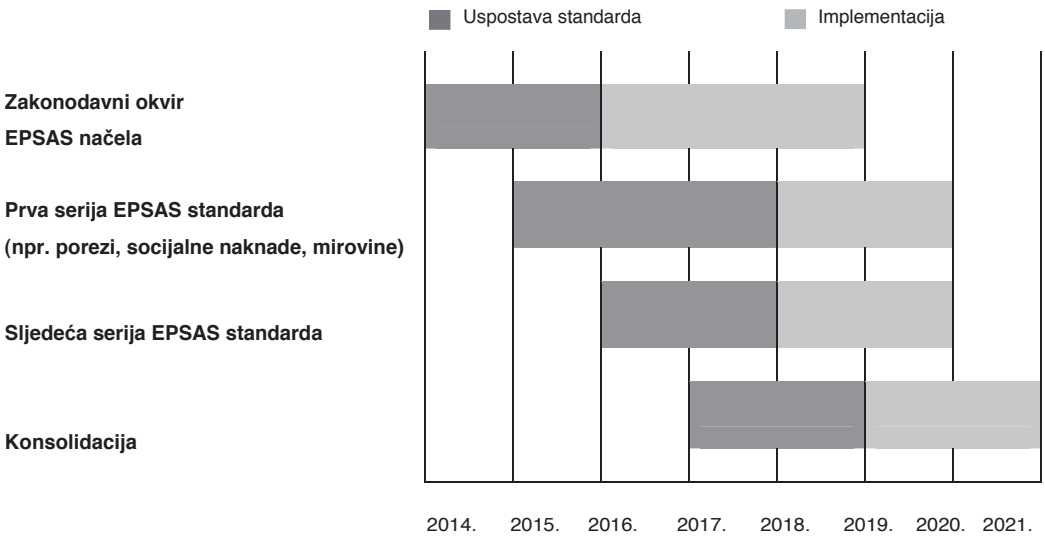

Slika 1. *Faze u uspostavi i implementaciji EPSAS-a*

Izvor: Fazni pristup EPSAS-ima (Stages Approach to EPSAS), Eurostat, 2014.

5. PREPREKE UVOĐENJU EPSAS-a

Kao što je i prethodno istaknuto, nacionalni računovodstveni sustavi jednog broja zemalja članica EU još uvijek se temelje na gotovinskom računovodstvenom načelu. Tim zemljama bi uvođenje EPSAS-a na obračunskom načelu predstavljalo značajnu reformu, kao što je bilo i Hrvatskoj u 2002. godini kada je gotovinski koncept proračunskog računovodstva zamijenjen modificiranim načelom nastanka događaja koji se do danas nije mijenjao.

Uvođenje EPSAS-a zasigurno će dovesti do promjena i u organizacijskoj infrastrukturi koja je dosada osiguravala primjenu nacionalnih računovodstvenih standarda za institucije u sustavu proračuna, odnosno sektoru opće države. Implementacija novih standarda uvjetovat će značajne promjene i u informatičkoj podršci. Bit će potrebno provoditi edukacije i treninge na svim razinama, od računovođa do samog javnog menadžmenta, posebice u dijelu interpretacije financijskih izvještaja. Europska komisija je svjesna da razina primjene novih standarda za male proračunske korisnike (primjerice dječje vrtiće) mora biti ograničena. Zahtjevi izvještavanja za manje korisnike trebaju biti manji od postojećih, ali i oni najmanji moraju biti svjesni svoje odgovornosti u zakonitom, namjenskom i svrhovitom korištenju proračunskog novca, kao i potrebe za transparentnošću.

Svima su očigledne potencijalne prednosti od uvođenja EPSASA-a - bolje upravljanje, veća odgovornost i transparentnost. Ipak, prednosti svakako treba sučeliti s troškovima. Informacije koje su raspoložive i koje mogu pomoći u procjeni koliko bi koštala jedna ovakva reforma u svim zemljama članicama, odnose se na troškove koje su imale zemlje uvodeći obračunsko računovodstveno načelo. To nije zanemariv iznos, a troškovi ovise o mnogim čimbenicima, između ostaloga i o veličini te složenosti sektora i podsektora opće države, cjelovitosti i pouzdanosti postojećih sustava. Iskustva su pokazala da su zemlje najčešće s uvođenjem novih računovodstvenih standarda, istodobno i modernizirale informacijske sustave za upravljanje javnim financijama. Hrvatska je upravo takav primjer. Jedna od reformi javnih financija koja je imala najznačajniji utjecaj na razvoj sustava riznica, kako na državnoj, tako i na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, pokrenuta je 2002. godine primjenom novog koncepta proračunskog računovodstva temeljenog na modificiranom načelu nastanka događaja. Uz promjene u računovodstvenom sustavu, zakonodavnim okvirom se uvodi ozbiljniji pristup programskom planiranju, primjenom programske klasifikacije, u izradu proračuna i financijskih planova korisnika. Promjene koje su se u hrvatskom proračunskom sustavu uvodile pokrenute su ponajprije radi potrebe za razvojem i usuglašavanjem sustava klasifikacija s međunarodno propisanim klasifikacijama, potrebe za kvalitetnim informacijama o poslovanju pojedinih subjekata i države kao cjeline, te radi nužnosti usklađivanja s globalnim trendovima i zahtjevima koje postavljaju međunarodni makroekonomski statistički sustavi (promjena računovodstvenog načela). Navedene promjene značajno su utjecale na smjerove razvoja državne riznice, ali i pokrenule i procese uspostave riznica na lokalnoj i područnoj (regionalnoj) razini. Nova računovodstvena metodologija omogućila je kvalitetnije praćenje izvršavanja proračuna. Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ne samo da su modificirano načelo nastanka događaja primijenile u računovodstvu i financijskom izvještavanju, već na tom principu planiraju i proračune. Sustav izvještavanja, kao ključni element uspostave javne odgovornosti čelnika (gradonačelnika, načelnika i župana), pratio je promjene u računovodstvenoj metodologiji.

Prema podacima koji su prezentirani u Izvještaju o prikladnost primjene IPSAS-a u zemljama članicama, mogući trošak za srednje veliku zemlju EU, koja je isključivo na razini središnje države (nije uključena lokalna samouprava), prešla s gotovinskog na obračunsko računovodstveno načelo, procijenjen je i do 50 milijuna Eura. Ovaj iznos obuhvaća troškove implementacije novih standarda i odgovorajuće informatičke podrške, ali ne i troškove povezane s reformom sustava financijskog izvještavanja. Za veće države članice i za one s velikom lokalnom samoupravom troškovi bi mogli biti puno veći, posebice ako je prijelaz na obračunsku osno-

vu kombiniran s provedbom šire reforme računovodstva i financijskog izvještavanja. Tako je primjerice, trošak reforme računovodstva i sustava proračuna u Republici Francuskoj u posljednjih deset godina prešao iznos od 1,5 milijardi Eura. Prema podacima iz Izvještaja, svi procjenjeni troškovi zemalja EU koje su dosada provodile reforme u sustavu računovodstva za javni sektor, kreću se u rasponu od 0,02 do 0,1 posto BDP-a.

Zbog važnosti ove teme, ali i ključnog argumenta zemalja članica protiv uvođenja novih računovodstvenih standarda, Eurostat je naručio posebnu studiju koja će uključiti:

1. Detaljnu procjenu troškova i koristi od implementacije EPSAS-a na uzorku od osam zemaljama članica (Austrije, Republike Estonije, Republike Francuske, Savezne Republike Njemačke, Republike Litve, Kraljevine Švedske, Kraljevine Nizozemske, Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske i jedne nečlanice Švicarske Konfederacije), dok će se za sve ostale zemlje članice koristiti metoda upitnika čija je primarna svrha prikupiti podatke o trenutnom stanju računovodstvenih praksi u tim državama.
2. Provođenje kritičke analize IPSAS-a kao osnove za razvoj EPSAS-a uzimajući u obzir razmišljanja zemalja članica o (ne)prikladnosti IPSAS-a.

Studija će biti uskoro gotova, a njeni rezultati svakako bi trebali imati značajan utjecaj na daljnji tijek razvoja ovog projekta.

6. ZAKLJUČAK

Ključni smisao uvođenja EPSAS-a jest uspostava jedinstvenih računovodstvenih standarda za javni sektor za sve zemlje članice. Ti standardi bi se temeljili na obračunskom računovodstvenom načelu i općim standardima financijskog izvještavanja. Cilj je približiti računovodstvene sustave statističkim, konkretnije minimizirati razliku između računovodstvenih standarda i ESA-e, kako bi se jednostavnije provodio nadzor fiskalnih i makroekonomskih politika te efekata strukturnih reformi zemalja članica. Međutim, bez obzira na izjave predstavnika Komisije i Eurostata, zemlje članice, posebice one najstarije, ne prihvaćaju olako namjeru da se njihovi nacionalni računovodstveni sustavi zamijene nekim novim. Izjašnjavajući se o kvaliteti svojih računovodstvenih sustava, svaka od njih smatra kako je baš njihov najbolji. Jedan dio članica je u posljednjem desetljeću uložio značajna sredstva u razvoj i implementaciju svojih računovodstvenih standarda.

Može se zaključiti kako cijeli ovaj projekt počiva na staklenim nogama. Tome u prilog govori i studija koju upravo provodi konzultantska kuća koju je angažirao Eurostat, a koja ima zadatak procijeniti koristi i troškove buduće implementacije EPSAS-a. Eurostat će učiniti sve da sebi olakša posao u budućnosti i ispravi pogreške iz prošlosti u kojoj su, između ostaloga, i loši računovodstveni podaci doveli do podcjenjivanja razine deficita i javnog duga nekih od zemalja članica, a samim time i izostanka korektivnih mjera. Eurostat će, budimo sigurni, zatražiti i političku podršku u promicanju svoga cilja, a prema onome što se vidjelo na dosada održanim sastancima radnih skupina, najveće zemlje članice otežavat će mu taj posao.

Mr. sc. Ivana Jakir-Bajo,
Ministarstvo financija RH, Zagreb

ŠTEDITE NOVAC I VRIJEME - ČITAJTE PROVJERENO !
ČASOPIS
RAČUNOVODSTVO i financije
Nakladnik: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika
Zagreb, Jakova Gotovca 1/II; e-mail: rif@rif.hr
punopravna članica: Međunarodne federacije računovođa (IFAC), Međunarodnog odbora za računovodstvene standarde, Europske konfederacije instituta za internu reviziju, Europskog udruženja računovođa

IVANA KUNIĆ

Stručni članak UDK 336.64

Suglasnost za preuzimanje višegodišnjih ugovornih obveza na teret državnog proračuna - slučajevi iz prakse

Odredbama Zakona o proračunu proračunskim korisnicima državnog proračuna propisana je obveza ishođenja suglasnosti Vlade, odnosno ministra financija prije sklapanja ugovora koji zahtijevaju plaćanje u sljedećim godinama. Autorica u ovom članku daje pregled konkretnih slučajeva u kojima tu suglasnost nije potrebno ishoditi.

1. UVOD

Zakonom o proračunu iz 2003. (Nar. nov., br. 96/03.) je prvi puta propisano da prije sklapanja ugovora koji zahtijevaju plaćanje u sljedećim godinama proračunski korisnici državnog proračuna moraju ishoditi suglasnost Vlade Republike Hrvatske (dalje u tekstu: Vlada). Ovakvo praćenje stvaranja višegodišnjih ugovornih obveza uvedeno je kako bi se osiguralo kontinuirano i višegodišnje praćenje potrošnje te osigurala fiskalna disciplina potrebna za makroekonomsku stabilnost.

Ova obveza je Zakonom o proračunu iz 2008. (Nar. nov., br. 87/08.), proširena i na proračunske korisnike proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (dalje u tekstu: jedinice), koji suglasnost trebaju ishoditi od izvršnog tijela na teret čijeg proračuna se obveze preuzimaju. Slijedom toga, sada ni proračunski korisnici državnog proračuna niti proračunski korisnici jedinica ne mogu sklapati ugovore kojima se preuzimaju obveze na teret proračuna sljedećih godina bez suglasnosti izvršnog tijela.

Odgovornost proračunskog korisnika da, pri sklapanju ugovora kojima se preuzimaju višegodišnje obveze na teret proračuna, postupa sukladno odredbama Zakona o proračunu dodatno je naglašena kroz Zakon o fiskalnoj odgovornosti (Nar. nov., br. 139/10. i 19/14.). Naime, jedno od pitanja iz Upitnika o fiskalnoj odgovornosti provjerava jesu li se obveze po ugovorima koji zahtijevaju plaćanje iz proračuna u sljedećim godinama preuzimale uz suglasnost Vlade, odnosno izvršnog tijela jedinice, a na prijedlog ministra financija, odnosno upravnog tijela nadležnog za financije jedinice. Uz navedeno se kao dokaz prilažu preslike dobivenih suglasnosti.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o proračunu (Nar. nov., br. 136/12.), skraćena je procedura davanja suglasnosti kod sklapanja ugovora kojima se preuzimaju višegodišnje obveze na teret državnog proračuna za proračunske korisnike državnog proračuna. Ako ukupna obveza po ugovoru ne prelazi iznos od 10.000.000 kuna[1] suglasnost proračunskim korisnicima državnog proračuna za preuzimanje obveza po ugovorima koji zahtijevaju plaćanje u sljedećim godinama daje ministar financija. Kada ukupna obveza po ugovoru prelazi taj iznos, suglasnost proračunskim korisnicima državnog proračuna za preuzimanje navedene obveze daje Vlada, a na prijedlog ministra financija.

Međutim, postoje slučajevi kod kojih pri sklapanju ugovora kojim se preuzimaju obveze na teret proračuna sljedećih godina nije potrebno ishoditi suglasnost ministra financija, odnosno Vlade. U nastavku je dan pregled takvih slučajeva.

2. SLUČAJEVI U KOJIM SE NE ZAHTIJEVA SUGLASNOST

Ministarstvo financija je u 2012. objavilo Naputak u kojem se navodi da za sklapanje višegodišnjih ugovora koji su vezani uz **rashode koji su kontinuirano dio redovnog poslovanja** proračunskog korisnika državnog proračuna te su kao takvi predviđeni državnim proračunom i projekcijama, nije potrebna suglasnost Vlade. Pod rashodima koji su kontinuirano dio redovnog poslovanja proračunskog korisnika državnog proračuna podrazumijevaju se primjerice, troškovi komunalnih usluga (opskrba vodom, odvoz smeća…) i drugi „režijski“ troškovi (troškovi opskrbe strujom, plinom, troškovi usluge telefona, interneta…), zatim troškovi redovnog održavanja postojećih informacijskih sustava, obnavljanja postojećih licenci, redovne nabave uredskog materijala i slični troškovi koji se ponavljaju iz godine u godinu, i to neovisno o tome poklapa li se razdoblje trajanja ugovora s proračunskom godinom ili ne.

U nastavku se daje pregled konkretnih primjera zahtjeva proračunskih korisnika državnog proračuna za davanjem suglasnosti za koje, sukladno navedenom Naputku, nije potrebna suglasnost Vlade, a u slučaju da je ukupna vrijednost ugovora manja od 10.000.000 kn ministra financija.

[1] Zakonom o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2014. (Nar. nov., br. 152/13. i 39/14.), taj iznos ukupne obveze po ugovoru je utvrđen na razini od 10.000.000 kuna.

- *Proračunski korisnik državnog proračuna W je dostavio zahtjev za davanje suglasnosti za sklapanje ugovora o kupoprodaji eurodizela.* Zakonom je definirano da kupnja i prodaja nafte i naftnih derivata u svrhu formiranja i obnavljanja zaliha nafte spada u dio redovnog poslovanja tog proračunskog korisnika, stoga nije potrebno ishoditi suglasnost.
- *Proračunski korisnik državnog proračuna Y je dostavio zahtjev za davanje suglasnosti za isplatu potpore.* U ovom slučaju se također radi o rashodima koje korisnik isplaćuje kao dio svog redovnog poslovanja jer mu to, kao i u prethodnom slučaju, ulazi u zakonom definirani djelokrug rada. Upravo stoga je sredstva za isplatu potpore dužan osigurati u okviru limita ukupnih rashoda. Osim toga, iz pravilnika kojim je uređen postupak isplate ovih potpora bilo je jasno da između proračunskog korisnika kao davatelja potpore i krajnjeg korisnika ne nastaje ugovorni odnos u smislu Zakona o obveznim odnosima, odnosno ugovorni odnos sukladno drugim, posebnim propisima. Nadalje, odredbama Zakona o proračunu propisano je kako proračunski korisnici trebaju suglasnost za obveze *po ugovorima* koji zahtijevaju plaćanje u sljedećim godinama. Isto vrijedi i za *slučaj u kojem je proračunski korisnik dostavio zahtjev za sufinanciranje troškova otkupa grožđa/mandarina/jabuka.*
- *Proračunski korisnik državnog proračuna X je proveo postupak javne nabave usluga u elektroničkoj pokretnoj, komunikacijskoj mreži, mobilnih telefona i 3G modema te pripadajućih SIM kartica. Budući da se sklapa okvirni sporazum na dvije godine upućen je zahtjev za davanje suglasnosti.* Međutim, kako se ovdje radi o „režijskim“ troškovima, konkretno troškovima usluge telefona koje je proračunski korisnik dužan osigurati kao dio redovnog poslovanja, a sukladno Naputku, u ovom slučaju nije potrebna suglasnost.
- Isto se odnosi i na *slučaj proračunskog korisnika državnog proračuna koji je uputio zahtjev za davanje suglasnosti za sklapanje Okvirnog sporazuma i Ugovora o javnoj nabavi Microsoft licenci*. Ovdje je, osim što je riječ o obnavljanju postojećih licenci (ne o nekoj značajnoj nadogradnji informacijskog sustava novim), u Okvirnom sporazumu predviđeno sklapanje Sporazuma na razdoblje od tri godine. Također je propisano da isti ne predstavlja obvezu na sklapanje ugovora te da obveza nastaje tek zaključenjem jednogodišnjeg ugovora. Slijedom toga, a uzimajući u obzir i da se sukladno Naputku radi o rashodu koji je kontinuirano dio redovnog poslovanja, izdavanje suglasnosti nije bilo potrebno.
- Još jedan takav primjer je i *zahtjev proračunskog korisnika državnog proračuna C za davanje suglasnosti za sklapanje Ugovora o priključenju s Hrvatskom elektroprivredom.*

3. SLUČAJEVI KOJI SE NE MOGU SMATRATI IZUZEĆEM

Gore navedena izuzeća se ne mogu primijeniti u slučajevima danim u nastavku:

- Jedan od proračunskih korisnika je dostavio upit *o potrebi ishođenja suglasnosti u slučaju višegodišnjih investicija za koje se preuzimaju obveze za trogodišnje razdoblje (tekuća godina i naredne dvije)*. Naime, državni proračun donosi se za tekuću godinu, ali se za naredne dvije godine donose projekcije. S obzirom da projekcije nisu obvezujuće, odnosno mogu se mijenjati, u ovakvim slučajevima je potrebno ishoditi suglasnost.
- *Proračunski korisnik državnog proračuna Q je dostavio zahtjev za davanje suglasnosti za sklapanje ugovora o nabavi automobila za koju su sredstva osigurana na proračunskoj poziciji kojoj je jedini izvor financiranja 4 Prihodi za posebne namjene (konkretno 43 Ostali prihodi za posebne namjene).* U ovom je slučaju potrebno ishoditi suglasnost. Naime, sukladno odredbama Zakona o proračunu, namjenski prihodi ovog proračunskog korisnika uplaćuju se u državni proračun. Ako su namjenski prihodi uplaćeni u nižem opsegu nego što je iskazano u državnom proračunu, korisnik može preuzeti i plaćati obveze samo u visini stvarno uplaćenih, odnosno raspoloživih sredstava. Upravo stoga je nužno da Ministarstvo financija raspolaže podacima o preuzetim obvezama budući da će u slučaju da namjenski prihodi budu uplaćeni u nižem opsegu od očekivanoga, sredstva za preuzete obveze biti nužno osigurati iz nekih drugih izvora financiranja.

4. ČESTE GREŠKE PRI PODNOŠENJU ZAHTJEVA ZA DAVANJE SUGLASNOSTI[2]

Zahtjev za dobivanjem suglasnosti proračunski korisnici državnog proračuna razine razdjela dostavljaju Ministarstvu financija na čiji prijedlog zatim ministar financija, odnosno Vlada donosi odluku o davanju suglasnosti. Međutim, ako je riječ o proračunskim korisnicima druge i treće razine (agencije, ustanove u kulturi, ustanove u zdravstvu i sl.), zahtjev se prvo dostavlja nadležnom ministarstvu, a ono Ministarstvu financija.

- *Muzej WQ je dostavio zahtjev za davanje suglasnosti Ministarstvu financija.* Uvidom u Podatke iz registra proračunskih i izvanproračunskih korisnika utvrđeno je da je muzej proračunski korisnik državnog proračuna. Međutim, isti je u nadležnosti Ministarstva kulture te je stoga zahtjev potrebno dostaviti preko Ministarstva kulture. Naime, limiti ukupnih rashoda državnog proračuna Republike Hrvatske se utvrđuju na prvoj razini organizacijske klasifikacije, dakle razini razdjela (u ovom slučaju Ministarstva kulture). Upravo to je razlog da se zahtjev upućuje preko Ministarstva kulture kako bi isto pri raspodjeli dobivenog limita na niže razine organizacijske klasifikacije raspolagalo podacima o preuzetim obvezama i sukladno tome dodijelilo sredstva potrebna za podmirenje istih.
- *Dom zdravlja XX županije je dostavio zahtjev za davanje suglasnosti Ministarstvu financija.* Budući da je Dom zdravlja XX proračunski korisnik proračuna Splitsko-dalmatinske županije, zahtjev je potrebno uputiti upravnom tijelu nadležnom za financije Splitsko-dalmatinske županije koje priprema prijedlog odluke o davanju suglasnosti župana Splitsko-dalmatinske županije.

[2] Više o samom postupku upućivanja zahtjeva za ishođenje suglasnosti s primjerima zahtjeva za suglasnost i odluke za preuzimanje obveza na teret proračuna sljedećih godina možete pročitati u članku *„Novosti u postupku preuzimanja obveza na teret proračuna“* objavljenom u Riznici broj 5 iz 2013. godine.

Ivana Kunić, Ministarstvo financija, Zagreb

NEVENKA BRKIĆ

Stručni članak UDK 336.64

Dugoročno zaduživanje jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te davanje jamstava i suglasnosti

Zakonom o proračunu i Pravilnikom o postupku zaduživanja te davanja jamstava i suglasnosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave uređeno je područje dugoročnog zaduživanja, davanja jamstava i suglasnosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, pravnih osoba u njihovom većinskom vlasništvu ili suvlasništvu ustanova čiji je osnivač jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave kao i izvanproračunskih korisnika. Autorica u članku daje pregled navedenih zakonskih propisa uz poseban osvrt na ograničenja i uvjete dugoročnog zaduživanja, zaduživanje kod međunarodnih institucija i zaduživanje za projekte koji se sufinanciraju iz sredstava Europske unije.

1. ZAKONSKI OKVIR ZA ZADUŽIVANJE

Dugoročno zaduživanje, davanje jamstava i suglasnosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (dalje: JLP(R)S), pravnih osoba u njihovom većinskom vlasništvu ili suvlasništvu ustanova čiji je osnivač JLP(R)S kao i izvanproračunskih korisnika propisano je odredbama čl. 86. - 94. Zakona o proračunu (Nar. nov., br. 87/08. i 136/12).

Zakonom o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2014. (Nar. nov., br. 152/13. i 39/14., dalje u tekstu: Zakon o izvršavanju), regulirane su ovlasti Vlade Republike Hrvatske prilikom donošenja odluke o davanju suglasnosti za dugoročno zaduživanje JLP(R)S. Zakonom o proračunu propisana su ograničenja dugoročnog zaduživanja za JLP(R)S, a Zakonom o izvršavanju regulirane su ovlasti Vlade Republike Hrvatske prilikom donošenja odluke o davanju suglasnosti za dugoročno zaduživanje/davanje jamstava JLP(R)S.

Osim Zakonom o proračunu i Zakonom o izvršavanju, zaduživanje JLP(R)S propisano je i Pravilnikom o postupku zaduživanja te davanja jamstava i suglasnosti JLP(R)S (Nar. nov., br. 55/09. i 139/10., dalje u tekstu: Pravilnik). Pravilnik je donio ministar financija na temelju čl. 87., st. 6. Zakona o proračunu.

2. ZAKONSKA OGRANIČENJA DUGOROČNOG ZADUŽIVANJA

a) Ograničenja temeljem Zakona o izvršavanju državnog proračuna

Odredbama čl. 18. Zakona o izvršavanju propisano je da Vlada Republike Hrvatske, u tekućoj 2014., ***može dati suglasnosti za zaduživanje*** JLP(R)S **najviše do 2,5 posto ukupno ostvarenih prihoda poslovanja svih** JLP(R)S **iskazanih u financijskom izvještaju o prihodima i rashodima, primicima i izdacima za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2013.** (Obrazac: PR-RAS u stupcu 7 pod oznakom AOP 001).

1. Navedeno ograničenje **ne odnosi se na:**
   - JLP(R)S kojima je Vlada Republike Hrvatske dala suglasnosti do 31. prosinca 2013. godine, a nisu korištene u 2013. Te suglasnosti ulaze u kvotu dodijeljenu za 2013., a ne 2014.,
   - jedinice lokalne samouprave na područjima posebne državne skrbi,
   - JLP(R)S koje se zadužuju za projekte koji se sufinanciraju iz sredstava Europske unije
   - projekte unapređenja energetske učinkovitosti u kojima sudjeluju JLP(R)S.
2. U navedeno ograničenje **ulaze:**
   - suglasnosti za zaduživanje JLP(R)S koje je Vlada Republike Hrvatske donijela do 31. prosinca 2013., a koje se mogu koristiti tek od 1. siječnja 2014. Te suglasnosti, bez obzira što su donesene u 2013., ulaze u kvotu dodijeljenu za 2014.

b) Uvjeti dugoročnog zaduživanja propisani Zakonom o proračunu i Pravilnikom

Odredbama Zakona o proračunu i Pravilnika **propisani su uvjeti** pod kojima se JLP(R)S može dugoročno zaduživati. **Jedan od uvjeta dugoročnog zaduživanja,** propisan čl. 88. Zakona o proračunu, je taj da ukupna godišnja obveza

JLP(R)S koja se dugoročno zadužuje uzimanjem kredita i davanja jamstava/suglasnosti, **ne smije prelaziti 20 posto ostvarenih prihoda u godini koja prethodi godini u kojoj se zadužuje,** umanjenih za prihode iz čl. 88. st. 4. Zakona o proračunu. *Izuzetak su* projekti koji se sufinanciraju iz sredstava Europske unije i projekti iz područja unapređenja energetske učinkovitosti.

U smislu Zakona o proračunu pod **ostvarenim proračunskim prihodima** podrazumijevaju se ostvareni prihodi pojedine JLP(R)S umanjeni za prihode:

- od domaćih i inozemnih pomoći i donacija
- iz posebnih ugovora: sufinanciranje građana za mjesnu samoupravu
- ostvarene temeljem dodatnog udjela u porezu na dohodak i pomoći izravnanja za financiranje decentraliziranih funkcija.

U opseg mogućeg zaduživanja (do 20 posto) JLP(R)S, odnosno **u izračun ukupne godišnje obveze uključuje se:**

1. iznos prosječnog godišnjeg anuiteta **za novo zaduženje** bilo za kredite, zajmove ili za obveze na osnovi izdanih vrijednosnih papira i danih jamstava
2. iznos prosječnog godišnjeg anuiteta **za suglasnosti dane pravnim osobama i ustanovama** iz čl.90. st. 2. Zakona o proračunu, a radi se o:
   - pravnim osobama u većinskom vlasništvu ili suvlasništvu JLP(R)S koje su u godišnjim financijskim izvještajima iskazale gubitak za godinu koja prethodi godini u kojoj se zadužuju
   - pravnim osobama u većinskom vlasništvu ili suvlasništvu JLP(R)S koje se zadužuju u razdoblju od dvije godine od dana upisa u sudski registar, odnosno novoosnovane pravne osobe JLP(R)S
   - ustanovi čiji je osnivač JLP(R)S
3. iznos prosječnoga godišnjeg anuiteta **iz prethodnih godina** za kredite, zajmove, obveze na osnovi vrijednosnih papira i danih zajmova te
4. **dospjele obveze** iz godina koje prethode godini u kojoj se zadužuju i to na dan podnošenja zahtjeva.

Pravilnikom je propisan postupak **davanja suglasnosti za zaduživanje** općine, grada i županije (uzimanjem kredita ili zajma te izdavanjem vrijednosnih papira) te postupak **davanja jamstva** i **davanja suglasnosti** općine, grada i županije.

Pravilnikom su također, **kao uvjet za dobivanje suglasnosti,** propisani obvezni sastojci zahtjeva za davanje suglasnosti za zaduživanje, obvezni prilozi i dokumentacija, načini izvještavanja o zaduživanju, davanju suglasnosti za zaduživanje te davanju jamstava i suglasnosti.

Odredbama Pravilnika je također propisano sljedeće:

1. **davanje suglasnosti Vlade Republike Hrvatske** za zaduživanje općine, grada ili županije uzimanjem kredita ili zajmova te izdavanjem vrijednosnih papira, u skladu s odredbama čl. 86. - 88. Zakona o proračunu, Zakona o tržištu kapitala (Nar. nov. br. 88/08., 146/08., 74/09., 54/13., 159/13.), i propisa donesenih na temelju njega te za davanje jamstva županije gradu ili općini u skladu s čl. 91. st. 1. Zakona o proračunu
2. **davanje suglasnosti ministra financija** općini, gradu i županiji za davanje jamstva pravnoj osobi u njezinu većinskom vlasništvu ili suvlasništvu i ustanovi čiji je ona osnivač, u skladu s čl. 91. st. 2. Zakona o proračunu te za davanje suglasnosti za zaduživanje i davanje jamstva izvanproračunskih korisnika proračuna JLP(R)S u skladu s čl. 94. Zakona o proračunu

Osim navedenoga, odredbama Pravilnika propisan je postupak davanja **suglasnosti ministra financija** općini, gradu ili županiji **na odluku o davanju jamstva i suglasnosti za zaduživanje pravne osobe u njezinu većinskom vlasništvu ili suvlasništvu kod međunarodne financijske institucije** (čl. 17. Pravilnika).

JLP(R)S **može se dugoročno zadužiti samo za investiciju,** koja se financira iz njezina proračuna, a koju potvrdi njezino predstavničko tijelo s prethodno dobivenom suglasnošću Vlade Republike Hrvatske, a na prijedlog ministra financija. Čl. 4. st. 1. Pravilnika propisano je da se **pod pojmom investicije podrazumijevaju rashodi za nabavku nefinancijske imovine** (osim prijevoznog sredstva u cestovnom prometu - osobnog automobila), koje JLP(R)S financira iz svoga proračuna u skladu sa Zakonom o proračunu i čl. 19., 19.a i 20. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (Nar. nov., br. 33/01., 60/01., 106/03., 129/05., 109/07., 125/08., 36/09., 150/11., 144/12. i 19/13. - pročišćeni tekst). Važno je istaknuti da **investicija** za koju se općina, grad ili županija dugoročno zadužuje **mora biti planirana** u njihovom proračunu za proračunsku godinu za koju se traži suglasnost za zaduženje.

Zahtjev za dobivanje suglasnosti za zaduživanje/davanje jamstva podnosi načelnik, gradonačelnik, odnosno župan uz odgovarajuću dokumentaciju u skladu sa Zakonom o proračunu i Pravilnikom. Uz zahtjev je potrebno dostaviti cjelovitu dokumentaciju propisanu čl. 10. Pravilnika.

1. **usvojeni plan proračuna za godinu u kojoj se općina, grad ili županija zadužuje,** u skladu s čl. 16. Zakona o proračunu. Opći dio plana proračuna, uz račun prihoda i rashoda, sadrži i račun financiranja s planiranim iznosima primitaka od financijske imovine i zaduživanja te s izdacima za financijsku imovinu i otplatu zajmova. U posebnom dijelu plana proračuna trebaju biti razvidni rashodi za nabavu nefinancijske imovine za koju se općina, grad ili županija zadužuje
2. **popunjen i ovjeren Obrazac FPP - *Financijski plan projekta (investicije)*** u kojem je navedena investicija za koju se općina, grad ili županija zadužuje, iskazani svi rashodi vezani uz investiciju koji će teretiti proračune sljedećih godina i izvori financiranja za izvedbu investicije
3. **odluka o izvršavanju proračuna** JLP(R)S za proračunsku godinu **u kojoj je utvrđen iznos novoga duga i/ili jamstva** u tijeku proračunske godine **te očekivani iznos ukupnoga duga** na kraju proračunske godine
4. ugovor o sufinanciranju ako neku investiciju financira više subjekata ili ako se projekt sufinancira iz sredstava Europske unije
5. **odluka predstavničkog tijela o zaduženju, davanju jamstva i suglasnosti.** Odluka mora sadržavati namjenu

investicije i naziv kreditora/davatelja zajma u skladu s točkom 7. ovoga članka, odnosno podatke iz prijedloga ugovora ili pisma namjere banke

6. **odluka o odabiru ponude** za nabavu financijskih sredstava/zajma u skladu sa Zakonom o javnoj nabavi
7. **prijedlog ugovora ili pismo namjere kreditora/davatelja zajma** s uvjetima kreditiranja **te plan otplate** sa svim nabrojenim uvjetima (iznos kredita/zajma, rok otplate, kamatna stopa, razdoblje počeka, sredstva osiguranja i drugi troškovi)
8. **ovjereni Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima** za godinu koja prethodi godini zaduženja na Obrascu: PR - RAS, razina: 22, u skladu s Pravilnikom o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu
9. **izračun iznosa ostvarenih prihoda poslovanja i prihoda od prodaje nefinancijske imovine** iz Izvještaja o prihodima i rashodima, primicima i izdacima (Obrazac: PR-RAS, razina: 22) za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca godine koja prethodi godini u kojoj se općina, grad ili županija zadužuje, umanjeni za prihode propisane čl. 88. st. 4. Zakona o proračunu
10. **izvješće o otplati prethodnih zaduženja, danih jamstava i suglasnosti na Obrascu IZJS - *Izvješće o zaduženju/jamstvu*1/suglasnosti*2*** u trenutku podnošenja zahtjeva
11. **stanje dospjelih obveza** iz godina koje prethode godini u kojoj se zadužuju **na dan podnošenja zahtjeva**
12. **zadnje konačno izvješće Državnog ureda za reviziju** o obavljenoj reviziji financijskih izvještaja i poslovanja
13. **izjava općinskog načelnika, gradonačelnika ili župana** da pod materijalnom i kaznenom odgovornošću **jamči za ispravnost dokumentacije koja se podnosi uz zahtjev.**

Prije podnošenja zahtjeva za dobivanje suglasnosti za zaduživanje uzimanjem kredita/zajma, JLP(R)S, pravna osoba u njezinom vlasništvu ili suvlasništvu, ustanova čiji je osnivač JLP(R)S i izvanproračunski korisnik proračuna JLP(R)S *mora provesti postupak javne nabave,* odnosno treba imati *dokaz o provedenom postupku javne nabave* u skladu sa Zakonom o javnoj nabavi (Nar. nov., br. 90/11., 83/13. i 143/13.). Da bi se ugovor o pribavljenim sredstvima mogao realizirati uvjet je **ishoditi suglasnost nadležnog tijela, odnosno Vlade Republike Hrvatske ili ministra financija** (ovisno o tome tko se zadužuje/daje jamstvo - JLP(R)S, pravna osoba u njezinu vlasništvu ili suvlasništvu, ustanova čiji je ona osnivač ili izvanproračunski korisnik proračuna JLP(R)S).

Suglasnosti za dugoročno zaduživanje/davanje jamstva:

1. **daje Vlada Republike Hrvatske u slučaju kada:**
   - se zadužuje općina, grad ili županija *uzimanjem kredita ili zajma*
   - se zadužuje općina, grad ili županija *izdavanjem vrijednosnih papira*
   - *županija daje jamstvo gradu ili općini.*
2. **daje ministar financija u slučaju kada:**
   - općina, grad ili županija *daje jamstvo pravnoj osobi* u svom većinskom vlasništvu ili suvlasništvu *i ustanovi* čiji je ona osnivač
   - se *zadužuje i daje jamstvo izvanproračunski korisnik* općine, grada ili županije (općina, grad ili županija daje suglasnost svom izvanproračunskom korisniku za zaduženje/davanje jamstva, ali je prije davanja navedene suglasnosti/danog jamstva općina, grad ili županija obvezna ishoditi suglasnost ministra financija)
   - općina, grad ili županija donese *odluku o davanju jamstva i suglasnosti za zaduživanje pravne osobe* u svom većinskom vlasništvu ili suvlasništvu *kod međunarodne financijske institucije*
   - se općina, grad ili županija *zadužuje za projekte koji se sufinanciraju iz sredstava Europske unije.*

3. REFINANCIRANJE I REPROGRAM KREDITA ILI ZAJMA

Odredbama čl. 7. Pravilnika regulirano je pitanje **refinanciranja postojećeg kredita ili zajma** na način da općina, grad i županija može refinancirati ostatak duga po sljedećim uvjetima:

- *da otplata kredita ili zajma* za koji je dana suglasnost Vlade Republike Hrvatske *ne istječe u proračunskoj godini u kojoj se traži refinanciranje*
- *da je ukupan iznos duga manji od ostatka duga* prema odluci o davanju suglasnosti Vlade Republike Hrvatske temeljem koje je sklopljen ugovor
- da je ukupan godišnji anuitet u skladu s čl. 6. Pravilnika, odnosno da ukupna godišnja obveza općine, grada ili županije (godišnji anuitet) ne prelazi 20 posto njezinih ostvarenih prihoda u godini koja prethodi godini u kojoj se traži refinanciranje kredita ili zajma.

Člankom 7.a Pravilnika propisano je da općina, grad ili županija može **reprogramirati kredit ili zajam** uz suglasnost svoga predstavničkog tijela. Dakle, općina, grad ili županija postojeći kredit ili zajam može reprogramirati bez suglasnosti Vlade Republike Hrvatske i bez suglasnosti ministra financija. *Pod reprogramom kredita ili zajma, u smislu Pravilnika, smatra se isključivo produljenje roka otplate kredita ili zajma uz nepromijenjene ostale uvjete.* U slučaju kada dođe do promjene ostalih uvjeta kredita ili zajma tada se radi o refinanciranju te je potrebno slijediti Zakonom i Pravilnikom propisan postupak zaduživanja. I ovdje je, kao i kod refinanciranja ostatka duga, općina, grad ili županija obvezna o učinjenom izvijestiti Ministarstvo financija na način da dostavi dodatak ugovoru kojim se kredit ili zajam reprogramira, u roku osam dana od dana sklapanja ugovora.

4. ZADUŽIVANJE IZDAVANJEM VRIJEDNOSNIH PAPIRA I REFINANCIRANJE OSTATKA DUGA PO IZDANIM VRIJEDNOSNIM PAPIRIMA

Zaduživanje općine, grada ili županije izdavanjem vrijednosnih papira (uglavnom su to obveznice), provodi se u

skladu s čl. 86. Zakona o proračunu i čl. 13. Pravilnika. Postupak zaduživanja izdavanjem vrijednosnih papira je isti kao u slučaju zaduživanja putem kredita ili zajmova. Zahtjev za suglasnost Vlade Republike Hrvatske za zaduživanje izdavanjem vrijednosnih papira podnosi se Ministarstvu financija na Obrascu ZJS - *Zahtjev za davanje suglasnosti za zaduživanje/davanje jamstva/suglasnosti,* koji je sastavni dio Pravilnika. Zahtjev podnosi čelnik JLP(R)S, odnosno općinski načelnik, gradonačelnik ili župan u skladu s odredbama Pravilnika.

Temeljem odredbi čl. 7. Pravilnika općina, *grad ili županija može podnijeti zahtjev za dobivanje suglasnosti za refinanciranje ostatka duga po izdanim vrijednosnim papirima.* Općina, grad ili županija može dakle podnijeti zahtjev za refinanciranje ostatka duga po izdanim vrijednosnim papirima uzimanjem kredita kod banke *uz uvjet da:*

- *rok otplate kredita kojim se refinancira ostatak duga nije duži od roka na koji su izdani vrijednosni papiri* na čije je izdavanje Vlada Republike Hrvatske dala suglasnost. Primjerice, ako je općina, grad ili županija izdala obveznice na rok od deset godina to znači da rok otplate kredita kojim se refinancira ostatak duga po izdanim obveznicama ne može biti duži od deset godina
- je *ukupan godišnji anuitet u skladu s čl. 6. Pravilnika.* To znači da se u ukupnu godišnju obvezu općine, grada ili županije uključuje iznos godišnjeg anuiteta za novo zaduženje i iznos prosječnoga godišnjeg anuiteta za prethodna zaduženja, dana jamstva, obveze na osnovi vrijednosnih papira i suglasnosti za zaduženje iz čl. 90. st. 2. i suglasnosti iz čl. 94. Zakona o proračunu te dospjele obveze iz prethodnih godina na dan podnošenja zahtjeva, te da ukupna godišnja zaduženost općine, grada ili županije ne prelazi zakonom propisanih 20 posto.

Uz zahtjev za ishođenje suglasnosti Vlade Republike Hrvatske, a na prijedlog ministra financija za **davanje suglasnosti za refinanciranje ostatka duga po izdanim vrijednosnim papirima uzimanjem kredita kod banke** općina, grad ili županija je dužna podnijeti priloge i dokumentaciju navedenu u čl. 10. Pravilnika:

1. usvojeni plan proračuna za godinu u kojoj se zadužuju, u skladu s čl. 16. Zakona o proračunu
2. odluku o izvršavanju proračuna JLP(R)S za proračunsku godinu u kojoj je utvrđen iznos novoga duga i/ili jamstva u tijeku proračunske godine te očekivani iznos ukupnoga duga na kraju proračunske godine
3. odluku predstavničkog tijela o zaduženju uzimanjem kredita kod banke za refinanciranje ostatka duga po izdanim vrijednosnim papirima
4. odluku o odabiru ponude za nabavu financijskih sredstava/zajma u skladu sa Zakonom o javnoj nabavi
5. prijedlog ugovora ili pismo namjere kreditora/davatelja zajma s uvjetima kreditiranja te plan otplate sa svim nabrojenim uvjetima (iznos kredita/zajma, rok otplate, kamatna stopa, razdoblje počeka, sredstva osiguranja i drugi troškovi)
6. ovjereni Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima za prethodnu godinu na Obrascu: PR-RAS razina: 22, u skladu s Pravilnikom o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu
7. izračun iznosa ostvarenih prihoda poslovanja i prihoda od prodaje nefinancijske imovine iz Izvještaja o prihodima i rashodima, primicima i izdacima (Obrazac: PR-RAS, razina: 22) za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca godine koja prethodi godini u kojoj se zadužuju, umanjeni za prihode propisane čl. 88. st. 4. Zakona o proračunu
8. izvješće o otplati prethodnih zaduženja, danih jamstava i suglasnosti na Obrascu IZJS **-** *Izvješće o zaduženju/jamstvu*1/suglasnosti*2* u trenutku podnošenja zahtjeva
9. stanje dospjelih obveza iz godina koje prethode godini u kojoj se zadužuju na dan podnošenja zahtjeva
10. zadnje konačno izvješće Državnog ureda za reviziju o obavljenoj reviziji financijskih izvještaja i poslovanja
11. izjavu općinskog načelnika, gradonačelnika ili župana da pod materijalnom i kaznenom odgovornošću jamči za ispravnost dokumentacije koja se podnosi uz zahtjev.

5. ZADUŽIVANJE KOD MEĐUNARODNIH FINANCIJSKIH INSTITUCIJA

Člankom 17. Pravilnika propisano je da je **općina, grad ili županija obvezna ishoditi suglasnost ministra financija na odluku o davanju jamstva i suglasnosti za zaduživanje** pravne osobe u njezinu većinskom vlasništvu ili suvlasništvu **kod međunarodne financijske institucije.**

Pravilnikom je također propisano koje priloge i koju dokumentaciju podnose općine, gradovi ili županije čije se pravne osobe zadužuju kod međunarodnih financijskih institucija. Dakle, općina, grad ili županija uz zahtjev za davanje suglasnosti za zaduženje kod međunarodne financijske institucije podnosi obvezne priloge i dokumentaciju propisane Pravilnikom (čl. 10. t. 3., 5. i 7. - 13.). Ne dostavlja se odluka o odabiru ponude za nabavu financijskih sredstava/zajma u skladu sa Zakonom o javnoj nabavi (čl. 10. t. 6. Pravilnika), jer se u ovom slučaju ne provodi javna nabava budući da je kreditor međunarodna financijska institucija, ali se dostavlja nacrt ugovora ili pismo namjere kreditora.

Ako pravna osoba u većinskom vlasništvu ili suvlasništvu općine, grada ili županije **u svojim financijskim izvještajima iskaže gubitak** za godinu koja prethodi godini u kojoj se zadužuje, **suglasnost ministra financija dana na odluku o davanju suglasnosti** općine, grada ili županije za dugoročno zaduženje pravne osobe u njezinu većinskom vlasništvu ili suvlasništvu kod međunarodne financijske institucije **uključuje se u opseg mogućeg zaduživanja** općine, grada ili županije koja je dala suglasnost.

Jamstvo općine, grada ili županije **dano u korist međunarodne financijske institucije** radi ispunjenja preuzetih obveza pravne osobe u njezinu većinskom vlasništvu ili suvlasništvu, temeljem čl. 91. st. 2. Zakona o proračunu, **uključuje se u opseg mogućeg zaduživanja** općine, grada ili županije koja je dala jamstvo.

6. ZADUŽIVANJE ZA REALIZACIJU PROJEKATA KOJI SE SUFINANCIRAJU IZ SREDSTAVA EUROPSKE UNIJE

Na temelju čl. 87. i 88. Zakona o proračunu JLP(R)S može se zadužiti za investiciju koja se financira iz njezina proračuna, ali godišnje obveze mogu iznositi najviše do 20 posto ostvarenih prihoda u godini koja prethodi godini u kojoj se zadužuje, umanjeni za prihode iz čl. 88. st. 4. spomenutoga Zakona. Čl. 88. st. 5. Zakona o proračunu propisano je da se kontrola fiskalnog ograničenja navedenih 20 posto **ne odnosi na projekte koji se sufinanciraju iz sredstava Europske unije u kojima JLP(R)S sudjeluju.** *U navedenim slučajevima nije potrebna suglasnost Vlade Republike Hrvatske za zaduženje. To znače da se JLP(R)S, za projekte koji se sufinanciraju iz sredstava Europske unije, mogu zadužiti uz suglasnost ministra financija.*

Općina, grad ili županija, uz zahtjev za ishođenje suglasnosti za zaduženje za projekte koji se sufinanciraju iz sredstava Europske unije, **dužna je** podnijeti sve priloge i dokumentaciju propisanu čl. 10. Pravilnika.

Na sličan način postupa se i kod ishođenja suglasnosti Vlade Republike Hrvatske za zaduženje lokalne i područne (regionalne) samouprave **za projekte iz područja unapređenja energetske učinkovitosti.** Od 7. prosinca 2012., odnosno od stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o proračunu, JLP(R)S potiču se na aktivnije sudjelovanje u projektima iz područja unapređenja energetske učinkovitosti na način da se zaduživanje JLP(R)S za projekte iz ovog područja isključuje iz iznosa mogućeg godišnjeg zaduživanja. To znači da **zaduživanje** JLP(R)S **za financiranje projekata iz područja unapređenja energetske učinkovitosti ne ulazi u ograničenje zaduženosti od 20 posto ostvarenih prihoda u godini koja prethodi godini u kojoj se ta jedinica zadužuje.**

Nevenka Brkić,
Ministarstvo financija RH, Zagreb

Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika
upisana u Registar nositelja programa pod evidencijskim brojem 5 organizira

REDOVITO USAVRŠAVANJE U PODRUČJU JAVNE NABAVE

Zagreb, 11. i 12. 09. 2014.

Datum održavanja	Mjesto i adresa održavanja	Naziv programa usavršavanja
11. 09. 2014.	**ZAGREB,** Hotel Dubrovnik, Gajeva 1	JAVNA NABAVA RADOVA - NOVA GRAĐEVINSKA REGULATIVA I FIDIC PRAVILA
12. 09. 2014.	**ZAGREB,** Hotel Dubrovnik, Gajeva 1	ARHITEKTONSKO - URBANISTIČKI NATJEČAJ PRAKTIČNA PROVEDBA DAVANJA KONCESIJA

Program redovitog usavršavanja provodimo kao interaktivne radionice u trajanju od 8 nastavnih sati, od 9,30 do 16,00 sati. **Svakom polazniku programa redovitog usavršavanja HZRIF odmah izdaje potvrdu o pohađanju** potrebnu za obnavljanje certifikata u području javne nabave.

Program usavršavanja: JAVNA NABAVA RADOVA - NOVA GRAĐEVINSKA REGULATIVA I FIDIC PRAVILA
11. 09. 2014. - četvrtak

Program usavršavanja: ARHITEKTONSKO - URBANISTIČKI NATJEČAJ I PRAKTIČNA PROVEDBA DAVANJA KONCESIJA
12. 09. 2014. - petak

Naknada: **za jednodnevnu radionicu iznosi 850,00 kn, a za obje radionice (11. i 12. 09. 2014.) 1.500,00 kn** uključuje literaturu, radni pribor, osvježavajući napitak i PDV.
Uplate: na žiro račun HZRIF-a: HR1423600001101241118 ili gotovinom prije početka, OIB: 75508100288
Prijave i informacije: 01/4686-500, 4686-505, fax: 01/4686-496, e-mail: pretplata@rif.hr

VEDRAN KRULJAC

Stručni članak UDK 336.64

Ugovor o provođenju bolničke i specijalističko-konzilijarne zdravstvene zaštite

Reforma hrvatskog zdravstva započeta 2012. godine neće imati vidljivog učinka bez adekvatnog uređenja ugovornih odnosa kako između pacijenata, kao korisnika zdravstvenih usluga, sa zdravstvenim ustanovama, odnosno privatnim zdravstvenim radnicima, kao provoditeljima zdravstvene zaštite, tako i unapređenja regulacije prava i obveza između potonjih i države, kao glavnog financijera medicinske djelatnosti. Implementacija mjesecima najavljivanog masterplana hrvatskih bolnica, prvoga takve vrste u posljednjih 20 godina, u tom bi smislu najviše trebala doprinijeti učinkovitosti zdravstvenog sustava u Republici Hrvatskoj s obzirom da je upravo u bolničkim ustanovama usredotočena glavnina kadrovskih i materijalnih medicinskih resursa. Kako bi se u kontekstu navedenih promjena modaliteta ugovaranja zdravstvene zaštite što bolje razumjelo prirodu tih ugovornih odnosa ovim se člankom želi teorijski determinirati ugovor o zdravstvenoj zaštiti, sagledati izvore prava kojima se uređuje spomenuta problematika te predočiti oblik i sadržaj ugovora o provođenju bolničke i specijalističko-konzilijarne zdravstvene zaštite.

1. OPĆENITO O UGOVARANJU ZDRAVSTVENE ZAŠTITE

1.1. Ugovor o zdravstvenoj zaštiti

Ugovor o pružanju usluga zdravstvene zaštite između pružatelja i korisnika u hrvatskom pravu nije imenovan i, kao takav, ne potpada pod neku, zakonom izričito propisanu formu. Uvriježeno je shvaćanje da je ugovaranje obveza između pružatelja i korisnika zdravstvenih usluga privatnopravne naravi, slijedom čega je posrijedi **građanskopravni odnos**. Doduše, u Francuskoj i nekim švicarskim kantonima taj odnos ima karakter javnopravnog, zbog čega stvarna nadležnost za rješavanje sporova koji iz njega proizađu ne pripada građanskim, nego upravnim sudovima. Takav slučaj ipak nije u cijeloj Europi. U Nizozemskoj, navedeni ugovor je uređen u Građanskom zakoniku pod nazivom **ugovor o medicinskom tretmanu** (posebna vrsta ugovora o nalogu).[1]

Osim u izostanku iz prisilnih akata, neformalnost ugovora o zdravstvenoj zaštiti ogleda se u činjenici da se zdravstvenu uslugu između zdravstvene ustanove, odnosno zdravstvenog radnika, s jedne strane, i pacijenta, s druge, najčešće ugovara usmeno, **konkludentnim očitovanjem volje**. To posebice vrijedi kod pružanja hitne pomoći i neodgodive medicinske intervencije. U tom smislu, ugovor o zdravstvenim uslugama ima sve karakteristike ugovora o nalogu.

Takav ugovor ne može uvijek biti tretiran kao *contractus mandati*. Nalog (*mandatum*) sam za sebe nije ugovor već jednostrana izjava volje. Tek prihvaćanjem od strane onoga kome je upućen, nastaje ugovor o nalogu.[2] Vrijedi li to i za ostale zdravstvene usluge koje nisu urgentna karaktera, primjerice, izrada zubne proteze ili izvođenje kozmetičke operacije? Može se reći da je u potonjim slučajevima ugovor o zdravstvenoj zaštiti bliži teorijskom i zakonskom određenju ugovora o djelu.

Ugovor o djelu je u prvom redu **konsenzualni ugovor**, što znači da je za njegov nastanak dovoljan sporazum strana o djelu i naknadi, kao njegovim bitnim sastojcima; dalje, on je **dvostranoobvezan i naplatan** jer se za izvršeno djelo uvijek daje naknada; zatim je **kauzalan ugovor**, čija kauza je izvršenje nekog posla uz naknadu, i, napokon, ugovor o djelu je i **neformalan ugovor**, osim ako strane ne ugovore određeni oblik. Također je za ovaj ugovor karakteristično da je obveza izvršenja djela vrlo često strogo osobna (npr. izrada portreta, stručno predavanje i slično).[3]

[1] Babić, Tatjana; Roksandić, Sunčana, Osnove zdravstvenog prava, Zagreb, 2006., str. 153.

[2] Klarić, Petar; Vedriš, Martin, Građansko pravo, Zagreb, 2009., str. 554.

[3] *Ibid.* str. 537.

Potrebno je spomenuti da **odnos između pružatelja i korisnika zdravstvene usluge može također biti i izvanugovorne prirode**, kao npr. slučajevi hitnih liječničkih intervencija, ili intervencija kada je pacijent bez svijesti, u šoku itd., odnosno bez svijesti i mogućnosti odlučivanja o intervenciji, a zahtijeva se hitan pristup rješavanju njegova zdravstvenog stanja. Navedeni odnos tada bi se trebao prosuđivati po pravilima poslovodstva bez naloga, nužnog poslovodstva. Pružatelj zdravstvenih usluga pritom je dužan postupati s pažnjom dobra stručnjaka, te propust poduzimanja radnji može rezultirati zahtjevom za naknadu štete i povredu liječnikove obveze pružanja hitne medicinske pomoći.[4]

1.2. Ugovaranje zdravstvene zaštite

Na temelju Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju (u nastavku: ZOZO)[5], Zakona o zdravstvenoj zaštiti (u nastavku: ZZZ)[6], Odluke o osnovama za sklapanje ugovora o provođenju zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja (u nastavku: Odluka o ugovaranju)[7], Općih uvjeta ugovora o provođenju specijalističko-konzilijarne zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja (u nastavku: Opći uvjeti)[8] i odluke o objavi natječaja, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje (u nastavku: HZZO) objavljuje natječaj za zaključenje godišnjeg **ugovora o provođenju zdravstvene zaštite iz obveznoga zdravstvenog osiguranja.**

Natječaj se na primarnoj razini zdravstvene djelatnosti raspisuje za **djelatnost sanitetskog prijevoza**, a na sekundarnoj i tercijarnoj razini za **bolničku zdravstvenu zaštitu, specijalističko-konzilijarnu i dijagnostičku zdravstvenu zaštitu** (uključujući hemodijalizu), **fizikalnu terapiju u kući bolesnika, zdravstvenu zaštitu u stacionarima doma zdravlja te za posebne programe**.

Na razini zdravstvenih zavoda ponude se podnose za **specijalističko-konzilijarnu i dijagnostičku zdravstvenu zaštitu kao i za posebne programe.**

Ponude na natječaj mogu podnijeti **privatni zdravstveni radnici i zdravstvene ustanove** koje zadovoljavaju sve zakonske uvjete i posjeduju rješenje ministra zdravlja o odobrenju za rad u djelatnosti za koju podnose ponudu.

Ugovor o provođenju zdravstvene zaštite zaključuje se između HZZO-a i zdravstvenih ustanova, zdravstvenih radnika privatne prakse te drugih provoditelja zdravstvene zaštite.

2. ZAKONODAVNI OKVIR

Temeljno pravo na zdravstvenu zaštitu određeno je Ustavom Republike Hrvatske. Zakonom o obveznim odnosima, Zakonom o zdravstvenoj zaštiti i Zakonom o obveznom zdravstvenom osiguranju definirane su odrednice ugovaranja zdravstvene zaštite te podzakonskim aktima poput Odluke o osnovama za sklapanje ugovora o provođenju zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja i Općih uvjeta ugovora o provođenju specijalističko-konzilijarne zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja.

2.1. Ustav Republike Hrvatske

Poveznicu za definiranje ugovaranja zdravstvene zaštite Ustavom Republike Hrvatske (u nastavku: Ustav)[9], treba tražiti u III. glavi o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda, i to u poglavlju o gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima. Po Ustavu svakome se jamči **pravo na zdravstvenu zaštitu** u skladu sa zakonom,[10] svatko ima pravo na zdrav život te je svatko dužan, u sklopu svojih ovlasti i djelatnosti, osobitu skrb posvećivati zaštiti zdravlja ljudi, prirode i ljudskog okoliša.[11]

2.2. Zakon o obveznim odnosima

Prije pregleda zakona kojima se regulira zdravstvena zaštita, treba sagledati opće propise obveznog prava što se dotiču ove materije. Kako ugovor o zdravstvenoj zaštiti ima elemente ugovora o nalogu, ugovora o djelu i poslovodstva bez naloga,[12] ta općenita pravila o ugovaranju zdravstvene zaštite u hrvatskom pravu sadržana su u Zakonu o obveznim odnosima (u nastavku: ZOO)[13], i to u drugome, posebnom dijelu Zakona, glavi VIII. o ugovornim obveznim odnosima, odjeljku 2. kojim se propisuju ugovori, odsjeku 11. o ugovoru o djelu, člancima 590. do 619. i odsjeku 18. o ugovoru o nalogu, člancima 763. do 784. te glavi IX. o izvanugovornim obveznim odnosima, odjeljku 3. o poslovodstvu bez naloga, člancima 1121. do 1129.

Kako je ugovor o zdravstvenoj zaštiti rijetka i kompleksna kombinacija obveznog odnosa koji implicira elemente i ugovornog i izvanugovornog odnosa, njegova materija svakako zaslužuje podrobniju obradu koja neće biti predmet ovog članka s obzirom da je njegova namjena, prije svega, rezimiranje pravne determiniranosti pružanja bolničkih i specijalističko-konzilijarnih usluga te sagledavanje forme u kojoj se ono ugovara.

2.3. Zakon o zdravstvenoj zaštiti

Kako se ZZZ-om uređuju načela i mjere zdravstvene zaštite, prava i obveze osoba u korištenju zdravstvene zaštite, nositelji društvene skrbi za zdravlje stanovništva, sadržaj i organizacijski oblici obavljanja zdravstvene djelatnosti te nadzor nad obavljanjem zdravstvene djelatnosti[14], ovaj propis ima temeljnu važnost za pravno uređenje ugovaranja zdravstvene zaštite. Uostalom, ZZZ-om je **zdravstvena zaštita definirana kao sustav društvenih, skupnih i individualnih mjera,**

[4] *Op. cit.* 1, str. 154.

[5] Nar. nov., br. 80/13. i 137/13.

[6] Nar. nov., br. 150/08., 71/10., 139/10., 22/11., 84/11., 154/11., 12/12., 35/12. - USRH, 70/12., 144/12., 82/13., 159/13. i 22/14. - USRH.

[7] Nar. nov., br. 156/13., 11/14., 12/14., 34/14., 54/14. i 66/14.

[8] Nar. nov., br. 160/13.

[9] Nar. nov., br. 56/90., 135/97., 8/98. - pročišćeni tekst, 113/00., 124/00. - pročišćeni tekst, 28/01., 41/01. pročišćeni tekst, 55/01., 76/10. i 85/10. - pročišćeni tekst.

[10] Članak 59. Ustava.

[11] Članak 70., stavci 1. i 3. Ustava.

[12] Vidi *supra* dio 2, poglavlje 2.1.

[13] Nar. nov., br. 35/05., 41/08., 125/11. - Zakon o rokovima ispunjenja novčanih obveza i 108/12. - Zakon o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi.

[14] Članak 1., stavak 1. ZZZ-a.

usluga i aktivnosti za očuvanje i unapređenje zdravlja, sprečavanje bolesti, rano otkrivanje bolesti, pravodobno liječenje te zdravstvenu njegu i rehabilitaciju.[15] Ugovor o bolničkoj i specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti uređen je u dva dijela Zakona.

Tako u IV. dijelu kojim se propisuju sadržaj i organizacijski oblici zdravstvene djelatnosti stoji da se **mrežom javne zdravstvene službe** određuje za područje Republike Hrvatske, odnosno jedinice područne (regionalne) samouprave potreban broj zdravstvenih ustanova te privatnih zdravstvenih radnika s kojima HZZO sklapa ugovor o provođenju zdravstvene zaštite.[16]

U VI. dijelu koji uređuje osnivanje i organiziranje zdravstvenih ustanova navedeno je da sredstva za rad ustanova u mreži javne zdravstvene službe može ostvariti prvenstveno ugovorom s HZZO-m.[17] Naime, pored ovog izvora, zdravstvena ustanova, nadasve bolnička, može se **financirati: iz ugovora s državnim zavodom, drugim tijelima državne vlasti te jedinicama područne (regionalne) i lokalne samouprave kao i iz sredstava osnivača,** mora, prije svega, odgovarajućim zakonskim preduvjetima, ustupiti mjesto ugovorima s dobrovoljnim osiguratelјima, visokim učilištima zdravstvenog usmjerenja, pravnim osobama o višem standardu smještaja za vrijeme boravka u zdravstvenoj ustanovi i za provedbu posebnih projekata te iz sudjelovanja korisnika zdravstvene zaštite u pokriću dijela ili ukupnih troškova zdravstvene zaštite.

2.4. Zakon o obveznom zdravstvenom osiguranju

Ako se temelji za zakonsko uređenje ugovaranja pružanja bolničke i specijalističko-konzilijarne zaštite nalaze u ZZZ-u[18], daljnju razradu tog obveznopravnog odnosa daje ZOZO kojim se uređuje obvezno zdravstveno osiguranje u Republici Hrvatskoj, opseg prava na zdravstvenu zaštitu i druga prava i obveze osoba obvezno osiguranih prema ovome Zakonu, uvjeti i način njihova ostvarivanja i financiranja, kao i prava i obveze nositelja obveznoga zdravstvenog osiguranja, uključujući prava i obveze ugovornih subjekata nositelja za provedbu zdravstvene zaštite iz obveznoga zdravstvenog osiguranja.[19]

Ugovaranje zdravstvene zaštite detaljno je propisano u istoimenom, 1. poglavlju VII. dijela Zakona koji regulira odnos HZZO-a i zdravstvenih ustanova, zdravstvenih radnika u privatnoj praksi i isporučitelja pomagala, člancima 87. do 93.

Način provođenja zdravstvene zaštite, elemente i kriterije za raspisivanje natječaja i osnove za sklapanje ugovora sa zdravstvenim ustanovama i privatnim zdravstvenim radnicima koji su uključeni u mrežu javne zdravstvene službe, mrežu hitne medicine i mrežu ugovornih subjekata medicine rada, punu cijenu pojedine zdravstvene usluge iz obveznoga zdravstvenog osiguranja, maksimalni godišnji iznos sredstava za provođenje ugovorene bolničke zdravstvene zaštite te način i rokove plaćanja računa za pruženu zdravstvenu zaštitu iz obveznoga zdravstvenog osiguranja, utvrđuje **HZZO općim aktom uz suglasnost ministra nadležnog za zdravlje,** po prethodno pribavljenom mišljenju nadležnih komora, u skladu s utvrđenim opsegom prava na zdravstvenu zaštitu te s utvrđenim standardima i normativima zdravstvene zaštite iz obveznoga zdravstvenog osiguranja. Tim općim aktom obvezno se utvrđuje početak i kraj ugovornog razdoblja za koje se raspisuje **natječaj za prikupljanje ponuda za sklapanje ugovora o provođenju zdravstvene zaštite iz obveznoga zdravstvenog osiguranja.**[20]

Na temelju općeg akta, HZZO u skladu s utvrđenim potrebama za popunu mreže javne zdravstvene službe, mreže hitne medicine i mreže ugovornih subjekata medicine rada, u pravilu, svake treće godine, ako općim aktom nije drukčije određeno, objavljuje natječaj za sklapanje ugovora sa zdravstvenim ustanovama i privatnim zdravstvenim radnicima za provođenje zdravstvene zaštite iz obveznoga zdravstvenog osiguranja u zdravstvenim djelatnostima na primarnoj, sekundarnoj i tercijarnoj razini zdravstvene djelatnosti te na razini zdravstvenih zavoda, ako posebnim zakonom nije drukčije utvrđeno.

Na temelju **ponuda za provođenje zdravstvene zaštite** prema objavljenom natječaju HZZO, uz suglasnost ministra nadležnog za zdravlje, donosi odluku o izboru najpovoljnijih ponuditelja. Ponuditelj čija ponuda na natječaj nije prihvaćena ima pravo uložiti žalbu ministru nadležnom za zdravlje u roku 15 dana od dana zaprimanja obavijesti o neprihvaćanju ponude. O žalbi se odlučuje rješenjem protiv kojega se može pokrenuti upravni spor.[21]

Sukladno odluci o izboru najpovoljnijih ponuditelja, odnosno sukladno rješenju kojim je usvojena žalba i prihvaćena ponuda, **HZZO sklapa ugovore za provođenje utvrđenog opsega prava na zdravstvenu zaštitu** iz obveznoga zdravstvenog osiguranja.[22]

Ugovorom za provođenje utvrđenog opsega prava na zdravstvenu zaštitu određuje se vrsta, opseg i kvaliteta zdravstvene zaštite iz obveznoga zdravstvenog osiguranja prema standardima i normativima za pojedine djelatnosti, rokovi u kojima se ugovorena zdravstvena zaštita mora pružiti osiguranoj osobi na **primarnoj, sekundarnoj i tercijarnoj razini zdravstvene djelatnosti te na razini zdravstvenih zavoda** u skladu s pravilnikom ministra nadležnog za zdravlje o određivanju medicinski opravdanog roka u kojem se mora pružiti potrebna zdravstvena zaštita, cijene po kojima ugovorni subjekt HZZO-a ispostavlja račune za ugovorenu i pruženu zdravstvenu zaštitu iz obveznoga zdravstvenog osiguranja, način obračuna, rokovi ispostavljanja računa i rokovi plaćanja računa za pruženu zdravstvenu zaštitu, nadzor nad izvršavanjem ugovornih obveza, ugovorne kazne i druge mjere zbog neizvršavanja ugovornih obveza, uvjeti pod kojima dolazi do raskida ugovora, kao i druga međusobna prava i obveze ugovornih strana.[23]

[15] Članak 2. ZZZ-a.

[16] Članak 37., stavak 1. ZZZ-a.

[17] Članak 55., stavak 1, točka 1. ZZZ-a.

[18] Vidi *supra* poglavlje 3. 3.

[19] Članak 1., stavak 1. ZOZO-a.

[20] Članak 87., stavci 1. i 3. ZOZO-a.

[21] Članak 88., stavci 1. i 3. do 5. ZOZO-a.

[22] Članak 89. ZOZO-a.

[23] Članak 90., stavak 1. ZOZO-a.

Ugovori za provođenje utvrđenog opsega prava na zdravstvenu zaštitu sklapaju se najkasnije u roku 60 dana od dana stupanja na snagu odluke o izboru najpovoljnijih ponuditelja, odnosno u roku 60 dana od dana kada je rješenje o žalbi protiv neprihvaćanja ponude postalo izvršno.[24]

Ugovori za provođenje utvrđenog opsega prava na zdravstvenu zaštitu sklapaju se unaprijed, a vrijede najdulje do isteka roka od 60 dana od dana stupanja na snagu odluke o izboru najpovoljnijih ponuditelja, odnosno roka u 60 dana od dana kada je rješenje o žalbi protiv neprihvaćanja ponude postalo izvršno.[25]

Ravnatelj ugovorne zdravstvene ustanove, odnosno **ugovorni zdravstveni radnik** privatne prakse te voditelj ustrojstvene jedinice u zdravstvenoj ustanovi, svatko iz svoje nadležnosti, obvezni su u okviru ugovorenih sredstava **osigurati osiguranim osobama zdravstvenu zaštitu** koju su s HZZO-m ugovorili te odgovaraju za nenamjensko trošenje sredstava osiguranih za provođenje zdravstvene zaštite iz obveznoga zdravstvenog osiguranja.[26] U preostalom, 2. poglavlju ovog dijela Zakona, uređen je kontinuirani nadzor HZZO-a nad izvršavanjem ugovornih obveza ugovornih subjekata tijekom ugovornog razdoblja.

2.5. Odluka o osnovama za sklapanje ugovora o provođenju zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja

Opći akt kojim HZZO utvrđuje način provođenja zdravstvene zaštite je Odluka o osnovama za sklapanje ugovora o provođenju zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja. Donosi ju Upravno vijeće HZZO-a krajem ili početkom godine za predstojeće jednogodišnje razdoblje. Prva odluka pod tim nazivom donesena je krajem 2006. godine umjesto odluke o osnovama za sklapanje ugovora sa zdravstvenim ustanovama i privatnim zdravstvenim radnicima kako se dotad nazivala.

Važećom Odlukom o ugovaranju, donesenom 19. prosinca 2013. godine, tekstualno i tablično utvrđuje se način provođenja zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja, elemente i kriterije za raspisivanje natječaja, **cijene zdravstvene zaštite** u ukupnom iznosu za punu vrijednost prava na zdravstvenu zaštitu iz obveznog zdravstvenog osiguranja, **maksimalni godišnji iznos sredstava za provođenje ugovorene bolničke zdravstvene zaštite**, način i rokove plaćanja računa za pruženu zdravstvenu zaštitu iz obveznog zdravstvenog osiguranja kao i osnove pod kojima HZZO sklapa ugovore za provođenje zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja sa zdravstvenim ustanovama i privatnim zdravstvenim radnicima u skladu sa ZOZO-m, ZZZ-om, drugim propisima i općim aktima HZZO-a.[27]

Specijalističko-konzilijarnu zdravstvenu zaštitu iz obveznoga zdravstvenog osiguranja, prema Odluci o ugovaranju, provode bolnice, poliklinike, privatni zdravstveni radnici - specijalisti te ustanove i privatni zdravstveni radnici više i srednje stručne spreme za obavljanje djelatnosti fizikalne terapije u kući bolesnika, koji su za specijalističke djelatnosti i broj ordinacija za koje su osnovom provedenog natječaja za popunu mreže sklopili ugovor s HZZO-om o provođenju zdravstvene zaštite iz obveznoga zdravstvenog osiguranja.

Iznimno, specijalističko-konzilijarnu zdravstvenu zaštitu iz obveznoga zdravstvenog osiguranja provode i domovi zdravlja s kojima je HZZO osnovom provedenog natječaja za popunu mreže sklopio ugovor o provođenju zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja u skladu sa Zakonom i ovom Odlukom. [28]

Bolničku zdravstvenu zaštitu iz obveznog zdravstvenog osiguranja provode: klinički bolnički centri, kliničke bolnice, klinike, kao i opće bolnice, specijalne bolnice i lječilišta koji su u mreži i s kojima HZZO sklapa ugovor o provođenju zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja u skladu sa Zakonom i ovom Odlukom na osnovi provedenog natječaja za popunu mreže.[29]

2.6. Opći uvjeti ugovora o provođenju specijalističko-konzilijarne zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja

Sukladno općem pravilu obveznog prava po kojem su opći uvjeti ugovora ugovorne odredbe sastavljene za veći broj ugovora koje jedna ugovorna strana (sastavljač) prije ili u trenutku sklapanja ugovora predlaže drugoj ugovornoj strani, bilo da su sadržani u formularnom (tipskom) ugovoru, bilo da se na njih ugovor poziva[30], **Upravno vijeće HZZO-a** od 2010. svake godine, nakon odluke o osnovama za sklapanje ugovora o provođenju zdravstvene zaštite iz obveznoga zdravstvenog osiguranja utvrđuje opće **uvjete ugovora o provođenju specijalističko-konzilijarne zdravstvene zaštite.** Važećim Općim uvjetima, donesenima 27. prosinca 2013. godine, utvrđuju se vrste, opseg te kvaliteta za ostvarivanje ugovorene zdravstvene zaštite prema standardima i normativima za pojedine djelatnosti specijalističko-konzilijarne zdravstvene zaštite, a u skladu s odredbama Odluke o ugovaranju. Ugovor o provođenju zdravstvene zaštite sklapa se između HZZO-a i zdravstvenih ustanova te zdravstvenih radnika privatne prakse u skladu sa ZOZO-m, ZZZ-om, drugim propisima i općim aktima HZZO-a.[31]

Ugovorne strane suglasne su da su ovi Opći uvjeti sastavni dio među njima sklopljenog ugovora o provođenju zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja i da ovi Opći uvjeti stupaju na snagu s danom kad su ustanova/privatnik, potpisali ugovor te da se primjenjuju tijekom ugovornog razdoblja. Zdravstvena ustanova/zdravstveni radnik privatne prakse potpisivanjem ugovora postaju ugovorni subjekti HZZO-a i obvezni su na vidljivu mjestu istaknuti natpis s logotipom HZZO-a koji dodjeljuje i oduzima HZZO. Ugovorni subjekt HZZO-a obvezuje se da neće ugovor sklopljen s HZZO-om koristiti kao osiguranje za otplatu duga po osnovi kredita dobivenog od banaka i drugih novčarskih pravnih

[24] Članak 91. ZOZO-a.

[25] Članak 92. ZOZO-a.

[26] Članak 93. ZOZO-a.

[27] Članak 1., stavak 1. Odluke o ugovaranju.

[28] Članak 50., stavci 1. i 3. Odluke o ugovaranju.

[29] Članak 53. Odluke o ugovaranju.

[30] Članak 295., stavak 1. ZOO-a.

[31] Članak 1. Općih uvjeta.

subjekata, novčano-kreditnih zadruga, štedionica i slično, odnosno od pojedinaca, niti da će dati pristanak da sredstva ostvarena temeljem ugovora budu predmet zapljene u svrhu podmirenja njihovog dugovanja, osim iznosa sredstava do maksimalno 1/3 mjesečne osnovice za obračun doprinosa za obvezna osiguranja u skladu sa Zakonom o doprinosima umanjenog za iznose obveznih doprinosa, poreza i prireza.[32]

Ugovorni subjekt HZZO-a obvezuje se u potpunosti provoditi mjere zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja na svojoj razini zdravstvene djelatnosti utvrđene Planom i programom mjera zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja te postupati u skladu s odredbama ZOZO-a, ZZZ-a, Zakona o kvaliteti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi, propisima Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti, međudržavnim ugovorima o socijalnom osiguranju, posebnim propisima i općim aktima HZZO-a.[33]

3. OBLIK I SADRŽAJ UGOVORA

I dok ugovor o pružanju usluga zdravstvene zaštite između pružatelja i korisnika u hrvatskom pravu nije imenovan[34], **ugovaranje provođenja zdravstvene zaštite između HZZO-a**, kao ekspoziture izvršne vlasti u ulozi nalogodavca, i pružatelja zdravstvenih usluga u svojstvu izvršitelja koji pritom mogu biti **subjekti i javnog i privatnog prava**, gotovo do detalja je propisano kodifikacijom obrađenom u prethodnom dijelu ovog članka. Kako te odredbe funkcioniraju u praksi, sagledat će se primjerom tipičnog ugovora o provođenju bolničke i specijalističko-konzilijarne zaštite bolesnika oboljelih od akutnih bolesti zaključenog između HZZO-a i opće županijske bolnice za prvo tromjesečje 2014. godine.

Ugovor je zaključen u pisanom obliku, a potpisnici su mu ravnatelj HZZO-a i ravnatelj, odnosno sanacijski upravitelj zdravstvene ustanove. Obrazac ugovora sastoji se od sedam dijelova i to: općih odredaba, odredaba o novčanim sredstvima, odredaba o obvezama ustanove, odredaba o ispostavljanju i plaćanju računa te praćenju izvršenja, odredaba o povredi ugovornih obveza, odredaba o ugovornim kaznama i raskidu ugovora te prijelaznih i završnih odredaba.

U općim odredbama sadržan je predmet ugovora, tj. međusobna prava i obveze ugovornih strana u vezi provođenja bolničke i specijalističko-konzilijarne zaštite bolesnika oboljelih od akutnih bolesti. Također, u općim odredbama navodi se da se tijekom ugovornog razdoblja primjenjuju Opći uvjeti.

Dio kojim se uređuju novčana sredstva sadrži odredbe po kojima ugovorne strane određuju primjenu Odluke o ugovaranju i Odluke o maksimalnim iznosima sredstava za provođenje bolničke i specijalističko-konzilijarne zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja za tekuću godinu. Mjesečni iznos maksimalnih sredstava HZZO isplaćuje ustanovi u najviše dva mjesečna obroka, a ustanova se obvezuje voditi računa da **posluje u okviru maksimalnoga mjesečnog iznosa** iskazujući provedenu i ugovorenu zdravstvenu zaštitu u računima po cijenama utvrđenima sukladno Odluci o ugovaranju. U ugovornom razdoblju HZZO prati **izvršenje razradom na fiksni i promjenjivi iznos** pri čemu je fiksni nekoliko puta veći od promjenjivog. Ovaj dio ugovora može sadržavati i dodatne odredbe vezane za pojedinu, u aktualnom trenutku deficitarnu, zdravstvenu djelatnost, poput hemodijalize, prevencije karcinoma itd., na način da ustanova ugovara tu djelatnost s drugim pružateljem usluga, dostupnijim osiguranicima HZZO-a.

U obveze ustanove spadaju: pridržavanje općih propisa o fiskalnoj odgovornosti, zdravstvenoj zaštiti i zdravstvenom osiguranju, pripadajućih međudržavnih i akata institucija Europske unije, provođenje racionalne farmakoterapije, organizacija centralnog naručivanja, provedba mjera smanjenja preporučivanja privremene nesposobnosti za rad, redovito mjesečno dostavljanje HZZO-u izvješća o poslovanju ustanove te drugi poslovi ovisni o aktualnim potrebama.

Odredbe o ispostavljanju i plaćanju računa te praćenju izvršenja detaljno opisuju **izdavanje osobnog računa s otpusnim pismom u digitalnom obliku** i proslijeđivanje računa HZZO-u, provjeravanje računa od strane HZZO-a, likvidaciju odobrenih računa, odnosno vraćanje računa suprotnih ugovoru i općim aktima HZZO-a te **podmirenje računa od strane HZZO-a u roku do 60 dana od zaprimanja**. Osim kršenja odredaba domaćih i međunarodnih izvora prava, ugovor se može povrijediti i postupanjem mimo osam obveza taksativno navedenih u ugovoru, a koje se uglavnom sastoje u kršenju zdravstvenih propisa od strane zaposlenika ustanove.

Nakon što je temeljem utvrđenoga činjeničnog stanja po ovlaštenom službeniku HZZO-a utvrđena nepravilnost u radu ustanove, o čemu će izvijestiti ustanovu, HZZO će, sukladno ugovoru, ovisno o težini povrede obveza, dostaviti ustanovi **pisanu opomenu,** odnosno posljednju **opomenu pred raskid ili raskinuti ugovor u cijelosti**, odnosno dodatkom ugovora isključiti u cijelosti pojedinu ugovorenu djelatnost ili dio djelatnosti, kao i umanjiti broj posebno ugovorenih postupaka. Ugovor se od strane HZZO-a može i trenutno raskinuti u cijelosti ili djelomično ako utvrdi da bi daljnje ispunjavanje odredaba ugovora izazvalo štetu osiguranicima, odnosno ako HZZO utvrdi da je: ustanova izgubila subjektivitet pravne osobe, ministar donio rješenje o prestanku rada ustanove ili prestanku prava na obavljanje ugovorene djelatnosti te da ustanova više ne zadovoljava ostale uvjete za zaključenje ugovora s HZZO-om.

Privitak ugovora čine tablični prikazi ugovorenih djelatnosti sukladno ponudi ustanove i maksimalnoga mjesečnog iznosa sredstava specificiranog na: bolničku zdravstvenu zaštitu, specijalističko-konzilijarnu zaštitu u skladu s podjelom na ordinacije te dijagnostičke i ostale jedinice, maksimalan mjesečni iznos sredstava i maksimalan iznos sredstava za razdoblje trajanja ugovora.

Vedran Kruljac, Zagreb

[32] Članak 2. Općih uvjeta.
[33] Članak 3., stavak 1. Općih uvjeta.
[34] Vidi *supra* 1.

IVA JUKIĆ KATANA

Stručni članak UDK 336.64

Financijska pomoć Republici Hrvatskoj za sanaciju područja zahvaćenih poplavom iz Fonda solidarnosti Europske unije

Nakon velikih poplava koje su pogodile šire područje Slavonije u svibnju 2014. godine, otvorilo se pitanje financijske pomoći Europske unije u sanaciji istih. Republika Hrvatska kao članica Europske unije ima pravo zatražiti financijsku pomoć za sanaciju iz Fonda za solidarnost Europske unije. Autorica u članku daje osvrt na uvjete i mogućnost traženja i korištenja navedenih sredstava.

1. UVOD

Fond solidarnosti Europske unije (FSEU)[1] (dalje: Fond solidarnosti), osnovan je s ciljem izražavanja europske solidarnosti s regijama unutar Europe pogođenim katastrofama. Povod osnivanja Fonda solidarnosti bila je prirodna katastrofa koja je 2002. pogodila središnju Europu. Dosada su sredstva Fonda solidarnosti primile 23 europske zemlje, i to u iznosu većem od 3,5 milijarde EUR-a za 56 slučaja različitih prirodnih katastrofa uključujući poplave, šumske požare, potrese, oluje i suše.

Fond solidarnosti raspoloživ je do ukupnog godišnjeg iznosa od 500 milijuna eura uz nedodijeljena sredstva od prethodne godine, što je više od uobičajenog za proračune u EU-u. Pojedinačna nepovratna sredstva zemlji podnositeljici zahtjeva mora odobriti Europski parlament i Vijeće na prijedlog Komisije. Četvrtina tih sredstava mora ostati na raspolaganju na dan 1. listopada tekuće godine zbog potreba koje se mogu pojaviti do kraja godine. Iznimno, ako sredstva preostala do kraja godine nisu dovoljna, manjak se može pokriti iz proračunskih sredstava za sljedeću godinu. Maksimalni godišnji dostupni iznos u slučaju nepredvidivih regionalnih katastrofa ograničen je na 7,5% godišnjeg proračuna Fonda solidarnosti.

2. SLUČAJEVI U KOJIMA SE DODJELJUJU SREDSTVA IZ FONDA SOLIDARNOSTI

Državama članicama i zemljama u pregovorima o pristupanju EU-u može se pružiti financijska pomoć u slučaju prirodnih katastrofa velikih razmjera kada ukupna izravna šteta prouzročena katastrofom premašuje iznos od 3 milijarde EUR u cijenama iz 2002. ili 0,6% bruto nacionalnog dohotka te zemlje, ovisno o tome koji je iznos manji. Susjedna država članica ili država pristupnica pogođena istom katastrofom, kao i neka druga država kojoj je katastrofa priznata, može primiti pomoć čak i kada iznos štete ne doseže prag.

U iznimnim slučajevima i pod uvjetom da su ispunjeni određeni kriteriji, sredstva se mogu mobilizirati i u slučaju izvanredne regionalne katastrofe kojom je pogođena većina stanovništva neke regije, a koja ima ozbiljne i trajne posljedice na njenu gospodarsku stabilnost i uvjete života. Ispunjavanje tih uvjeta strogo se provjerava. Dosad je manje od trećine regija koje su predale zahtjev dodijeljena pomoć u ovoj posebnoj kategoriji.

Sredstvima iz Fonda solidarnosti dopunjuju se javni izdaci država članica u slučaju sljedećih hitnih djelovanja od ključne važnosti:

- hitno vraćanje u ispravno radno stanje infrastrukture i pogona u energetskom sektoru, na području vodoopskrbe, upravljanja otpadnim vodama, prometa telekomunikacija, zdravlja i obrazovanja
- pružanje privremenog smještaja i hitnih usluga radi zadovoljavanja osnovnih potreba stanovništva
- hitno osiguravanje preventivne infrastrukture i mjera zaštite kulturnog nasljeđa
- čišćenje područja pogođenih katastrofom, uključujući prirodna područja.

[1] Uredba o osnivanju Fonda solidarnosti Europske unije (Uredba Vijeća (EZ) br. 2012/2002. od 11. studenoga 2002.

Tablica 1. Odobrena sredstva Fonda solidarnosti Republici Hrvatskoj[2]

Korisnik	Nastanak događaja	Vrsta katastrofe	Visina štete (mil. €)	Odobrena potpora (mil. €)
	Svibanj 2010.	Poplave	153	3.8
	Rujan 2010.	Poplave	47	1.2
	Listopad 2012.	Poplave	12	0.287
Ukupno odobrena sredstva RH (mil. €)			212	5,29

Republika Hrvatska je u tri navrata podnijela zahtjev za dodjelu sredstava iz Fonda:

- Nakon katastrofalnih poplava u svibnju/lipnju 2010. kada je poplavama pogođeno sedam županija (Koprivničko-križevačka, Bjelovarsko-bilogorska, Požeško-slavonska, Brodsko-posavska, Vukovarsko-srijemska, Virovitičko-podravska i Osječko-baranjska). S obzirom da Republika Hrvatska nije zadovoljavala uvjet samostalnog apliciranja zahtjev je podnesen zajedno s Republikom Mađarskom koju je pogodila ista katastrofa. Od 11.670.861,00 EUR koliko su iznosili prihvatljivi troškovi Republici Hrvatskoj dodijeljeno je 3.825.983,00 EUR.
- U rujnu 2010. Republika Hrvatska je drugi put aplicirala i to nakon katastrofalnih poplava koje su tada pogodile Hrvatsku. Ovoga puta zahtjev je podnesen zajedno s Republikom Slovenijom. Tada je poplavama pogođeno šest županija (Zagrebačka županije i Grad Zagreb, Krapinsko-zagorska, Sisačko-moslavačka, Varaždinska, Koprivničko-križevačka i Istarska). Od ukupno 28.647.292,31 EUR koliko su iznosili prihvatljivi troškovi Republici Hrvatskoj dodijeljeno je 1.175.071,00 EUR.
- Krajem listopada i početkom studenoga 2012. Republiku Hrvatsku su pogodile poplave koje su uzrokovale štete na području devet županija (Istarska, Primorsko-goranska, Međimurska, Varaždinska, Grad Zagreb, Zagrebačka, Koprivničko-križevačka. Karlovačka i Sisačko-moslavačka). Prihvatljivi troškovi iznosili su 11.463.479,18 EUR, a Republici Hrvatskoj je Odlukom EK dodijeljeno 286.587,00 EUR.

Sredstva Fonda solidarnosti ograničena su na štetu koju nije moguće osigurati i ne nadoknađuju privatne gubitke jer isti nije osnovan kako bi pokrio sve troškove povezane s prirodnim katastrofama. Za dugoročna djelovanja - poput dugotrajne obnove, ponovnog razvoja gospodarstva i prevencije - ne mogu se koristiti sredstva iz Fonda solidarnosti. U takvim bi se slučajevima mogla koristiti pomoć u okviru drugih instrumenata, ponajviše strukturnih fondova i Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj.

Ministarstvo poljoprivrede iz tog je razloga zatražilo konzultacije s Europskom komisijom, a vezano za mogućnost provedbe mjere 5. „Obnavljanje poljoprivrednog proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama i katastrofalnim događajima te uvođenje odgovarajućih preventivnih aktivnosti“, podmjere 5.2. „Potpora za ulaganja u obnovu poljoprivrednog zemljišta i proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama, nepovoljnim klimatskim prilikama i katastrofalnim događajima“ unutar Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. - 2020., prije formalnog odobrenja programa. Cilj ove mjere je obnovom poljoprivrednog potencijala narušenog elementarnim nepogodama, nepovoljnim klimatskim prilikama i katastrofalnim događajima osigurati održivost poljoprivredne proizvodnje i spriječiti propadanje poljoprivrednih gospodarstava.[3] Korisnici koji ostvaruju pravo na potporu su fizičke i pravne osobe iz sektora poljoprivrede upisane u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava, te jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave neposredno povezane s korištenim poljoprivrednim potencijalom.

Kada korisnik nema policu osiguranja po istoj osnovi prihvatljivi su sljedeći troškovi:

1. Obnova poljoprivrednog zemljišta i tla
2. Obnova i/ili rekonstrukcija poljoprivrednih gospodarskih objekata i infrastrukture povezane uz poljoprivredni potencijala
3. Kupnja životinja
4. Kupnja i sadnja višegodišnjih biljaka
5. Obnova i/ili kupnja mehanizacije i opreme za poljoprivrednu proizvodnju u visini procijenjene štete.[6]

S obzirom da intenzitet potpore iznosi do 100% prihvatljivih troškova, korisnik može zatražiti predujam u iznosu do 50% prihvatljivih investicijskih troškova uz bankovno jamstvo. Osnova za prijavu je dokument o procjeni štete koji je izdalo Državno povjerenstvo za procjenu štete od elementarnih nepogoda.

Ministarstvo poljoprivrede planira raspisati natječaj za podmjeru 5.2. „Potpora za ulaganja u obnovu poljoprivrednog zemljišta i proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama, nepovoljnim klimatskim prilikama i katastrofalnim događajima“ u rujnu 2014.

3. ZAKLJUČNO

Fond solidarnosti nije instrument brzog odgovora na posljedice prirodne katastrofe. Financijska pomoć može se odobriti državi tek nakon podnošenja zahtjeva i nakon proračunskog postupka, što može trajati nekoliko mjeseci. Unutar dvanaest tjedana nakon što je katastrofa prouzročila prvu štetu, Europska komisija treba zaprimiti zahtjev, a institucija nadležna za njegovu pripremu treba što prije izravno kontaktirati odgovornu službu u Glavnoj upravi za regionalnu politiku koja može ponuditi niz savjeta kojima će pridonijeti ubrzanju postupka podnošenja zahtjeva koliko god je to moguće.

U slučaju kada Komisija prihvati zahtjev ona predlaže i iznos pomoći Europskom parlamentu i Vijeću koji ga potom trebaju odobriti prije njegove isplate. Odobrena sredstva isplaćuju se u jednom obroku nakon potpisivanja sporazuma između Komisije i države korisnice koja po primitku istih preuzima odgovornost za provedbenu fazu uključujući odabir aktivnosti, njihov nadzor i kontrolu.

[2] http://ec.europa.eu/regional_policy/

[3] www.mps.hr/ipard/

Iva Jukić Katana, Ministarstvo financija RH, Zagreb

Pregled tumačenja Temeljnog kolektivnog ugovora za službenike i namještenike u javnim službama

Povjerenstvo ovlašteno za tumačenje Temeljnog kolektivnog ugovora za službenike i namještenike u javnim službama (Nar. nov., br. 141/12.), njegovog Dodatka I. (Nar. nov., br. 141/12.) i Dodatka II. (Nar. nov., br. 150/13. i 153/13. - ispr.), zauzelo je brojna stajališta o nekim otvorenim pitanjima primjene prava zaposlenih propisanih tim Ugovorom. Na neka je pitanja Povjerenstvo odgovaralo u više navrata, neki odgovori su izmijenjeni i dopunjeni, a neka pitanja su još uvijek dvojbena u primjeni.
Kako su stajališta Povjerenstva obvezujuća za sve ustanove javnih službi na koje se odnosi Temeljni kolektivni ugovor za službenike i namještenike u javnim službama (dalje: TKU za javne službe), u nastavku donosimo izbor odgovora Povjerenstva[1].

1. TKU ZA JAVNE SLUŽBE

Koje osobe obvezuje TKU za javne službe?

Sukladno članku 2. Zakona o plaćama u javnim službama (Nar. nov. br. 27/01.) TKU za javne službe primjenjuje se na pravne osobe kojima se sredstva za plaće osiguravaju u državnom proračunu. S obzirom da posebni Zakon izričito određuje primjenu propisa o plaćama u javnim službama, TKU za javne službe se nesporno primjenjuje na Agenciju za investicije i konkurentnost. Ako je Agencija osnovana 18. 6. 2012. važeći TKU za javne službe primjenjuje se na Agenciju od njegovog sklapanja tj. od 12. prosinca 2012. Prije toga na Agenciju se primjenjivao raniji Temeljni kolektivni ugovor.

(Tumačenje broj 5/2014. od 23. lipnja 2014.)

S obzirom da nisu ostvarene pretpostavke za rješavanje individualnih sporova u postupku mirenja, radnik ima pravo na sudsku zaštitu povrijeđenog prava

Postavljeno je pitanje može li radnik ostvariti pravo na sudsku zaštitu prava iz radnog odnosa bez postupka mirenja iz članka 8. TKU-a, budući nije donesen Pravilnik o mirenju niti su ostvarene druge pretpostavke. Komisija je odgovorila sljedeće:

Člankom 8. TKU za javne službe ugovoreno je da će se svi individualni radni sporovi rješavati mirenjem na način i po postupku predviđenim Pravilnikom o mirenju u individualnim radnim sporovima. Također, istim je člankom određeno da su ugovorne strane suglasne kako će u roku 6 mjeseci od potpisivanja toga Kolektivnog ugovora, donijeti Pravilnik o mirenju u individualnim radnim sporovima, te da će stručne i organizacijsko-administrativne poslove u postupku mirenja obavljati tajnik kojeg imenuje poslodavac iz redova zaposlenika uz prethodnu suglasnost sindikata.

Međutim, do danas nije donesen navedeni Pravilnik o mirenju u individualnim radnim sporovima, niti je imenovan tajnik. Prema tome, nisu niti stvorene pretpostavke za mirno rješavanje individualnih radnih sporova. Stoga radnici mogu nesmetano svoja prava ostvarivati u sudskom postupku bez obveze prethodnog mirenja.

(Tumačenje broj 42/2014. od 23. lipnja 2014.)

Za sklapanje ugovora o stručnom osposobljavanju nije potrebno raspisivati javni natječaj

Javni natječaj raspisuje se za zasnivanje radnog odnosa za sve poslove u javnim službama, a kako osoba koja se prima na stručno osposobljavanje u javnu službu ne zasniva radni odnos, niti se prijam osoba na stručno osposobljavanje provodi na temelju javnog natječaja, već se isti obavlja na temelju javnog poziva kojeg objavljuje nadležna služba za zapošljavanje, odredbe čl. 25. TKU-a koje se odnose na zasnivanje radnog odnosa ne primjenjuju se na kandidate za stručno osposobljavanje.

(Tumačenje broj 65/25 od 20. lipnja 2013.)

[1] Zapisnici sa sjednica Povjerenstva ovlaštenog za tumačenje TKU za javne službe dostupni su na stranicama Ministarstva rada i mirovinskog sustava. U odnosu na objavljene zapisnike, u ovom su tekstu učinjena neka nužna gramatička i stilska poboljšanja.

Za izmjenu ugovora o radu s nepunog na puno radno vrijeme ne treba raspisivati javni natječaj

U slučaju kada radnik radi na pola radnog vremena, a nastavio bi raditi na istom radnom mjestu puno radno vrijeme, javni natječaj nije potreban.

(Tumačenje broj 10/2014. od 23. lipnja 2014.)

Radno vrijeme smjenskih radnika koji po rasporedu rada rade u dane blagdana

Postavljeno je pitanje o tome trebaju li radnici koji su zbog smjenskog rada po rasporedu rada radili na blagdan, taj blagdan dodatno odraditi, jer drugi radnici koji rade od ponedjeljka do petka nisu morali raditi na blagdan i imaju manje odrađenih sati. Također, postavljeno je pitanje na čiji se teret obračunava manjak sati zabilježen na kraju četveromjesečnog razdoblja rasporeda radnog vremena te jesu li radnici dužni odraditi taj minus. Komisija je odgovorila sljedeće:

Nema nikakvog odrađivanja blagdana. Radnici koji zbog prirode posla prema svom rasporedu rada rade u dane blagdana, jednostavno izvršavaju obvezu rada na taj dan i ostvaruju pravo na povećanu plaću (250%).

Tzv. "minus sati" nakon četveromjesečnog rasporeda sukladno članku 46. Zakona o radu (Nar. nov. 149/09., 61/11., 82/12. i 73/13.) isključivo terete poslodavca i radnici ih nipošto ne moraju naknadno odraditi, niti se ti sati smiju evidentirati kao radnikov "minus" odrađenih sati.

(Tumačenje broj 46/2014. od 23. lipnja 2014.)

Fond sati radnika koji zbog smjenskog rasporeda rada rade u dane blagdana

Postavljeno je pitanje imaju li radnici u zdravstvu koji rade u smjeni ili u turnusu pravo na naknadu plaće za dan blagdana, neovisno o tome rade li ili ne rade u dan blagdana prema rasporedu, te je li mjesečna satnica za sve radnike jednaka. Povjerenstvo je odgovorilo sljedeće:

Radnici koji zbog vrste posla moraju raditi na blagdan, ne mogu za blagdan ostvariti pravo na naknadu plaće, jer radnik ima pravo na naknadu samo kad iz opravdanog razloga ne radi. Oni za rad u dan blagdana imaju pravo na plaću i to na plaću uvećanu za 150% (ukupno 250%).

Radnici u smjenama i turnusu koji na blagdan prema unaprijed utvrđenom rasporedu ne moraju raditi, nemaju pravo ni na kakvu naknadu. Ovo je istovjetna situacija kao kod radnika koji rade od ponedjeljka do petka u prvoj smjeni, a blagdan padne u subotu ili nedjelju. Tada ni oni nemaju pravo na naknadu plaće.

Mjesečni fond sati ne mora biti identičan za sve radnike. Mjesečni fond sati nije propisan niti jednim propisom, već je Zakonom o radu (Nar. nov., br. 149/09., 61/11., 82/12., 73/13.), samo propisano tjedno radno vrijeme.

(Tumačenje broj 53/2014. od 23. lipnja 2014.)

Pravo na neplaćeni dopust za potrebe vlastitog školovanja

U skladu s odredbama st. 1. čl. 45. TKU-a zaposlenik ima pravo na neplaćeni dopust u tijeku jedne godine za potrebe vlastitog školovanja u trajanju od 10 dana za polaganje ispita na stručnim i sveučilišnim studijima.

(Tumačenje broj 50/45 od 24. svibnja 2013.)

Broj dana koje radnik ima pravo prisustvovati seminarima

Postavljeno je pitanje o tome koliko puta ravnatelj smije istom nastavniku odobriti odlazak na seminare, može li se radniku odobriti dva dana po seminaru ili pet dana po seminaru, ali ne više od deset dana ili može i više od deset dana. Komisija je odgovorila sljedeće:

O broju odlazaka na seminar samostalno odlučuje ravnatelj. Sukladno članku 45. st. 1. t. 3. TKU za javne službe radnik ima pravo 5 dana godišnje odsustvovati s rada radi prisustvovanja stručnim seminarima i savjetovanjima.

(Tumačenje broj 6/2014. od 23. lipnja 2014.)

Dužina neplaćenog dopusta ne ovisi o broju rođene djece

Prema članku 44. TKU-a za javne službe, u slučaju rođenja djeteta zaposlenik ima pravo na plaćeni dopust u trajanju od 5 radnih dana, bez obzira na broj rođene djece.

(Tumačenje broj 53/44 od 24. svibnja 2013.)

Neplaćeni dopust u slučaju kad događaj za koji radnik ostvaruje pravo, pada u nedjelju

Postavljeno je pitanje prenošenja prava na neplaćeni dopust, tj. kako postupiti ako sportsko natjecanje za koje radnik ima pravo na plaćeni dopust pada u nedjelju koja je radniku neradni dan, pa se postavlja pitanje može li radnik zbog toga dobiti neplaćeni dopust u zamjenski dan. Također, postavljeno je pitanje za koji bi rang natjecanja radnik mogao ostvariti to pravo. Komisija je odgovorila sljedeće:

Pravo na plaćeni dopust pripada radniku isključivo za dan u koji pada događaj za koji ostvaruje pravo na dopust i nikako se ne može prenositi na neki drugi dan. Pravo iz članka 32. TKU za javne službe ne ovisi o razini sportskih natjecanja.

(Tumačenje broj 8/2014. od 23. lipnja 2014.)

Staž ostvaren u razdoblju rodiljnog dopusta korištenog nakon prestanka ugovora o radu kao kriterij ostvarivanja dodatka na plaću

Vrijeme na rodiljnom dopustu korištenom nakon prestanka ugovora o radu na određeno vrijeme, koji je prestao u tijeku rodiljnog dopusta, ne računa se u radni staž jer u tom razdoblju radnik nije bio u radnom odnosu.

Naime, prema članku 51. st. 2. TKU-a za javne službe osnovnu plaću zaposlenika čini umnožak koeficijenta složenosti poslova radnog mjesta na koje je raspoređen i osnovice za izračun plaće, uvećan za 0,5% za svaku navršenu godinu radnog staža.

Međutim, radni staž nije definiran ni TKU-om za javne službe, niti bilo kojim propisom. Stoga, prema mišljenju ove Komisije, da bi se radilo o radnom stažu u smislu prava na uvećanje plaće iz TKU za javne službe, trebaju biti ispunjena dva uvjeta: 1) da je to rad za koji su plaćeni doprinosi, i 2) da se to razdoblje prema propisima mirovinskog osiguranja računa u staž osiguranja, neovisno radi li se o radu kod poslodavca ili o samostalnom radu.

(Tumačenje broj 21/2014. od 23. lipnja 2014.)

Inozemni staž i pravo na dodatak na plaću

Inozemni staž ne uračunava se u radni staž zaposlenika. Prema odredbama Zakona o mirovinskom osiguranju inozem-

ni radni staž je radni staž ostvaren u drugoj državi i ne računa se u mirovinski staž u Republici Hrvatskoj, pa se s obzirom na navedeno, ne može ni uračunati u radni staž zaposlenika.

(Tumačenje broj 54/51 od 24. svibnja 2013.)

Staž u bivšim republikama SFRJ i pravo na dodatak na plaću

Radni staž ostvaren u bivšim republikama SFRJ ostvaren do 8. 10. 1991. uračunava se u radni staž zaposlenika u javnim službama, a radni staž ostvaren nakon navedenog datuma, ne uračunava se u radni staž zaposlenih u javnim službama, jer se radi o radnom stažu ostvarenom u drugim državama, tj. u inozemstvu. Naime, 8. listopada 1991. donijeta je i stupila na snagu Odluka kojom Republika Hrvatska raskida državno - pravne sveze na temelju kojih je zajedno s ostalim republikama i pokrajinama tvorila dosadašnju SFRJ (Nar. nov. br. 53/91.).

Sukladno navedenom, radni staž koji je zaposlenica nakon 8. listopada 1991. godine ostvarila izvan RH, smatra se inozemnim stažem koji se prema odredbama Zakona o mirovinskom osiguranju ne uračunava u mirovinski staž u Republici Hrvatskoj, pa se prema navedenom ne može uračunati u radni staž u javnim službama.

(Tumačenje broj 55/51 od 24. svibnja 2013.)

Vrijeme provedeno u SAD-u ne uračunava se u radni staž za ostvarivanje dodatka na plaću

Vrijeme provedeno na radu u SAD-u ne uračunava se u radni staž za uvećanje plaće iz članka 51. st. 2. TKU za javne službe.

(Tumačenje broj 41/2014. od 23. lipnja 2014.)

Razdoblje produženog osiguranja se ne uračunava u radni staž

Prema članku 51. st. 2. TKU-a za javne službe osnovnu plaću zaposlenika čini umnožak koeficijenta složenosti poslova radnog mjesta na koje je raspoređen i osnovice za izračun plaće, uvećan za 0,5% za svaku navršenu godinu radnog staža.

U radni staž se ne računa razdoblje produženog osiguranja ni razdoblje nezaposlenosti za koje je radnik ostvarivao pravo na naknadu na teret Hrvatskog zavoda za zapošljavanje.

(Tumačenje broj 7/51 od 11. prosinca 2013.)

Pravo na uvećanje plaće za 0,5% po godini za staž ostvaren u Danskoj, Italiji i Njemačkoj

Staž proveden u inozemstvu računa se u radni staž za uvećanje plaće od 0,5% po godini, samo pod uvjetom da se isti staž u Republici Hrvatskoj uračunava u staž osiguranja za mirovinu, dakle ako je tako regulirano međunarodnim ugovorima (sporazumima) Republike Hrvatske i pojedinih drugih država ili se radi o stažu u zemljama Europske unije nakon 1. srpnja 2013.

(Tumačenje broj 50/2014. od 23. lipnja 2014.)

Staž po osnovi produženog osiguranja supružnika službenika Ministarstva vanjskih poslova

Razdoblje mirovanja radnog staža, neovisno o tome što se prema posebnom propisu računa u staž osiguranja, ne predstavlja radni staž u smislu članka 51. st. 2. Temeljnog kolektivnog ugovora.

Međutim, kako se radi o mirovanju prava, to mirovanje ne predstavlja prekid radnog staža, nego se nakon ponovnog započinjanja rada, staž nastavlja kontinuirano računati na prethodni staž iz radnog odnosa u javnim službama.

(Tumačenje broj 47/2014. od 23. lipnja 2014.)

Neprekinuti staž u javnim službama

Jubilarna nagrada pripada zaposleniku za neprekinuti staž u javnim službama bez obzira na promjenu poslodavca. Pod pojmom javne službe u smislu Zakona o plaćama u javnim službama (Nar. nov., br. 27/01., 39/09.), smatraju se javne ustanove i druge pravne osobe kojima se sredstva za plaće osiguravaju u državnom proračunu, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje i javne ustanove kojima se sredstva za plaće osiguravaju iz sredstava Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje. Sukladno tome, rad u tadašnjem Ministarstvu znanosti i tehnologije ne smatra se radom u javnim službama.

(Tumačenje broj 45/49 od 10. svibnja 2013.)

Utjecaj razdoblja mirovanja radnog staža na računanje neprekinutog staža

Kod svih mirovanja prava, vrijeme mirovanja se ne računa u staž za jubilarnu nagradu, ali to mirovanje ne stvara prekid. Dakle, osoba koja je radila 5 godina, pa išla na odsluženje civilnog roka od 8 mjeseci, nakon sljedećih 5 godina rada dobit će jubilarnu nagradu za 10 godina (to će biti stvarno vremensko razdoblje od 10 godina i 8 mjeseci (5 g + 8 mj + 5 g).

(Tumačenje broj 1/2014. od 23. lipnja 2014.)

Računanje staža pri određivanju jubilarne nagrade radnika koji radi s nepunim radnim vremenom

Radnik koji radi u nepunom radnom vremenu ima pravo na jubilarnu nagradu pod istim uvjetima kao i radnik koji radi u punom radnom vremenu. To stoga što je člankom 43. st. 8. Zakona o radu (Nar. nov., br. 149/09., 61/11., 82/12., 73/13.), propisano da se u slučaju kad je za stjecanje određenih prava važno prethodno trajanje radnog odnosa s istim poslodavcem, razdoblja rada u nepunom radnom vremenu smatraju radom u punom radnom vremenu.

(Tumačenje broj 1/2014. od 23. lipnja 2014.)

Utjecaj prekida radnog odnosa do osam dana na računanje neprekinutog staža

Prekid od osam dana i kraći ne računa se u prekid radnog staža, već se smatra neprekinutim stažem u javnim službama.

(Tumačenje broj 7/2014. od 23. lipnja 2014.)

Radni staž u javnim službama

Sukladno članku 49. TKU-a za javne službe kao staž kod istog poslodavca računa se neprekidni staž u javnim službama, bez obzira na promjenu poslodavca. Što se smatra javnim službama definira se člankom 2. Zakona o plaćama u javnim službama, na način da su to pravne osobe kojima se sredstva za plaće osiguravaju iz državnog proračuna i sred-

stva HZZO-a. Dakle, neprekidnim stažem u javnim službama smatrat će se staž u pravnoj osobi kojoj se sredstva plaće osiguravaju iz državnog proračuna uključujući i pravnog prednika te pravne osobe.

(Tumačenje broj 11/2014. i 15/2014. od 23. lipnja 2014.)

Računanje neprekinutog staža za radnicu koja je izabrana za zastupnicu u Hrvatski sabor

Vrijeme mirovanje prava ne računa se u radni staž za jubilarnu nagradu, ali ne predstavlja niti prekid neprekidnog staža. Po završetku mirovanja prava, staž se nastavlja pribrajati ranijem stažu koji je postojao do mirovanja prava.

Vrijeme obnašanja dužnosti zastupnice u Hrvatskom saboru ne računa se u staž za jubilarnu nagradu prema TKU za javne službe.

Komisija nema saznanja o tome je li za vrijeme obnašanja dužnosti zastupnice u Hrvatskom saboru došlo do mirovanja prava ili prekida radnog odnosa. Precizan odgovor ovisi o sadržaju propisa koji su regulirali prava državnih dužnosnika u to vrijeme odnosno o sadržaju eventualnog ugovora koji je radnica sklopila s ustanovom.

(Tumačenje broj 16/2014. od 23. lipnja 2014.)

Računanje staža za radnika koji se nakon služenja vojnog roka nije odmah vratio na rad

Postavljeno je pitanje računanja neprekinutog staža u javnim službama radi ostvarivanja prava na jubilarnu nagradu za radnika koji je bio na odsluženju vojnog roka od 11. 9. 1979. do 14. 8. 1980., a vratio se na rad 23. 9. 1980. godine. Komisija je odgovorila sljedeće:

S obzirom da je prema podacima iz radne knjižice radnik bio na odsluženju vojnog roka od 11. 9. 1979. do 14. 8. 1980., a ponovno počeo raditi i to kod drugog poslodavca tek 23. 9. 1980. godine, proizlazi da ima prekid radnog staža, te mu radni staž može neprekinuto početi teći tek od 23. 9. 1980. godine.

(Tumačenje broj 38/2014. od 23. lipnja 2014.)

Podaci na koje se ne odnosi zaštita tajnosti podataka o plaći

Sukladno članku 53. TKU-a za javne službe u javnim službama nema tajnosti plaća, te se javnost plaća osigurava dostupnošću podataka o plaćama svih zaposlenika ustanove svim zaposlenicima ustanove i javnosti. Iz ovoga proizlazi da je plaću moguće javno objaviti bez suglasnosti svakog od zaposlenika.

Načelo tajnosti plaća odnosi se na elemente plaće koji su zaštićeni prisilnim propisima RH (npr. Obiteljski zakon). Stoga struktura odbitaka odnosno ustegnuća iz plaće zaposlenika ne mogu biti predmet javne objave.

(Tumačenje broj 51/53 od 24. svibnja 2013.

Definicija smjenskog rada

Smjenski rad je svakodnevni rad zaposlenika prema utvrđenom radnom vremenu poslodavca kojeg zaposlenik obavlja u prijepodnevnom (prva smjena), poslijepodnevnom (druga smjena), ili noćnom dijelu dana (treća smjena) tijekom radnog tjedna. Kod smjenskog rada definiranog na mjesečnoj osnovi mora se raditi ili o mijenjanju smjena ili naizmjeničnom obavljanju poslova u prvoj i drugoj smjeni tijekom jednog mjeseca (npr. jedan tjedan ujutro, tri tjedna popodne). Kod smjenskog rada na tjednoj osnovi zaposlenik naizmjenično ili najmanje dva radna dana u tjednu obavlja poslove u prvoj i drugoj smjeni.

Stoga, tjedan u kojem zaposlenik najmanje dva dana radi u drugoj smjeni i tri dana u prvoj smjeni (II. i IV. tjedan) smatra se smjenskim radom na tjednoj osnovi te zaposleniku u tom tjednu pripada pravo na uvećanje plaće za rad u drugoj smjeni. Tjedan u kojem zaposlenik jedan dan radi u drugoj smjeni, a ostala četiri dana u prvoj smjeni ne smatra se smjenskim radom (I. i III. tjedan).

(Tumačenje broj 49/54 od 10. svibnja 2013.)

Pravo na uvećanje plaće za smjenski rad

Postavljeno je pitanje prava na uvećanje plaće za smjenski rad za dvije profesorice. Prva profesorica u jednom tjednu radi 4 dana poslijepodne, a 1 dan prijepodne, a drugi tjedan obrnuto, 4 dana prijepodne i 1 dan poslije podne. Druga profesorica je ispitni koordinator i u ponedjeljak nema nastavu, a ostale dane radi jedan tjedan ujutro, a drugi poslijepodne. Komisija je odgovorila sljedeće:

Obje radnice imaju pravo na uvećanje plaće za smjenski rad. Naime, sukladno stavcima 3. do 5. članka 54. TKU-a smjenski rad je svakodnevni rad zaposlenika prema utvrđenom radnom vremenu poslodavca koji zaposlenik obavlja u prijepodnevnom (prva smjena), poslijepodnevnom (druga smjena) ili noćnom dijelu dana (treća smjena) tijekom radnog tjedna. Rad u smjenama je rad zaposlenika koji mijenja smjene ili naizmjenično obavlja poslove u prvoj i drugoj smjeni tijekom jednog mjeseca ili rad koji se naizmjenično ili najmanje dva radna dana u tjednu obavlja u prvoj i drugoj smjeni.

(Tumačenje broj 52/2014. od 23. lipnja 2014.)

Dodatak u plaći za doktore znanosti

Sukladno članku 54. TKU-a za javne službe liječnik na radnom mjestu za koje se traže kumulativni uvjeti: VSS, zdravstveni radnik, specijalist i primarijus dr. sc., ima pravo na dodatak za doktorat neovisno što je doktorat uvjet za obavljanje poslova radnog mjesta.

(Tumačenje broj 35/2014. od 23. lipnja 2014.)

Uvećanje plaće za magistre znanosti

Sukladno članku 54. st. 2. TKU-a za javne službe pravo na uvećanje plaće od 8% pripada isključivo radnicima koji imaju znanstveni stupanj magistra znanosti. Iako prema propisima koji reguliraju sustav visokog obrazovanja i znanosti više ne postoji magistarski znanstveni studij, ovo uvećanje plaće odnosi se na osobe koje su taj stupanj stekle sukladno ranijim propisima.

Pravo na uvećanje plaće od 8% ne pripada radnicima koji su završili specijalistički studij i imaju akademski stupanj sveučilišni specijalist.

(Tumačenje broj 51/2014. od 23. lipnja 2014.)

Magistri specijalisti nemaju pravo na uvećanje plaće za 8%

Radnica koja je 2011. godine stekla akademski stupanj magistra javnog zdravstva, a 2013. godine magistra menadž-

menta u zdravstvu, postavila je pitanje prava na uvećanje plaće od 8%. Komisija je odgovorila sljedeće:

Sukladno članku 54. st. 2. TKU-a za javne službe pravo na uvećanje plaće od 8% pripada isključivo radnicima koji imaju znanstveni stupanj magistra znanosti. Iako prema propisima koji reguliraju sustav visokog obrazovanja i znanosti više ne postoji magistarski znanstveni studij, ovo uvećanje plaće odnosi se na osobe koje su taj stupanj stekle sukladno ranijim propisima. Pravo na uvećanje plaće od 8% ne pripada radnicima koji imaju stupanj magistra stečen prema sada važećim propisima.

(Tumačenje broj 54/2014. od 23. lipnja 2014.)

Visina naknade za bolovanje do 42 dana i nakon 42 dana bolovanja

Odredba članka 59. TKU-a za javne službe samo određuje pravo na naknadu plaće za zaposlenika koji je odsutan s rada zbog bolovanja, i to u postotku. U razdoblju bolovanja do 42 dana zaposlenik ima pravo na naknadu plaće u visini 85% od njegove plaće ostvarene u prethodna tri mjeseca neposredno prije nego je započeo bolovanje.

Naknadu plaće za vrijeme bolovanja nakon 42 dana ne reguliraju odredbe TKU-a za javne službe već propisi o zdravstvenom osiguranju čije odredbe ovo Povjerenstvo nije ovlašteno tumačiti.

(Tumačenje broj 60/59 od 20. lipnja 2013.)

Naknada za bolovanje u prvih 42 dana bolovanja u slučaju kad radnik koristi pravo na bolovanje zbog bolesti djeteta

Naknada za bolovanje iz članka 59. st. 1. TKU-a za javne službe prema kojoj radnik na bolovanju do 42 dana ima pravo na naknadu plaće u visini 85% njegove plaće ostvarene u prethodna tri mjeseca neposredno prije nego je započeo s bolovanjem, odnosi se isključivo na bolovanje koje tereti sredstva poslodavca, a ne na bolovanje za koje troškove snosi HZZO.

(Tumačenje broj 29/2014. od 20. lipnja 2014.)

Pravo na regres iz 2012. godine za radnicu koja je u 2013. koristila godišnji odmor iz 2012. godine

Ako je radnica sukladno Zakonu o radu godišnji odmor iz 2012. godine koristila u 2013. godini jer je u 2012. godini bila na rodiljnom dopustu, ima pravo na regres za 2012. godinu.

(Tumačenje broj 28/2014. i broj 37/2014. od 23. lipnja 2014.)

Otpremnina za odlazak u mirovinu

Sukladno čl. 61. TKU-a zaposleniku koji odlazi u mirovinu pripada pravo na otpremninu u iznosu tri proračunske osnovice.

(Tumačenje broj 32/61 od 17. travnja 2013.)

Pravo na pomoć u slučaju smrti pastorka

U slučaju smrti pastorka, zaposlenik ima pravo na pomoć iz čl. 62. TKU-a za javne službe ako je zaposlenik (očuh), pastorka posvojio te je time između očuha i njegovih srodnika s jedne strane i pastorka i njegovih srodnika s druge strane, nastao neraskidiv odnos srodstva i sva prava i dužnosti koja iz toga proizlaze sukladno Obiteljskom zakonu.

(Tumačenje broj 63/62 od 20. lipnja 2013.)

Pravo na pomoć u slučaju smrti izvanbračnog supružnika

Zaposlenik može ostvariti pomoć zbog smrti izvanbračnog supružnika ukoliko se radi o izvanbračnoj zajednici u skladu s odredbama Obiteljskog zakona (Nar. nov., br. 116/03., 17/04., 136/04., 107/07., 57/11. i 61/11.).

(Tumačenje broj 66/62 od 20. lipnja 2013.)

Pravo na pomoć zbog smrti očuha

Sukladno članku 62. t. 1. t. 2. TKU za javne službe radnik ima pravo na pomoć u slučaju smrti supružnika, djeteta i roditelja. Očuh nije roditelj, te radnik nema pravo na pomoć za smrt očuha.

(Tumačenje broj 31/2014. od 23. lipnja 2014.)

Visina pomoći za rođenje djeteta u slučaju rođenja blizanaca

Sukladno članku 63. TKU-a za javne službe, u slučaju rođenja blizanaca zaposlenik ima pravo na pomoć u iznosu 50% od jedne proračunske osnovice, bez obzira na broj rođene djece.

(Tumačenje broj 59/63 od 24. svibnja 2013.)

Komisija mijenja svoje tumačenje broj 59/63 od 24. 5. 2013. na sljedeći način: Radnik u slučaju rođenja djeteta ima pravo na 50% proračunske osnovice za svako rođeno dijete, što znači da u slučaju rođenja blizanaca ima pravo na dvostruki iznos.

(Tumačenje broj 2/2014. od 23. lipnja 2014.)

Pravo na pomoć za rođenje djeteta za radnicu koja je posvojila troje djece

Člankom 63. st. 1. t. 3. TKU za javne službe izrijekom je ugovoreno pravo na pomoć u slučaju rođenja djeteta. Stoga radnica nema pravo na pomoć za posvojenje djeteta.

(Tumačenje broj 12/2014. od 23. lipnja 2014.)

Pravo na pomoć za bolovanje duže od 90 dana u slučaju kad su uzrok bolovanja komplikacije u trudnoći

Radnica ima pravo na novčanu pomoć za bolovanje duže od 90 dana za bolovanje zbog komplikacija u trudnoći.

(Tumačenje broj 33/2014. od 23. lipnja 2014.)

Za vrijeme korištenja rodiljnog dopusta radnica nema pravo na pomoć za bolovanje duže od 90 dana

Sukladno članku 63. st. 1. t. 1. TKU za javne službe, radnica nema pravo na pomoć za bolovanje duže od 90 dana, jer rodiljni dopust nije bolovanje.

(Tumačenje broj 26/2014. od 23. lipnja 2014.)

Pravo na pomoć za nabavu medicinskih pomagala

Da bi zaposleniku bilo utvrđeno pravo na pokriće troškova prilikom nabave medicinskih pomagala potrebno je pribaviti preporuku nadležnog liječnika specijalista, odnosno dokaz da su takva pomagala potrebita i nenadomjestiva za zaposlenika te da troškovi nisu odobreni od Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje temeljem obveznog i dopunskog zdravstvenog osiguranja. Slijedom navedenog, ako su kumulativno

ispunjeni navedeni uvjeti zaposleniku će se nadoknaditi troškovi u visini plaćenog iznosa, a najviše do iznosa jedne proračunske osnovice, jednom godišnje.

(Tumačenje broj 57/63 od 24. svibnja 2013.)

Pravo na pokriće troškova liječenja za punoljetno nezaposleno dijete koje živi s radnikom, ali radnik ne koristi poreznu olakšicu za dijete

Člankom 63. st. 4. TKU-a za javne službe ugovoreno je da se zaposleniku za pokriće troškova liječenja, odnosno pokriće troškova nabave medicinskih pomagala, odnosno lijekova, koji su prema preporuci nadležnog liječnika specijaliste po pravilima medicinske struke prijeko potrebiti i nenadomjestivi za zaposlenika, dijete ili supružnika, a troškovi nisu odobreni od strane Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje temeljem obveznog i dopunskog zdravstvenog osiguranja, nadoknađuje trošak u visini plaćenog iznosa, a najviše do iznosa jedne proračunske osnovice, jednom godišnje.

Pod djetetom se u smislu ovoga članka TKU-a ne smatra punoljetno dijete koje nije na školovanju i nije nesposobno za rad.

(Tumačenje broj 45/2014. od 23. lipnja 2014.)

U kojem slučaju radnik ima pravo na dnevnicu, a u kojem na terenski dodatak

Postavljeno je pitanje prava na dnevnicu ili na terenski dodatak za radnika koji radi u Rijeci, a povremeno mijenja odsutnog radnika na Krku (50 km). Povjerenstvo je odgovorilo sljedeće:

Koje će pravo imati radnik, zavisi od njegova ugovora o radu. Naime, ako je kao mjesto rada u ugovoru o radu navedeno i Rijeka i Krk, odnosno Rijeka i druga mjesta po nalogu poslodavca, tada radnik za dane rada na Krku ima pravo na terenski dodatak, sukladno članku 65. TKU-a za javne službe, jer radi izvan sjedišta poslodavca i izvan mjesta njegova stalnog boravka, a na temelju zahtjeva poslodavca.

Ako je u ugovoru o radu kao mjesto rada navedena samo Rijeka, tada radnik ima pravo na dnevnice, jer ga poslodavac upućuje na službeni put na Krk.

(Tumačenje broj 20/2014. od 23. lipnja 2014.)

Pravo na dnevnicu za vozača koji više od 12 sati provede na putu

Sukladno članku 64. st. 3. TKU-a za javne službe radnik ima pravo na punu dnevnicu ako putovanje traje više od 12 sati, odnosno na pola dnevnice ako putovanje traje više od 8 sati, a manje od 12 sati. Prema tome, vozač sanitetskog prijevoza koji više od 12 sati provede na putu izvan svoje županije ima pravo na dnevnicu pod istim uvjetima.

(Tumačenje broj 3/2014. od 23. lipnja 2014.)

Pravo na dnevnicu u inozemstvu ako je osiguran smještaj s doručkom i još jedan obrok

Sukladno članku 64. st. 6. TKU za javne službe dnevnica za putovanje u inozemstvo obračunava se na način kao što pripada zaposlenima u državnoj upravi. Temeljem toga, sukladno pravilima važećima u državnoj upravi, radnik kojem je osiguran smještaj s doručkom i još jedan obrok, ima pravo na 20% dnevnice.

(Tumačenje broj 4/2014. od 23. lipnja 2014.)

Adresa stanovanja radnika mjerodavna za ostvarivanje naknade za prijevoz

Pod pojmom "adresa stanovanja" podrazumijeva se adresa s koje zaposlenik najčešće dolazi na posao i odlazi s posla.

(Tumačenje 5/67 od 6. veljače 2013.)

Određivanje udaljenosti adrese stanovanja i rada

Sukladno članku 67. stavku 13., udaljenost između adrese stanovanja i adrese rada utvrđuje se prema planeru putovanja Hrvatskog autokluba.

(Tumačenje 6/67 od 6. veljače 2013.)

Zaposlenik koji ima manje od 2 km od adrese stanovanja do adrese rada, nema pravo na naknadu troškova prijevoza. Planer putovanja Hrvatskog autokluba primjenjuje se kao pomoćno sredstvo samo u slučaju kada nije nesporno ili notorno da zaposlenik prelazi udaljenost manju od 2 km prema uređenom najbližem pješačkom putu (ulice s uređenim pločnikom, pješačke zone, pothodnici, nathodnici). Stoga zaposlenik koji može pješke prijeći navedenu udaljenost uređenim pješačkim putom, nema pravo na naknadu troškova mjesnog prijevoza.

(Tumačenje broj 46/67 od 23. lipnja 2014.)

Pravo na naknadu prijevoza ako je udaljenost adrese stanovanja i adrese rada u jednom smjeru manja, a u drugom veća od 2 km

Udaljenost od adrese rada do adrese stanovanja iz čl. 67. st. 4. TKU-a za javne službe računa se u jednom smjeru, a naknada se isplaćuje za oba smjera.

(Tumačenje broj 23/67 od 13. ožujka 2013.)

Definicija mjesnog i međumjesnog prijevoza

Mjesni prijevoz je prijevoz u mjestu stanovanja, odnosno u mjestu rada. Međumjesni prijevoz je prijevoz od mjesta stanovanja do mjesta rada, kada je mjesto stanovanja različito od mjesta rada.

Mjestom stanovanja smatra se naselje u kojem zaposlenik stanuje, a izričito je utvrđeno u Zakonu o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (Nar. nov., br. 86/06., 125/06. - isp., 16/07. - isp., 95/08. - Odluka USRH, 46/10. - isp. i 145/10.).

(Tumačenje broj 14/67 od 27. veljače 2013.)

Određivanje naknade za zaposlenika koji u međumjesnom prijevozu koristi osobni automobil

Zaposlenik koji za dolazak na posao i odlazak s posla u međumjesnom prijevozu koristi osobni automobil ima pravo na naknadu troškova prijevoza u visini od 0,75 kn po prijeđenom kilometru, ako je to za poslodavca povoljnije.

(Tumačenje broj 21/67 od 13. ožujka 2013. koje je izmijenjeno i dopunjeno 17. travnja 2013.)

U međumjesnom prijevozu nije dozvoljeno naknadu odrediti u visini cijene javnog prijevoza umanjene za 25%

Temeljni kolektivni ugovor ne predviđa mogućnost naknade troškova međumjesnog prijevoza u visini mjesečne karte umanjene za 25%.

(Tumačenje broj 24/67 od 13. ožujka 2013.)

Određivanje visine naknade u slučaju kad je cijena karte javnog prijevoza manja od iznosa 0,75 kn po km

Ako zaposlenik traži da mu se za organizirani i redoviti međumjesni prijevoz isplaćuje naknada sukladno odredbama članka 67. st. 6. TKU-a za javne službe (0,75 kn po km), odnosno ne želi da mu se plaća karta za organizirani prijevoz, a što je nepovoljnije za poslodavca, naknada troškova prijevoza isplatit će mu se u visini cijene karte za poslodavca najpovoljnijeg troška javnog prijevoza, te u tom slučaju nije potrebno predočenje računa.

(Tumačenje broj 27/67 od 27. ožujka 2013.)

Odredbe TKU o povoljnosti pri utvrđivanju visine naknade za prijevoz

Formulacija "ako mu je to povoljnije" odnosi se na poslodavca.

(Tumačenje broj 8/67 od 13. veljače 2013.)

Određivanje naknade kad na istoj relaciji prometuje više javnih prijevoznika

HŽ se smatra organiziranim javnim prijevozom, no ako na istoj relaciji prometuje više prijevoznika (HŽ, ZET) zaposleniku će se nadoknaditi troškovi prijevoza u visini stvarnih izdataka prema cijeni godišnje, odnosno mjesečne karte onog prijevoznika koji je najpovoljniji za poslodavca, pod uvjetom da zaposleniku omogućava redoviti dolazak na posao i odlazak s posla.

(Tumačenje broj 32/67 od 17. travnja 2013.)

Iznos naknade za međumjesni prijevoz koja se određuje po prijeđenim km

Ako zaposlenik ostvaruje pravo na naknadu međumjesnog prijevoza iz čl. 67. st. 6. i 8. TKU-a za javne službe, naknada troškova će se obračunati s obzirom na broj dolazaka na posao.

(Tumačenje broj 29/67 od 27. ožujka 2013.)

Nema mogućnosti kombiniranja naknade za javni prijevoz i naknade po prijeđenom kilometru

Odredba članka 67. stavak 6. TKU-a za javne službe ne predviđa mogućnost kombiniranja naknade troškova javnog prijevoza i naknade po prijeđenom kilometru.

(Tumačenje broj 13/67 od 27. veljače 2013. koje je izmijenjeno i dopunjeno 17. travnja 2013.)

Kumuliranje naknade za mjesni i za međumjesni prijevoz

Ako ostvaruje pravo na međumjesni prijevoz, a sukladno članku 67. stavku 3. TKU-a za javne službe nema organiziran mjesni javni prijevoz te od adrese stanovanja do stanice međumjesnog prijevoza ima više od 2 kilometra, zaposlenik uz pravo na naknadu troškova međumjesnog prijevoza ostvaruje i pravo na naknadu troškova mjesnog prijevoza koji se utvrđuje u visini cijene mjesečne karte javnog prijevoza najbližeg mjesta u kojem je taj prijevoz organiziran odnosno pravo na naknadu po prijeđenom kilometru, ako je to za poslodavca povoljnije.

(Tumačenje broj 16/67 od 27. veljače 2013.)

Naknada troškova prijevoza zaposlenicima koji zbog mjesta stanovanja koriste mjesni i međumjesni prijevoz isplatit će se u visini od 0,75 kn/km za cijelu udaljenost od mjesta stanovanja do mjesta rada pod uvjetom da je to povoljnije za poslodavca u odnosu na organizirani prijevoz.

(Tumačenje broj 28/67 od 27. ožujka 2013.)

Naknada zaposlenika koji ne koristi organizirani zonski prijevoz

U slučaju kada međumjesni prijevoz obuhvaća i mjesni (prijevozne zone), a zaposlenik ne koristi tu vrstu prijevoza, ima pravo na naknadu troškova prijevoza u visini cijene mjesečne karte za prijevozne zone, odnosno u visini 0,75 kn po kilometru ako je to za poslodavca povoljnije.

(Tumačenje broj 30/67 od 27. ožujka 2013.)

Zaposlenik koji ima organizirani zonski javni prijevoz koji mu omogućava redovit dolazak na posao i povratak s posla, može se izjasniti za godišnju ili mjesečnu kartu za zonski prijevoz, a ako takav prijevoz ne želi koristiti isplatit će mu se naknada u visini cijene karte zonskog prijevoza umanjenog za 25%.

(Tumačenje broj 31/67 od 17. travnja 2013.)

U kojem slučaju zaposlenik nema pravo na kumuliranje naknade za mjesni i naknade za međumjesni prijevoz

Ako zaposlenik od adrese stanovanja do stanice međumjesnog prijevoza, odnosno od stanice međumjesnog prijevoza do adrese rada ima manje od 2 kilometra, ostvaruje samo pravo na međumjesni prijevoz.

(Tumačenje broj 18/67 od 27. veljače 2013.)

Naknada za međumjesni prijevoz za udaljenost veću od 100 km

Nadležni ministar može odbiti donošenje posebne odluke o utvrđivanju naknade troškova prijevoza u visini 0,65 kn po kilometru.

U slučajevima u kojima ocijeni da su ispunjene pretpostavke iz čl. 67. st. 8. TKU-a za javne službe, nadležni ministar donijet će posebnu odluku kojom će zaposleniku utvrditi naknadu troškova prijevoza u visini 0,65 kn po kilometru za cijelu relaciju od mjesta stanovanja do mjesta rada.

(Tumačenje broj 17/67 od 27. veljače 2013. koje je izmijenjeno i dopunjeno 17. travnja 2013.)

Radnici koji stanuju na udaljenosti većoj od 100 km

Radnici koji stanuju preko 100 km udaljeno od poslodavca, ostvaruju pravo na prijevoz temeljem stavka 8. članka 67. TKU za javne službe, a ne temeljem stavka 11.

Radnici koji stanuju preko 100 km udaljeno od poslodavca, ako ministar nije donio odluku o prijevozu, imaju pravo na naknadu troškova prijevoza do 100 km u visini 0,65 kn po prijeđenom kilometru.

(Tumačenje broj 49/2014. od 23. lipnja 2014.)

Dokaz o nastalim troškovima prijevoza

Potvrda o mjesečnoj cijeni karte nije dokaz iz članka 67. stavka 11. TKU-a.

Poslodavac zaposleniku kupuje mjesečnu ili godišnju kartu ili mu nadoknađuje stvarne troškove prijevoza, prema predočenim računima, odnosno kupljenim prijevoznim kartama, o čemu se zaposlenik mora izjasniti na početku godine.

(Tumačenje broj 13/67. od 27. veljače 2013. koje je izmijenjeno i dopunjeno 17. travnja 2013. i broj 20/67. od 13. ožujka 2013.)

Naknada za mjesni prijevoz, ukoliko javni prijevoz ne omogućuje redoviti dolazak na posao

Ako kriterij redovitog dolaska na posao u smislu čl. 67. st. 18. TKU-a za javne službe nije ispunjen odnosno ako je vrijeme čekanja između dvije linije javnog prijevoza duže od 30 minuta, zaposleniku će se nadoknaditi troškovi prijevoza koji se utvrđuju u visini cijene mjesečne karte javnog prijevoza najbližeg mjesta u kojem je taj prijevoz organiziran, odnosno isplaćuje se naknada po prijeđenom kilometru, ako je to za poslodavca povoljnije.

(Tumačenje broj 25/67 od 27. ožujka 2013.)

Ako je mjesni javni prijevoz u gradu (Zagreb) organiziran i moguće je kupiti mjesečnu kartu, ali on ne omogućuje zaposlenicima redoviti dolazak na posao i odlazak s posla (neorganizirani prijevoz prema stavku 18. članka 67. TKU-a za javne službe), troškove prijevoza treba nadoknaditi u visini cijene mjesečne karte toga grada u punom iznosu.

(Tumačenje broj 26/67 od 27. ožujka 2013.)

Naknada za međumjesni javni prijevoz u slučaju kad organizirani prijevoz radniku ne omogućava redoviti dolazak i povratak s posla

U slučaju kada je temeljem članka 67. stavka 18. TKU-a međumjesni javni prijevoz organiziran na način da radniku ne omogućava redoviti dolazak na posao i povratak s posla, radnik ostvaruje pravo na naknadu troškova prijevoza u visini cijene godišnje, odnosno mjesečne karte onog prijevoznika koja je najpovoljnija za poslodavca. Obveza radnika je dokazati da mu međumjesni javni prijevoz ne omogućava redoviti dolazak na posao i povratak s posla, a obveza poslodavca je utvrditi cijenu najpovoljnije prijevozne karte.

(Tumačenje broj 13/67 od 27. veljače 2013. koje je izmijenjeno i dopunjeno 17. travnja 2013.)

U kojem slučaju se naknada ne umanjuje, iako je zaposlenik izostao s posla?

Zaposleniku koji je kupio mjesečnu kartu (za mjesni i/ili međumjesni prijevoz) prije nastupa bolovanja kao razloga spriječenosti za dolazak na posao, naknada troškova kupljene karte neće se umanjivati za dane spriječenosti dolaska na posao.

(Tumačenje broj 11/67 od 13. veljače 2013.)

Osobe oštećena sluha ne ostvaruju pravo na naknadu prijevoza pod povoljnijim uvjetima

Osoba oštećena sluha ne ostvaruje pravo povoljnosti sukladno čl. 67. st. 17. TKU-a za javne službe. Navedena odredba odnosi se samo na zaposlenike s tjelesnim oštećenjima donjih ekstremiteta i na slijepe osobe.

(Tumačenje broj 34/67 od 17. travnja 2013.)

Osobe oboljele od cerebralne paralize nemaju pravo na naknadu prijevoza pod povoljnijim uvjetima

Odredba članka 67. stavka 17. TKU-a za javne službe ne može se primjenjivati na zaposlenika koji ima cerebralnu paralizu jer se navedena odredba odnosi samo na zaposlenike s tjelesnim oštećenjima donjih ekstremiteta te na slijepe osobe.

(Tumačenje broj 13/67 od 27. veljače 2013. koje je izmijenjeno i dopunjeno 17. travnja 2013.)

Dospijeće naknade za prijevoz

Naknada troškova prijevoza za zaposlenike iz članka 67. stavka 1. i 2. TKU-a za javne službe isplaćuje se do 15. u mjesecu za prethodni mjesec, a akontacija u visini 50% utvrđene naknade troška prijevoza za zaposlenike iz stavka 6. i 8. istog članka, isplaćuje se najkasnije do 15. u mjesecu za tekući mjesec.

(Tumačenje broj 15/67 od 27. veljače 2013.)

Naknada prijevoza za dolazak na posao ne uključuje troškove prijevoza koji nastaju u vezi s obavljanjem poslova tijekom radnog vremena

Članak 67. TKU-a za javne službe odnosi se na naknadu troškova prijevoza za dolazak na posao i odlazak s posla, a ne na troškove prijevoza koji nastaju u vezi s obavljanjem poslova radnog mjesta na kojima zaposlenici rade. Navedeni troškovi su troškovi poslovanja poslodavca.

(Tumačenje broj 7/67 od 6. veljače 2013.)

TKU se izravno primjenjuje i radnik ne mora od poslodavca tražiti isplatu jubilarne nagrade

Sukladno članku 69. st. 3. TKU-a za javne službe jubilarna nagrada se isplaćuje sljedećeg mjeseca nakon što zaposlenik ostvari pravo na jubilarnu nagradu. Poslodavac bi morao o tome voditi računa i radniku isplatiti jubilarnu nagradu bez posebnog zahtjeva radnika.

(Tumačenje broj 40/69 od 23. lipnja 2014.)

Pravo oba roditelja koji rade u istoj ustanovi na dar za dijete

Sukladno članku 70. TKU-a za javne službe pravo na dar za djecu ima svaki radnik u javnim službama s djetetom do 15 godina. Prema tome, to pravo imaju oba roditelja iako rade u istoj ustanovi.

(Tumačenje 22/2014. od 23. lipnja 2014.)

Pravo radnika na pomoć u zadovoljavanju stambenih potreba

Članak 75. TKU-a za javne službe govori o stambenom zbrinjavanju zaposlenika. Riječ je samo o upućujućem članku koji tek daje mogućnost da ugovorne strane razrade sudjelovanje u zadovoljavanju stambenih potreba zaposlenika. Za

sada ništa u vezi toga nije određeno. Dakle, temeljem ovoga članka zaposlenik ne može ostvariti pomoć za rješavanje stambenog pitanja.

(Tumačenje 18/75 od 23. lipnja 2014.)

Naknada za rad povjerenika zaštite na radu

Sukladno čl. 81. st. 2. TKU-a za javne službe povjerenik zaštite na radu ima pravo na četiri sata tjedno oslobođenja od obavljanja poslova iz ugovora o radu, uz pravo na naknadu plaće.

Čl. 81. st. 4. TKU-a za javne službe propisano je da će se tjedna naknada plaće utvrditi granskim kolektivnim ugovorom. Stoga se povjerenik zaštite na radu u vezi s utvrđivanjem naknade treba obratiti komisiji nadležnoj za tumačenje kolektivnog ugovora koji se na njega primjenjuje.

(Tumačenje broj 44/81 od 10. svibnja 2013. i 19/81 od 23. lipnja 2014.)

2. DODATAK I. TKU ZA JAVNE SLUŽBE

Pravo na naknadu troškova prijevoza za zaposlene u djelatnostima u kojima to pravo nije regulirano GKU

Zaposlenici u ustanovama kulture koje se financiraju iz državnog proračuna ostvaruju pravo na naknadu za trošak prijevoza temeljem odredbi članka 67. TKU-a za javne službe. Međutim, sukladno članku 6. Dodatka I. TKU-a, u vezi s člankom 7. stavkom 3. Zakona o radu (Nar. nov., br. 149/09., 61/11. i 82/12.), ako je za njih to povoljnije, isti imaju pravo na naknadu za trošak prijevoza kako je to regulirano granskim kolektivnim ugovorima za javne službe.

Dodatno napominjemo, da se sukladno članku 6. Dodatka I. TKU-a za javne službe u djelatnostima u kojima pravo na naknadu troškova prijevoza nije regulirano, primjenjuje pravo iz drugih granskih kolektivnih ugovora javnih službi u kojima je regulirano pravo na naknadu troškova prijevoza.

(Tumačenje broj 1/67-6 Dodatka I. od 30. siječnja 2013.)

Visina jubilarne nagrade za 2012. godinu

Zaposlenik koji je ispunio uvjete za jubilarnu nagradu u 2012. godini, sukladno članku 69. stavku 1. TKU-a, ostvaruje pravo na jubilarnu nagradu prema osnovici iz stavka 2. istog članka odnosno 1800,00 kuna, neovisno o tome kada će jubilarna nagrada biti isplaćena.

(Tumačenje broj 2/69-4 Dodatka I. od 30. siječnja 2013.)

Visina dnevnice u javnim službama u 2013. godini

U 2013. godini za sve zaposlene u javnim službama dnevnica iznosi 170,00 kuna po danu službenog putovanja u zemlji.

Naime, prema članku 6. stavak 2. Dodatka I. TKU-a za javne službe, ako je pojedino materijalno pravo sadržano u člancima 60., 67., 69. i 71. Temeljnog kolektivnog ugovora postalo utuživo temeljem granskih kolektivnih ugovora pojedinih javnih službi, dakle ako je za radnike povoljnije od prava iz Temeljnog kolektivnog ugovora, na sve osobe na koje se primjenjuje Temeljni kolektivni ugovor, primjenjuje se to povoljnije pravo. Primjena najpovoljnijeg prava iz bilo kojeg granskog kolektivnog ugovora vrijedi sve dok se ti granski kolektivni ugovori ne usklade s Temeljnim kolektivnim ugovorom i njegovim Dodatkom I.

Kako je u Kolektivnom ugovoru za zaposlenike u srednjoškolskim ustanovama (Nar. nov., br. 7/11.) dnevnica ugovorena u iznosu od 170 kuna, sukladno članku 6. st. 2. Dodatka I. TKU-a, u 2013. godini za sve radnike u javnim službama dnevnica iznosi 170 kuna.

(Tumačenje broj 27/2014., 30/2014. i 34/2014. od 23. lipnja 2014.)

Osnovica za jubilarnu nagradu u javnim službama za 2013. godinu

Osnovica za jubilarnu nagradu u javnim službama za 2013. godinu iznosi 500,00 kuna.

Naime, razlika između naknade troškova prijevoza i jubilarne nagrade je u sljedećem: Prema članku 6. stavak 2. Dodatka I. TKU-a za javne službe, ako je pojedino materijalno pravo, sadržano u člancima 60., 67., 69., 71. TKU-a postalo utuživo temeljem granskih kolektivnih ugovora pojedinih javnih službi, dakle ako je za radnike povoljnije od prava iz TKU-a, na sve osobe na koje se primjenjuje TKU primjenjuje se to povoljnije pravo. To se pravo primjenjuje sve dok se granski kolektivni ugovori ne usklade s TKU-om i njegovim Dodatkom I.

U tome smislu, budući da je naknada prijevoza na posao i s posla u više granskih kolektivnih ugovora ugovorena povoljnije nego u TKU-u, do daljnjega svi radnici u javnim službama imaju pravo na naknadu prijevoza kako je to regulirano granskim kolektivnim ugovorom bilo koje javne službe, ako je to za njih povoljnije.

Što se tiče jubilarne nagrade, prema mišljenju ove Komisije niti u jednom kolektivnom ugovoru javnih službi nema izričite odredbe koja daje pravo na jubilarnu nagradu određenu prema osnovici od 1800,00 kuna. Stoga u 2013. godini osnovica za obračun jubilarnih nagrada u svim javnim službama iznosi 500,00 kuna. Međutim, ako bi pojedina komisija za tumačenje nekog od granskih kolektivnih ugovora protumačila drukčije u vezi osnovice za jubilarnu nagradu, primijenit će se osnovica sukladno tome tumačenju.

(Tumačenje broj 32/2014., 39/2014. i 40/2014. od 23. lipnja 2014.)

Dodatak I. TKU-a smatra se dogovorom Vlade RH i sindikata o osnovici za određivanje visine jubilarnih nagrada za 2013. godinu

Budući da su pregovori o sklapanju TKU-a za javne službe započeli 16. studenoga 2012. godine, a Vlada Republike Hrvatske je Prijedlog Državnog proračuna za 2013. godinu usvojila 19. studenoga 2012. godine, Dodatak I. TKU-a smatra se dogovorom Vlade Republike Hrvatske i reprezentativnih sindikata javnih službi o visini jubilarne nagrade za 2013. godinu.

(Tumačenje broj 68/69 od 20. lipnja 2013.)

Pripremila: dr. sc. Marija Zuber

ZORAN VUIĆ

Stručni članak UDK 347.7

Javna nabava - pitanja i odgovori

Jesu li promjene vezane uz podizvoditelje tijekom realizacije ugovora o javnoj nabavi bitne izmjene ugovora o javnoj nabavi?

Uvođenje novog podizvoditelja tijekom realizacije ugovora o javnoj nabavi, odnosno zamjena podizvoditelja i isključenje podizvoditelja ne smatra se bitnom izmjenom ugovora o javnoj nabavi ako je provedeno sukladno članku 86. Zakona o javnoj nabavi.

Je li dopušteno smanjenje cijene iz ugovora o javnoj nabavi i predstavlja li smanjenje cijene bitnu izmjenu ugovora o javnoj nabavi?

U vezi pitanja je li izmjena ugovora o javnoj nabavi smanjenjem cijene uvijek dopuštena s aspekta Zakona o javnoj nabavi, iznosimo mišljenje u kontekstu odredbe članka 105. stavka 5. točke 3. Zakona o javnoj nabavi iz koja proizlazi da je bitna izmjena ugovora kada se ekonomska ravnoteža mijenja u korist ponuditelja, a u suprotnome se ne bi radilo o bitnoj izmjeni ugovora. Kako je smanjenje cijene nedvojbeno izmjena ugovora u kojoj se ne radi o promjeni ekonomske ravnoteže u korist ponuditelja, cijenimo da je načelno dopušteno smanjenje cijene. Napominjemo da o tome odlučuju ugovorne strane u realizaciji određenog pravnog posla sukladno propisima o obveznim odnosima.

Što predstavlja promjenu ekonomske ravnoteže u korist ponuditelja?

U vezi zahtjeva za navođenjem primjera promjene ekonomske ravnoteže u korist ponuditelja, a koja promjena ne uključuje promjenu cijene treba uzeti u obzir ukupni financijski učinak izmjene, a to ne mora nužno biti samo izmjena cijene ugovora nego primjerice, vrijeme isporuke, kalkulacija penala, bonusa i sl. Način mijenjanja ekonomske ravnoteže u korist ponuditelja bi sukladno članku 105. stavku 5. točki 3. morao biti predviđen u uvjetima osnovnog ugovora o javnoj nabavi. Navedeno treba promatrati u vezi s člankom 105. stavkom 6. točkom 1. Zakona o javnoj nabavi, koji propisuje da je mogućnost izmjene ugovora (opseg i priroda mogućih izmjena, uvjeti pod kojima izmjene mogu nastati), bila predviđena na jasan i nedvojben način u dokumentaciji za nadmetanje i ugovoru o javnoj nabavi, pod uvjetom da to ne omogućava promjenu pravne prirode ugovora o javnoj nabavi. Dakle, mogućnost svih izmjena ugovora o javnoj nabavi, pa tako i mijenjanje ekonomske ravnoteže u korist ponuditelja, mora biti predviđena u uvjetima osnovnog ugovora, a prije njegova sklapanja i u dokumentaciji za nadmetanje u postupku javne nabave u kojem je sklopljen osnovni ugovor o javnoj nabavi.

Kolika je dopuštena ukupna vrijednost svih izmjena ugovora o javnoj nabavi u odnosu na osnovni ugovor te kako se cijena može mijenjati ako je ugovorena promjenjiva odnosno nepromjenjiva cijena?

Ukupna vrijednost svih izmjena bez PDV-a mora biti manja od 10% iznosa osnovnog ugovora o javnoj nabavi bez PDV-a, pod uvjetom da to ne mijenja pravnu prirodu ugovora o javnoj nabavi, a navedeno se prije svega odnosi na povećanje cijene. U pogledu smanjenja cijene Zakon o javnoj nabavi izrijekom ne propisuje ograničenja.

Cijena može biti promjenjiva ili nepromjenjiva. Ako je ugovorena promjenjiva cijena, ugovorne strane mijenjaju cijenu sukladno ugovorenoj metodologiji izmjene cijene. Ostale izmjene cijene moguće su sukladno odredbama članka 105. Zakona o javnoj nabavi te sukladno odredbama Zakona o obveznim odnosima.

Koje uvjete mora ispunjavati banka da bi bila prihvatljiva u pogledu mogućnosti financiranja projekata javno-privatnog partnerstva, odnosno mora li biti s područja EU?

U pogledu pitanja glede odabira prihvatljive banke, postavlja se pitanje u kojem kontekstu bi prihvatljiva banka sudjelovala u projektu javno-privatnog partnerstva.

Ukoliko je banka kreditor koja odobrava kredit za realizaciju određenog projekta, ne vidi se posebni razlog da se ta banka ograničava za područje EU imajući u vidu činjenicu da najveće svjetske banke imaju sjedišta izvan EU.

Slijedom toga, a imajući u vidu da postoji niz međudržavnih sporazuma koji nisu samo na razini EU, već cca. 50 zemalja svijeta u koje je uključena EU, a koji reguliraju nesmetan pristup tržištima, cijeni se da nije oportuno ograničavati poslovanje određene banke na područje EU (primjerice, Sporazum o javnoj nabavi - GPA, 28 država EU + ostale države).

Treba li jamstvo za uredno ispunjenje ugovora i jamstvo za otklanjanje nedostataka u jamstvenom roku obračunati na vrijednost ugovora o javnoj nabavi s porezom na dodanu vrijednost (PDV)?

U upitu se navodi da je u dokumentaciji za nadmetanje u provedenom postupku javne nabave bilo navedeno da se jamstvo za uredno izvršenje radova, a kasnije i jamstvo za

otklanjanje nedostataka u jamstvenom roku u određenom postotku obračunava na vrijednost ugvora s PDV-om te da je naručitelj radova u sustavu PDV-a.

Zakon o javnoj nabavi u članku 105. stavku 1. propisuje da ugovor o javnoj nabavi, odnosno okvirni sporazum mora biti u skladu s uvjetima određenima u dokumentaciji za nadmetanje i odabranom ponudom, a u članku 105. stavku 2. da ugovorne strane izvršavaju ugovor o javnoj nabavi u skladu s uvjetima određenima u dokumentaciji za nadmetanje i odabranom ponudom. Stoga, s aspekta propisa koji uređuju javnu nabavu, ocjenjuje se da bi u konkretnom slučaju ponuditelj trebao dostaviti jamstva u iznosu kako je određeno u dokumentaciji za nadmetanje.

Za područje županije koja je pogođena poplavama proglašena je katastrofa. Izrađen je Plan provedbe mjera gospodarenja otpadom nakon poplave na području županije. Dva komunalna društva su uključena u provedbu Plana, koji između ostaloga predviđa hitne mjere izgradnje kazete za odlaganje otpada te niz aktivnosti nabave opreme, usluga i radova, a sve u cilju sprječavanja onečišćenja okoliša i zaštite zdravlja ljudi koji se vraćaju u poplavljena kućanstva. Budući se radi o hitnim mjerama koje treba provesti odmah, postoji li mogućnost provođenja pregovaračkog postupka javne nabave bez prethodne objave?

Činjenica je da je za područje županije koja je pogođena poplavama proglašena katastrofa Odlukom Vlade Republike Hrvatske. Slijedom toga, vezano za nabavu radova izgradnje kazete za odlaganje otpada te nabavu robe, radova i usluga u cilju sprječavanja onečišćenja okoliša i zaštite zdravlja ljudi koji se vraćaju u poplavljena kućanstva temeljem Plana provedbe mjera gospodarenja otpadom nakon poplave na području županije koji je prihvaćen od strane Državnog stožera za zaštitu i spašavanje, ocjenjuje se da su ispunjeni uvjeti za provedbu pregovaračkog postupka javne nabave bez prethodne objave iz razloga iznimne žurnosti temeljem članka 26. stavak 2. točka 3., članka 27. stavak 2. točka 3. i članka 28. stavak 2. točka 3. Zakona o javnoj nabavi.

Podliježe li nabava putnih karata odnosno usluga zrakoplovnog, autobusnog i željezničkog prijevoza putem agencije kao posrednika (agencijske usluge), primjeni Zakona o javnoj nabavi?

Pitanja troškova određenog putovanja, odnosno troškova prijevoza vezano je za specifičnosti konkretnog slučaja, od njegova prostornog i vremenskog okvira do drugih posebnosti, okolnosti i sadržaja koje u cjelini obuhvaća to putovanje. Vezano uz te specifičnosti, ukazuje se da je odredbom članka 79. stavka 1. Zakona o javnoj nabavi propisano da „javni naručitelj određuje predmet nabave na način da predstavlja njegovu tehničku, tehnološku, oblikovnu, funkcionalnu i/ili drugu cjelinu“.

Slijedom navedenog, nabava putnih karata odnosno usluga zrakoplovnog, autobusnog i željezničkog prijevoza putem agencije kao posrednika (agencijske usluge), mogu se za svako pojedino putovanje odrediti kao zasebni predmeti nabave sukladno gore citiranoj odredbi članka 79. Zakona te ako procijenjena vrijednost nabave svakog na taj način određenog predmeta nabave, po pojedinom putovanju ne prelazi 200.000,00 kn bez PDV-a, naručitelj ne mora provesti postupak javne nabave sukladno Zakonu.

Nadalje, navedene usluge kao predmete nabave možete navesti u planu nabave radi transparentnosti trošenja proračunskih sredstava.

Odlučujući o žalbi, Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave prihvatila je očitovanje naručitelja na žalbene navode vezano uz dokazivanje sposobnosti (geodetski poslovi), a što je gospodarski subjekt osporavao žalbom koja je odbijena. Naime, u ponudbenoj dokumentaciji nije naveden niti jedan podizvoditelj već je priložena izjava o izvođenju radova vlastitim kapacitetima. Gospodarski subjekt smatra da naručitelj ne bi smio naknadno dozvoliti uvođenje podizvoditelja, a isto tako ne bi smio mijenjati ponudbeni troškovnik na način da iz njega izbaci geodetske poslove. Postoji li osim pokretanja upravnog spora neko drugo pravo gospodarskog subjekta ako nakon potpisa Ugovora o javnoj nabavi geodetske poslove ne bude izvodio odabrani ponuditelj, već neki kooperant ili podizvoditelj?

Zakon o javnoj nabavi (Nar. nov., br. 90/11., 83/13., 143/13. i 13/14. - Odluka Ustavnog suda), u članku 70. stavku 4. propisuje da, ako gospodarski subjekt u državi njegova sjedišta mora posjedovati određeno ovlaštenje ili biti član određene organizacije kako bi mogao izvršiti određeni ugovor ili dio ugovora, natjecatelj ili ponuditelj mora dokazati posjedovanje važećeg ovlaštenja ili članstva za sebe i/ili podizvoditelja. Dakle, ponuditelj mora ili sam ili putem podizvoditelja dokazati da ispunjava navedeni uvjet sposobnosti.

Sukladno članku 86. stavku 6. alineji 3. Zakona o javnoj nabavi, naručitelj može dopustiti uvođenje jednog ili više novih podizvoditelja čiji ukupni udio ne smije prijeći 30% vrijednosti ugovora o javnoj nabavi neovisno o tome je li prethodno dao dio ugovora o javnoj nabavi u podugovor ili ne. U tom slučaju naručitelj može prije odobravanja zahtjeva za uvođenje novog podizvoditelja, od odabranog ponuditelja zatražiti važeće dokumente kojima se dokazuje da novi podizvoditelj ispunjava uvjet pravne i poslovne sposobnosti, tj. posjedovanje važećeg ovlaštenja ili članstva sukladno članku 70. stavku 4. Zakona o javnoj nabavi, ako je primjenjivo.

U vezi zaštite prava, a vezano uz pitanje koje je pravo osim pokretanja upravnog spora, ako nakon potpisa Ugovora geodetske poslove ne bude izvodio odabrani ponuditelj već neki kooperant ili podizvoditelj, ocjenjuje se da se u tom slučaju radi o izvršenju ugovora o javnoj nabavi sukladno članku 105. Zakona o javnoj nabavi. Sukladno stavku 3. istog članka Zakona, javni naručitelj obvezan je kontrolirati je li izvršenje ugovora o javnoj nabavi u skladu s uvjetima određenima u dokumentaciji za nadmetanje i odabranom ponudom, pa tako i izvodi li geodetske poslove odabrani ponuditelj samostalno ili je tijekom izvršenja ugovora o javnoj nabavi angažirao po-

dizvoditelja bez dopuštenja istog naručitelja. Sukladno stavku 8. istog članka Zakona o javnoj nabavi, na odgovornost ugovornih strana za ispunjenje obveza iz ugovora o javnoj nabavi se uz odredbe Zakona o javnoj nabavi na odgovarajući način primjenjuju odredbe Zakona o obveznim odnosima.

Naručitelj "X" planira nabaviti „kreativno osmišljavanje i provedbu ekološko-edukativnih kampanja" vezanih za održivo gospodarenje otpadom. Iako je u pitanju zajednička tematika „otpad" svaka od kampanja bi obuhvaćala različite segmente/kategorije otpada te bila prilagođena različitim ciljnim skupinama, pa bi se za svaku pojedinu kampanju razradili posebni kreativni koncepti (npr. izrada radijskih spotova, plakata, letaka, brošura, web oglasa, edukativnih slikovnica, oglasa u tiskovinama…), te bi se odredili najadekvatniji komunkacijski kanali (npr. emitiranje spotova na radiju i televiziji, oglašavanje u tiskovinama, organizacija javnih događanja…). Nadalje, radi se o kreativnom kreiranju različitih kampanja za različite ciljne skupine preko različitih za njih posebno prilagođenih komunikacijskih kanala (npr. za urbano i ruralno stanovništvo, odraslo stanovništvo i djecu, geografska područja …). Kako u konkretnom slučaju odrediti predmete nabave?

Na temelju podataka dostavljenih u upitu, koji se odnose na nabavu definiranu kao: „kreativno osmišljavanje i provedbu ekološko edukativnih kampanja", za davanje mišljenja postoji premalo saznanja o spomenutim uslugama, da bi se za konkretne slučajeve moglo ocijeniti radi li se o jednom ili više predmeta nabave, obzirom da se u upitu navodi da se radi o više kampanja. Naime, u upitu se navodi da se spomenuti predmet nabave u osnovi sastoji od istih aktivnosti (npr. izrada tv i radijskih spotova, plakata, letaka, brošura, web oglasa, emitiranje spotova na radiju i televiziji, oglašavanje u tiskovinama...). S druge strane iznosi se također činjenica da se radi o više različitih kampanja, koje imaju i različite ciljeve, rokove izvršenja i vjerojatno neke druge elemente, te su i vremenski drugačije definirane u smislu komunikacije s ciljnim skupinama.

Slijedom navedenog, na naručitelju je odluka da u skladu s odredbama članka 79. Zakona o javnoj nabavi u konkretnom slučaju odredi predmet/e nabave tako da isti predstavlja/ju cjelinu obzirom na objektivne kriterije, pri čemu treba imati u vidu odredbu članka 18. stavka 10. Zakona prema kojoj ne smije dijeliti vrijednost nabave s namjerom izbjegavanja primjene tog Zakona. Shodno tome, na naručitelju je i teret dokazivanja okolnosti koje opravdavaju takva određenja predmeta nabave za konkretan slučaj usluga „kreativno osmišljavanje i provedba ekološko-edukativnih kampanja", pri čemu se ukazuje i na moguća pitanja eventualnog autorskog djela, imajući u vidu da se u upitu navodi pojam „kreativno osmišljavanje".

Sagledavajući općenito u dopisu iznijete navode, a obzirom da se navodi da se predmetne usluge sastoje od istih aktivnosti, cijeni se da bi se u konkretnom slučaju moglo predmet nabave promatrati kao „cjelinu" u smislu članka 79. stavka 1. Zakona o javnoj nabavi, ali koja uključuje više tematskih cjelina koji se navode u tom dopisu, te ga kao takvog odrediti u planu nabave. Slijedom toga, obzirom da Zakon u članku 79. stavku 2. propisuje mogućnost podjele predmeta nabave na grupe, ocjenjuje se da bi se takav predmet nabave mogao podijeliti na grupe prema objektivnim kriterijima, a što bi trebalo omogućiti i postizanje ciljeva svake pojedine kampanje te prilagodbu različitim tematskim cjelinama i drugim različitostima pojedinih kampanja.

Zaključno se ukazuje da postoji mogućnost i suprotnog gledišta, pri čemu se opetovano napominje da je na svakom naručitelju da u skladu sa zakonskim odredbama sam odredi predmet nabave za određeni slučaj, a shodno čemu i teret dokazivanja okolnosti koje opravdavaju to odlučivanje je na tom subjektu.

Postupak javne nabave naručitelja objavljen 15. 7. 2013. godine te da je nakon toga uslijedilo više ispravaka objave, a posljednji je objavljen 20. 2. 2014. godine. Koji Zakon o javnoj nabavi se primjenjuje na provedbu navedenog postupka javne nabave uključujući razloge za poništenje postupka javne nabave?

Naručitelj postupak javne nabave provodi sukladno odredbama Zakona o javnoj nabavi koje su na snazi u vrijeme započinjanja postupka javne nabave. Zakon o javnoj nabavi (Nar. nov., br. 90/11.), u Prijelaznim i završnim odredbama, članku 186., propisuje da postupci nabave pokrenuti do stupanja na snagu ovoga Zakona u kojima nisu sklopljeni ugovori o javnoj nabavi ili okvirni sporazumi ili u povodu kojih se vode sudski ili koji drugi postupci, dovršit će se prema odredbama Zakona o javnoj nabavi koji je na snazi u vrijeme započinjanja postupka nabave.

Nadalje, naručitelj može poništiti postupak javne nabave ako postoje razlozi za poništenje propisani odredbama Zakona o javnoj nabavi koji je bio na snazi u vrijeme započinjanja postupka javne nabave.

Primjenjuje li se Zakon o javnoj nabavi u slučaju kada pravna osoba x - sektorski naručitelj i ovisna društva članice y grupe, svojim radnicima prigodom blagdana isplaćuju dar u naravi koja sredstva su neoporeziva prema članku 16. Pravilnika o porezu na dohodak, a dar se isplaćuje u obliku poklon bona trgovačke kuće?

U upitu se navodi da bi sektorski naručitelj x i ovisna društva, članice y grupe, svojim radnicima osigurali dar u naravi za Uskrs 2014. koju obvezu kao poslodavac imaju prema Kolektivnom ugovoru za y grupu, a koji bi se dao zaposlenicima putem poklon bona trgovačke kuće.

U pogledu ispunjavanja obveza poslodavca prema kolektivnom ugovoru, a imajući u vidu činjenicu da obveze prema sklopljenim kolektivnim ugovorima sukladno propisima iz radnog zakonodavstva imaju svi poslodavci općenito, evidentno je da se kod poklon bona ne radi o pitanjima koja se na bilo koji način odnose na djelatnosti sektorskog naručitelja navedenih u člancima 107. do 112. Zakona o javnoj nabavi.

Shodno iznijetom, ocjenjuje se, u pogledu mogućih ugovora i natječaja koji se odnose na poklon bon, a kojim poslodavac ispunjava svoje obveze iz kolektivnog ugovora,

da se radi o izuzeću od primjene Zakona iz članka 10. stavka 2. točke 10. istog, odnosno o slučaju na koji se isti Zakon ne primjenjuje.

Nastavno na navedeno, dodatno analizirajući pitanje predmeta nabave u slučaju poklon bona, ocjenjuje se da se ne radi o nabavi robe. Isto se zaključuje iz činjenice da zaposlenici na temelju tog bona kupuju u određenom trgovačkom lancu robu po svom osobnom izboru, odnosno i vrstu i količinu robe u skladu s njihovim potrebama prema vlastitom odabiru, a u okviru novčane vrijednosti bona. Iz toga je evidentno da cijena robe koju kupuju nije bila prethodno određena u nekom postupku, već se radi maloprodajnim cijenama tih proizvoda na tržištu. U pogledu razmatranja što sam poklon bon predstavlja, sagledavajući njegovu temeljnu prirodu i svrhu, isti se može promatrati kao vrijednosni papir koji donositelju odnosno imatelju u osnovi daje određeno pravo, koje se realizira kao pravo na kupnju robe u vrijednosti bona, pod određenim uvjetima (vrsta robe, prodajno mjesto, rok i sl.).

Iz rečenog proizlazi i stajalište da se kod ugovora vezanih za poklon bonove radnicima, za potrebe izvršavanja obveza poslodavca sukladno kolektivnom ugovoru, također radi o slučaju izuzeća i po osnovi članka 10. stavka 2. točke 8. Zakona o javnoj nabavi.

Sektorski naručitelj x planira angažirati agenciju za zakup medija te agenciju za kreativna rješenja i produkciju. Mora li sektorski naručitelj za nabavu predmetnih usluga provoditi postupak javne nabave sukladno Zakonu o javnoj nabavi ili su ispunjeni uvjeti za izuzeće od primjene Zakona o javnoj nabavi?

U pogledu pitanja zakupa medija, pretpostavka je da se radi o uslugama koje su vezane za djelatnosti sektorskog naručitelja, u konkretnom slučaju iz članka 107. Zakona o javnoj nabavi.

U vezi s pitanjem angažiranja agencije, imajući u vidu načela javne nabave iz članka 3. Zakona te uvažavajući činjenicu da na tržištu postoji niz agencija koje pružaju te usluge, ocjenjuje se da naručitelj koji je sektorski naručitelj u smislu Zakona o javnoj nabavi za nabavu tih usluga treba primijeniti taj Zakon, odnosno provesti jedan od postupaka javne nabave propisan Zakonom o javnoj nabavi.

Učestalo koristimo kapacitete određenih hotela te su hoteli predložili zaključenje ugovora o poslovnoj suradnji kojima možemo steći određene pogodnosti (popust na cijenu, status posebnog klijenta) ali koji ugovori nas ne bi obvezivali na korištenje samo tih hotela. Kako u konkretnom slučaju odrediti predmet nabave, odnosno, podliježe li zaključenje takvih ugovora s hotelima, odredbama Zakona o javnoj nabavi?

Pitanja troškova određenog putovanja pa tako i hotelskog smještaja, vezano je za specifičnosti konkretnog slučaja, od njegova prostornog i vremenskog okvira do drugih posebnosti, okolnosti i sadržaja koje u cjelini obuhvaća to putovanje. Vezano uz te specifičnosti, ukazuje se da je odredbom članka 79. stavka 1. Zakona o javnoj nabavi propisano da „javni naručitelj određuje predmet nabave na način da predstavlja njegovu tehničku, tehnološku, oblikovnu, funkcionalnu i/ili drugu cjelinu“.

Slijedom navedenog, ocjenjuje se da se nabava hotelskog smještaja može za svako pojedino putovanje odrediti kao zasebni predmet nabave sukladno gore citiranoj odredbi članka 79. Zakona o javnoj nabavi te ako procijenjena vrijednost nabave svakog, na taj način određenog, predmeta nabave po pojedinom putovanju ne prelazi 200.000,00 kn bez PDV-a, naručitelj nije obvezan provesti postupak javne nabave sukladno Zakonu.

Ispunjava li pravna (neprofitna) osoba koja obavlja javne ovlasti i poslove utvrđene Zakonom, te se financira u iznosu većem od 50% od ukupnih prihoda iz proračuna više jedinica lokalne samouprave, uvjete za obveznika primjene Zakona o javnoj nabavi i može li ista pravna osoba primjenjivati izuzeće propisano člankom 10. stavkom 1. točkom 4. Zakona o javnoj nabavi?

Temeljni uvjet za status pravne osobe kao javnog naručitelja sukladno članku 5. stavku 1. točki 3. Zakona je da se radi o pravnoj osobi koja je osnovana za određene svrhe radi zadovoljavanja potreba u općem interesu, koje nemaju industrijski ili trgovački značaj.

Iz odredbi Zakona koji uređuje osnivanje, djelatnost i druga pitanja vezana uz pravnu osobu koja postavlja upit, proizlazi da pravna osoba ispunjava temeljni uvjet iz odredbe članka 5. stavka 1. točke 3. Zakona o javnoj nabavi, budući da je neprofitna pravna osoba koja obavlja javne ovlasti i poslove utvrđene istim Zakonom.

Nadalje, pravna osoba ispunjava i uvjet za obveznika primjene Zakona o javnoj nabavi propisan člankom 5. stavkom 1. točkom 3. podtočkom 1. Zakona o javnoj nabavi s obzirom da se financira iz proračuna više jedinica lokalne samouprave u iznosu većem od 50% od ukupnih prihoda.

Stoga se ocjenjuje da ista pravna osoba ispunjava uvjete za obveznika primjene Zakona o javnoj nabavi. Promjena statusa obveznika moguća je u slučaju prestanka uvjeta financiranja iz proračuna jedinica lokalne samouprave u iznosu većem od 50% od ukupnih prihoda.

Pripremio: Zoran Vuić

Dr. sc. JASENKA ŠTIGLEC

Stručni članak UDK 347.7

Organiziranje učeničkih putovanja

Ministar znanosti, obrazovanja i sporta donio je Pravilnik o izvođenju izleta, ekskurzija i drugih odgojno-obrazovnih aktivnosti izvan škole, kojim su propisani uvjeti i način organiziranja izvanučioničke nastave u mjestu i izvan mjesta u kojemu je smještena školska ustanova. Pravilnikom su uređeni prava i obveze učenika kao korisnika usluga i turističkih agencija, kulturnih ili javnih ustanova te drugih pravnih i fizičkih osoba koje sudjeluju u aktivnostima provedbe izvanučioničke nastave, o čemu autorica piše u nastavku članka.

1. UVOD

Pravilnikom o izvođenju izleta, ekskurzija i drugih odgojno-obrazovnih aktivnosti izvan škole[1] (u daljnjem tekstu: Pravilnik), kojeg je donio ministar znanosti, obrazovanja i sporta[2] uređeni su načini, uvjeti, mjere sigurnosti, te prava i obveze korisnika i davatelja usluga u aktivnostima vezanim uz izlete, ekskurzije i druge oblike odgojno-obrazovnih aktivnosti (u daljnjem tekstu: izvanučionička nastava) u mjestu i izvan mjesta u kojem je smještena osnovna ili srednja škola ili učenički dom (u daljnjem tekstu: školska ustanova) u funkciji realizacije nacionalnog kurikuluma i nastavnog plana i programa. Pravilnikom je propisano da školska ustanova ne smije provoditi putovanja čija je jedina svrha zabava i rekreacija učenika i koji nisu u funkciji realizacije nacionalnoga kurikuluma i nastavnog plana i programa, jer se ista ne smatraju izvanučioničkom nastavom.[3] **U izvanučioničku nastavu spadaju:** školski izleti, školske ekskurzije, terenska nastava i škola u prirodi. Tako je Pravilnikom propisano da je **školski izlet** oblik izvanučioničke nastave koji obuhvaća poludnevni ili cjelodnevni zajednički odlazak učenika i učitelja/nastavnika/odgajatelja (u daljnjem tekstu: učitelj) u mjesto u kojem je škola ili izvan njega, a koji organizira škola u svrhu ispunjavanja odgojno-obrazovnih ciljeva i zadaća, dok je **školska ekskurzija** oblik izvanučioničke nastave koji obuhvaća višednevno putovanje radi posjeta prirodnim, kulturnim, povijesnim, sportskim i tehničkim središtima koje organizira škola u svrhu ispunjavanja određenih odgojno-obrazovnih ciljeva i zadaća.[4] Prema Pravilniku, korisnicima usluga u aktivnostima izvanučioničke nastave i drugim odgojno-obrazovnim aktivnostima izvan škole smatraju se učenici koji sudjeluju u izvanučioničkoj nastavi i njihovi roditelji/skrbnici/udomitelji, učitelji, stručni suradnici te ravnatelji, dok se **davateljima navedenih usluga** smatraju turističke agencije, kulturne ili javne ustanove, te druge pravne i fizičke osobe koje mogu sudjelovati u provedbi izvanučioničke nastave. Izvanučionička nastava planira se godišnjim planom i programom rada školske ustanove i/ili školskim kurikulumom za svaki razred/razredni odjel/odgojno obrazovnu skupinu, te se utvrđuje odredište, vrijeme trajanja, nositelji i način realizacije, vrednovanja, te potrebna financijska sredstva za realizaciju izvanučioničke nastave za svaki razred. Naime, razrednik je na početku školske godine, prije donošenja školskog kurikuluma i godišnjeg plana i programa, dužan obavijestiti roditelje o predloženom planu izvanučioničke nastave, te drugih odgojno-obrazovnih aktivnosti izvan škole koje je unaprijed moguće planirati. Školska ustanova dužna je od roditelja zatražiti pisanu suglasnost za sudjelovanje djeteta u izvanučioničkoj nastavi najmanje sedam dana prije njezina izvođenja, dok je za jednodnevni posjet potrebno zatražiti pisanu suglasnost roditelja tri dana prije njegovog izvođenja.

Prema trajanju, **izvanučionička nastava** može biti poludnevna, dnevna ili višednevna, a može se ostvarivati u mjestu stanovanja, užem zavičaju, drugom dijelu naše države, ili u inozemstvu.[5] Tako je propisano da se izvanučionička nastava za učenike osnovne škole organizira na područje naše države, te da se iznimno može organizirati i u inozemstvu, uz pisanu suglasnost roditelja i odluku školskog odbora. Pravilnikom je utvrđeno da se višednevna izvanučionička nastava mora ugovarati minimalno na bazi polupansiona, odnosno trebaju biti osigurana najmanje dva obroka za korisnike usluga.

Izvanučionička nastava, u pravilu, se ostvaruje u nastavne dane, te se u trajanju do šest sunčanih sati može organizirati za sve učenike bez obzira na dob. Višednevna izvanučio-

[1] Pravilnik je objavljen u Nar. nov., br. 67/14., a stupio je na snagu 10. lipnja 2014.

[2] Pravilnik je donesen na temelju članka 37. stavka 3. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (Nar. nov., br. 87/08., 86/09., 92/10., 105/10. - ispr., 90/11., 16/12., 86/12. i 94/13.).

[3] Izvanučionička nastava je oblik nastave koji podrazumijeva ostvarivanje planiranih programskih sadržaja izvan školske ustanove.

[4] U Pravilniku se daje i definicija škole u prirodi, škole plivanja, te posjeta.

[5] Naime, mjesto ostvarivanja i trajanja svake izvanučioničke nastave mora biti usklađeno s dobi učenika i propisanim nastavnim planom i programom ili predmetnim kurikulumom.

nička nastava može za učenike osnovne škole trajati do pet nastavnih dana, dok za učenike srednje škole može trajati do sedam nastavnih dana.[6] Međutim, za sve oblike izvanučioničke nastave potreban je prethodni pisani pristanak dvije trećine roditelja učenika razreda. Za ostvarivanje izvanučioničke nastave odgovorni su učitelj voditelj, učitelj pratitelj i ravnatelj školske ustanove.[7]

2. ORGANIZACIJA IZVANUČIONIČKE NASTAVE

Školska ustanova može organizirati školski izlet ili posjet samostalno ili uz angažiranje davatelja usluga, a u skladu s posebnim propisima. Naime, školska ustanova može samostalno za svoje učenike organizirati poludnevnu ili jednodnevnu izvanučioničku nastavu ili posjet kao kombinaciju od najmanje dviju pojedinačnih usluga koje se sastoje od prijevoza ili drugih turističkih i ugostiteljskih usluga i u tom slučaju izravno dogovara uslugu s davateljima usluga potrebnih za realizaciju planirane izvanučioničke nastave ili posjeta.

Za izvanučioničku nastavu koja je kombinacija od najmanje dvije pojedinačne usluge koje se sastoje od prijevoza, smještaja ili drugih turističkih i ugostiteljskih usluga koje čine cjelinu, a pružaju se u vremenu duljem od 24 sata ili uključuju barem jedno noćenje i čija cijena mora biti unaprijed određena, školska ustanova **mora angažirati davatelja usluga** sukladno posebnim propisima. Iznimno od navedenog, školske ustanove u kojima se provodi odgoj i obrazovanje po posebnim programima za djecu s teškoćama u razvoju, a koje posjeduju vlastito i potrebama djece prilagođeno prijevozno sredstvo, samo za prijevoz ne moraju angažirati davatelja usluga.

U slučaju kada se za izvanučioničku nastavu angažira davatelj usluge, školska ustanova obvezno objavljuje **javni poziv za ponude na internetskim stranicama školske ustanove u izborniku pod nazivom ponude**. Ponudu na javni poziv može dostaviti turistička agencija, odnosno druga fizička ili pravna osoba, koja za takve usluge ispunjava uvjete određene posebnim propisima.[8] Tako je Pravilnikom propisano da se na javni poziv ne može javiti ponuditelj koji je radnik školske ustanove koja objavljuje poziv ili član njegove uže obitelji ili kod kojeg je za turističkog pratitelja ili vodiča angažiran djelatnik školske ustanove koja objavljuje poziv. Školska ustanova objavljuje javni poziv za jednodnevnu izvanučioničku nastavu ili posjet, najkasnije mjesec dana, a za višednevnu izvanučioničku nastavu najkasnije dva mjeseca prije predviđene realizacije[9] i mora biti objavljen na mrežnim stranicama do isteka roka za javni poziv. Ponuditelj se može javiti za realizaciju jedne ili više odnosno svih traženih ponuda školske ustanove s brojem ponude na obrascu. **Za svaku izvanučioničku nastavu imenuje se posebno Povjerenstvo za provedbu javnog poziva i izbor najpovoljnije ponude**.[10]

3. PLANIRANJE I IZVOĐENJE IZVANUČIONIČKE NASTAVE

U poglavlju III. Pravilnika detaljno su navedene obveze i prava ravnatelja školske ustanove, učiteljskog vijeća, školskog odbora, učitelja voditelja, učitelja pratitelja, učenika, roditelja, davatelja usluga, osnivača školske ustanove, te agencija nadležnih za odgoj i obrazovanje, a vezano uz planiranje i izvođenje izvanučioničke nastave.[11]

U Pravilniku su, također, propisane odredbe vezano uz sigurnost učenika. Tako je propisano da odabir odredišta izvanučioničke nastave i način prijevoza ne smije ugrožavati zdravlje ili sigurnost učenika, te da se za prijevoz učenika smiju koristiti samo prijevozna sredstva u skladu s propisima o sigurnom prijevozu djece. U izvanučioničkoj nastavi ili drugoj odgojno-obrazovnoj aktivnosti ne mogu sudjelovati osobe koje nisu učenici ili djelatnici školske ustanove odnosno one osobe koje učitelji nisu naveli vezano uz ostvarivanje predviđenih ciljeva, ali mogu sudjelovati osobe koje su pratnja učenicima s teškoćama o čemu odlučuju ravnatelj, razrednik i stručni suradnici školske ustanove. **Roditelji potpisuju ugovor za višednevnu izvanučioničku nastavu ili posjet s davateljem usluga, čiju je ponudu odabralo Povjerenstvo školske ustanove i sve troškove izravno uplaćuju sukladno potpisanom ugovoru.**

Odredbe navedenog Pravilnika, koje se odnose na organiziranje izvanučioničke nastave, poglavito školske izlete i ekskurzije, kao i na davatelje usluga u tim aktivnostima, pozivaju se i na odredbe propisa kojima se uređuje pružanje usluga u turizmu, pa se na organiziranje i provođenje učeničkih putovanja primjenjuju i odredbe Zakona o pružanju usluga u turizmu.

Zakonom o pružanju usluga u turizmu[12] (u daljnjem tekstu: Zakon) uređuju se način i uvjeti za pružanje usluga u turizmu. Tako, u smislu tog Zakona, usluge u turizmu su: pružanje usluga turističke agencije, turističkog vodiča, turističkog pratitelja, turističkog animatora, turističkog zastupnika, turističke usluge u nautičkom turizmu, turističke usluge u seljačkom gospodarstvu ili obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu, turističke usluge u ostalim oblicima turističke

[6] Tako se prema Pravilniku, za učenike od trećeg razreda osnovne škole do završnog razreda srednje škole, može organizirati i cjelodnevna ili višednevna izvanučionička nastava.

[7] Učitelj ili stručni suradnik koji planira, odgovara i organizira izvanučioničku nastavu imenuje se učiteljem voditeljem, a drugi učitelji ili stručni suradnici u pratnji imenuju se učiteljima pratiteljima. Za učenike s teškoćama, pratnja se organizira u skladu s odredbama Državnog pedagoškog standarda osnovnoškolskog odgoja i obrazovanja.

[8] Prvenstveno se misli na Zakon o pružanju usluga u turizmu i podzakonske propise donesene za provedbu tog Zakona.

[9] Iznimno od navedenog, u slučaju kada se višednevna izvanučionička nastava ostvaruje na početku školske godine, školska ustanova je dužna javni poziv objaviti najkasnije 30 dana prije kraja prethodne nastavne godine.

[10] U izbor za glasovanje ulaze sve ponude koje ispunjavaju uvjete. Članovi Povjerenstva glasuju tajno, a odluka Povjerenstva je konačna. Rezultati odabira ponude objavljuju se na internetskim stranicama školske ustanove.

[11] Vidi odredbe članaka 16. do 26. Pravilnika.

[12] Nar. nov., br. 68/07., 88/10. i 30/14.

ponude i ostale usluge koje se pružaju turistima u svezi s njihovim putovanjem i boravkom.

Zakonom je određen krug subjekata koji mogu pružati usluge u turizmu. Tako, pored trgovačkih društava, zadruga, trgovaca pojedinaca i obrtnika koji ispunjavaju uvjete propisane za pružanje turističkih usluga, pod uvjetima propisanim Zakonom i propisima donesenim na temelju tog Zakona, turističke usluge mogu pružati između ostalih i škole i druge odgojno-obrazovne ustanove.

Poslovni subjekti koji pružaju usluge u turizmu,[13] dužni su: objaviti uvjete, sadržaj i cijenu svake pojedine usluge i pridržavati se tih uvjeta, sadržaja i cijena; za svaku izvršenu uslugu, korisniku izdati račun, kartu ili potvrdu s brojem kojom se potvrđuje primitak uplate i čuvati kopije tih dokumenata najmanje tri godine od dana njihovog izdavanja; postupati s povećanom pažnjom, prema pravilima struke i običajima (pažnja dobrog stručnjaka), te voditi knjigu žalbe na način propisan Pravilnikom o obliku, sadržaju i načinu vođenja knjige žalbe.[14]

Prethodno je navedeno da utvrđene usluge u turizmu mogu pružati sindikati, udruge, škole i druge odgojno-obrazovne ustanove. U vezi s tim, važna je odredba članka 6. Zakona kojom je propisano da sindikati, udruge umirovljenika, udruge planinara i slične udruge mogu organizirati paket aranžman[15] i/ili izlet[16] isključivo za svoje članove, s tim da paket aranžman može trajati do dva dana uključujući najviše jedno noćenje. Takvo putovanje udruge mogu organizirati samo povremeno i bez svrhe stjecanja dobiti. Promidžba i predstavljanje navedenog putovanja ne može se obavljati sredstvima javnog priopćavanja.

Škola, odnosno druga odgojno-obrazovna ustanova može za svoje učenike, odnosno polaznike organizirati izlet,[17] ali samo radi ostvarivanja nastavnih i odgojno-obrazovnih sadržaja i postizanja svojih ciljeva i zadaća koji se organiziraju kao djelatnost škole, odnosno odgojno-obrazovne ustanove.

Udruge, škole i druge odgojno-obrazovne ustanove dužne su organizaciju navedenih putovanja prijaviti mjesno nadležnoj službi turističke inspekcije Ministarstva turizma prema svome sjedištu, najkasnije tri dana prije početka putovanja, te su dužne za organizaciju navedenih putovanja (škole za organizaciju izleta) koristiti samo prijevozna sredstva u kojima su putnici i prtljaga osigurani. Odredbom članka 6. Zakona, također, je propisano da su udruge, škole i druge odgojno-obrazovne ustanove dužne pri pružanju usluga postupati sukladno članku 4. stavku 1. točkama 1. do 3. Zakona, čime su osim što se tiče obveze vođenja knjige žalbi, izjednačeni s ostalim pružateljima usluga u turizmu. To konkretno znači da su udruge, škole i druge obrazovne ustanove dužne, kada organiziraju svoja putovanja, objaviti uvjete, sadržaj i cijenu svake pojedine usluge,[18] kako bi se potencijalni putnici[19] na vrijeme mogli informirati o navedenom putovanju, te su, **također, dužne svakom putniku[20] za svaku izvršenu uslugu izdati račun, kartu ili potvrdu s brojem kojom se potvrđuje primitak uplate.[21]**

Međutim, kada udruge, škole i druge odgojno-obrazovne ustanove organiziraju svoja putovanja preko turističke agencije, tada se navedene obveze ne odnose na njih.

Odredbe ovog Zakona ne primjenjuju se na putovanja koja bez svrhe stjecanja dobiti organiziraju izviđačke (skautske) udruge za svoje članove u svojim objektima ili opremi za kampiranje i amaterski športski klubovi radi odlaska na pripreme i natjecanja.

4. ORGANIZACIJA IZVANUČIONIČKE NASTAVE PUTEM TURISTIČKE AGENCIJE

Zakonom su određene usluge koje može pružati turistička agencija.[22] Tako je, između ostalog, propisano da usluge organiziranja paket aranžmana,[23] sklapanja i provedbe ugovora o paket aranžmanu, organiziranja izleta, sklapanja i provedbe ugovora o izletu, te posredovanja u sklapanju ugovora o organiziranom putovanju (paket aranžman i izlet), može pružati samo turistička agencija,[24] ako tim Zakonom ili drugim propisima nije drugačije propisano.

Odredbom članka 13. Zakona propisane su obveze, koje uz naprijed navedene obveze iz odredbe članka 4. Zakona, treba poštivati turistička agencija, prilikom pružanja usluga. Tako je turistička agencija, dužna: na ulazu u poslovnicu odnosno poslovni prostor vidno izložiti natpisnu ploču na kojoj je istaknuta tvrtka i sjedište turističke agencije; na ulazu u poslovnicu odnosno poslovni prostor vidno istaknuti radno vrijeme i pridržavati se istaknutog radnog vremena; ako zastupa druge turističke agencije izjasniti se o svojstvu u kojem nastupa i koja ovlaštenja ima; u svim reklamnim i promidžbenim materijalima kao i u svim poslovnim dokumentima vid-

[13] Vidi odredbe članka 4. Zakona.

[14] Nar. nov., br. 5/08.

[15] Paket aranžman je unaprijed utvrđena kombinacija od najmanje dvije pojedinačne usluge koje se sastoje od prijevoza, smještaja ili drugih turističkih i ugostiteljskih usluga što čine cjelinu, a pružaju se u vremenu dužem od 24 sata ili uključuju barem jedno noćenje, te se prodaju po ukupnoj unaprijed utvrđenoj cijeni.

[16] Izlet je unaprijed utvrđena kombinacija od najmanje dvije pojedinačne usluge, koje se sastoje od prijevoza ili drugih turističkih i ugostiteljskih usluga, a traju manje od 24 sata i ne uključuje noćenje.

[17] Dakle, imaju mogućnost organiziranja izleta, ali ne i paket-aranžmana.

[18] Uz obvezu pridržavanja tih uvjeta, sadržaja i cijena.

[19] Putnik je osoba koja pribavlja turističku uslugu, osoba za čiji račun i/ili u čije ime se pribavlja turistička usluga ili bilo koja osoba na koju se prenese pravo korištenja turističke usluge.

[20] Ukoliko se radi o učenicima, tada njihovim roditeljima/skrbnicima/udomiteljima.

[21] Također su dužne čuvati kopije tih dokumenata najmanje tri godine od dana njihovog izdavanja.

[22] Vidi članak 7. Zakona.

[23] Paket aranžman (paušalno putovanje) je unaprijed utvrđena kombinacija od najmanje dvije pojedinačne usluge koje se sastoje od prijevoza, smještaja ili drugih turističkih i ugostiteljskih usluga što čine cjelinu, a pružaju u vremenu dužem od 24 sata ili uključuju barem jedno noćenje, te se prodaju po ukupnoj unaprijed utvrđenoj (paušalnoj) cijeni.

[24] Turistička agencija je trgovačko društvo, trgovac pojedinac, obrtnik ili njihova organizacijska jedinica koji pružaju usluge organiziranja putovanja ili posredovanja usluga vezanih uz putovanje i boravak turista.

ljivo naznačiti tvrtku i sjedište te identifikacijski kod turističke agencije; čuvati, kao poslovnu tajnu, sve što je saznala o putniku i bez njegovog odobrenja, osim u zakonom propisanim slučajevima, nikome ne smije priopćiti: njegovu adresu, mjesto i vrijeme putovanja, boravka, uplaćenu cijenu, kao ni imena njegovih suputnika; putniku pružiti usluge utvrđene u ugovoru; upoznati putnika sa sadržajem važećeg ugovora o osiguranju od odgovornosti za štetu koju prouzroči putniku neispunjenjem, djelomičnim ispunjenjem ili neurednim ispunjenjem obveza koje se odnose na paket aranžman; te ponuditi putniku osiguranje od posljedica nesretnog slučaja i bolesti na putovanju, oštećenja i gubitka prtljage, dragovoljno zdravstveno osiguranje za vrijeme puta i boravka u inozemstvu, osiguranje otkaza putovanja te osiguranje kojim se osiguravaju troškovi pomoći i povratka putnika u mjesto polazišta u slučaju nesreće i bolesti, te ga upoznati sa sadržajem. Turistička agencija, kao dokaz da je putniku ponudila i posebno osiguranje od posljedica nesretnog slučaja i bolesti na putovanju, oštećenja i gubitka prtljage tijekom putovanja i boravka u inozemstvu, osiguranje od otkaza putovanja te osiguranje kojim se osiguravaju troškovi pomoći i povratka putnika u mjesto polazišta u slučaju nesreće i bolesti, te ga upoznala sa sadržajem, treba turističkom inspektoru, u inspekcijskom nadzoru, predočiti potpisanu izjavu putnika da mu je takvo osiguranje ponuđeno, te ugovor s osiguravajućim društvom temeljem kojeg se nudi takvo osiguranje. Zakonom je, također, propisana obveza turističke agencije koja organizira paket aranžman ili izlet da je dužna koristiti prijevozna sredstva u kojima su putnici osigurani od posljedica nesretnog slučaja i prtljaga od gubitka i oštećenja, kao i ugostiteljske objekte u kojima su korisnici usluga osigurani od posljedica nesretnog slučaja, te će se smatrati da turistička agencija ispunjava navedenu obvezu ukoliko ima sklopljen ugovor s osiguravateljem o osiguranju od odgovornosti koji obuhvaća ove navedene rizike (navedeno bi trebalo olakšati poslovanje turističkih agencija glede provjere prijevoznika i ugostitelja). Pored navedenih obveza, propisano je da je turistička agencija dužna prijevoz putnika obavljati vlastitim prijevoznim sredstvima ili prijevoznim sredstvima drugih prijevoznika sukladno posebnim propisima koji uređuju prijevoz putnika.

Među obvezama turističkih agencija, koje organiziraju paket aranžman ili izlet, propisano je da je turistička agencija dužna tijekom cijelog putovanja koristiti najmanje jednog turističkog pratitelja, koji ispunjava uvjete propisane Zakonom, za svaku grupu od 15 do 75 putnika, a da je za razgledavanje turističkih cjelina (lokaliteta), obvezna koristiti turističkog vodiča koji je ovlašten za pružanje usluga turističkog vodiča za tu turističku cjelinu (lokalitet), odnosno osobu koja obavlja poslove stručnog vođenja u muzeju, galeriji, zaštićenom području prirode, na arheološkom lokalitetu i sl. (gorski vodič, planinski vodič, speleološki vodič, voditelj u ronilačkom turizmu te vodič u lovu i ribolovu).

Turistička agencija je dužna za **svaki paket aranžman ili izlet koji organizira izdati program, prospekt ili katalog (promidžbeni materijal - tiskani ili elektronički) kojeg treba staviti na raspolaganje putniku prije sklapanja ugovora o organiziranju putovanja,** a koji ovisno o uslugama mora sadržavati obavijesti o: cijeni putovanja, odredištu (destinaciji), sredstvu, karakteristikama i kategoriji prijevoza, vrsti smještajnog objekta, njegovoj lokaciji i kategoriji, te turističkoj klasifikaciji prema pravu države u kojoj se objekt nalazi, broju dnevnih obroka, planu putovanja, iznosu ili postotku predujma te o broju i iznosu obroka otplate ostatka cijene, graničnim, viznim, i zdravstvenim formalnostima u pogledu putovanja i boravka u odredištu, najmanjem broju putnika koji je potreban za organiziranje putovanja te u roku u kojem će putnik biti obaviješten o otkazivanju putovanja ako za putovanje nije prijavljen dovoljan broj putnika.[25]

Pored navedenog, u cilju zaštite korisnika usluga, propisane su i dodatne obveze za turističku agenciju koja organizira paket aranžman.[26] Tako je propisano da je turistička agencija dužna: za svaki paket aranžman osigurati jamčevinu kod banke ili osiguravajućeg društva radi naknade putniku: plaćene cijene putovanja, ako zbog platne nemogućnosti ili stečaja turističke agencije izostanu usluge putovanja i troškova, koji su nastali zbog platne nemogućnosti ili stečaja putničke agencije za povratak putnika u mjesto polaska. Navedena jamčevina može biti u obliku police osiguranja, gotovinskog pologa ili bankovnog jamstva (garancije). Turistička agencija dužna je putniku prilikom uplate iznosa za turistički paket aranžman, izdati potvrdu o osiguranju jamčevine koja mu omogućava neposredno ostvarivanje prava na spomenutu naknadu prema banci ili osiguravajućem društvu. Među obvezama, koje su u funkciji zaštite putnika, ali i same turističke agencije propisana je i obveza da je turistička agencija koja organizira paket aranžman dužna s osiguravateljem sklopiti ugovor o osiguranju od odgovornosti za štetu koju prouzroči putniku neispunjenjem, djelomičnim ispunjenjem ili neurednim ispunjenjem obveza koje se odnose na paket aranžman. Tako, prilikom inspekcijskog nadzora jamčevine za realizirane paket-aranžmane turistička agencija može predočiti turističkom inspektoru, kao dokaz, zasebnu potvrdu ili to može biti dio teksta u uobičajenoj dokumentaciji (potvrdi o putovanju, potvrdi o prihvaćenoj rezervaciji, ponudi o putovanju uz dokaze o uplati paket-aranžmana), a kao dokaz o osiguranju iz članka 19. Zakona, turistička agencija u inspekcijskom nadzoru treba turističkom inspektoru predočiti sklopljen ugovor o osiguranju od odgovornosti s osiguravateljem za naprijed navedenu štetu.

[25] Vidi članak 17. Zakona.

[26] Vidi članke 18. i 19. Zakona.

Dr. sc. Jasenka Štiglec, Turistička inspekcija, Ministarstvo turizma, Zagreb

1. Plaće i naknade

1.1. Neoporezivi iznosi naknada, potpora, nagrada, dnevnica i otpremnina

Red. br.	Naknade, potpore ili nagrade	Odredba Zakona o porezu na dohodak[1] ili Pravilnika o porezu na dohodak[2]	Neoporezivi iznosi (u kunama)
NAKNADE RADNICIMA			
1.	Troškovi prijevoza na posao i s posla (mjesni i/ili međumjesni)	čl. 13. st. 2. t. 3. Pravilnika	u visini stvarnih izdataka prema cijeni mjesečne odnosno pojedinačne prijevozne karte javnog prijevoza
2.	Naknada za uporabu privatnog automobila u službene svrhe (za loko vožnju i za korištenje privatnog automobila na službenom putu)	čl. 13. st. 2. t. 5. Pravilnika	2,00 kn/km
POTPORE RADNICIMA			
1.	Potpore zbog bolovanja dužeg od 90 dana (godišnje)	čl. 13. st. 2. t. 9. Pravilnika	2.500,00 kn
2.	Potpora zbog invalidnosti radnika (godišnje)	čl. 13. st. 2. t. 6. Pravilnika	2.500,00 kn
3.	Potpora za slučaj smrti člana uže obitelji radnika (bračnog druga, roditelja, roditelja bračnog druga, djece, drugih predaka i potomaka u izravnoj liniji)	čl. 13. st. 2. t. 8. Pravilnika	3.000,00 kn
4.	Potpora za slučaj smrti radnika, osim potpora koje poslodavci ispaćuju **djeci** radnika, a koje se smatraju neoporezivim primicima u ukupnom iznosu	čl. 13. st. 2. t. 7. Pravilnika	7.500,00 kn
Napomena: *Ako se isplaćuje **potpora obitelji** za slučaj smrti radnika iznad neoporezivog iznosa od 7.500 kuna taj iznos podliježe obvezi obračuna samo poreza na dohodak (drugi dohodak) bez obveze obračuna doprinosa (prema čl. 209. st. 1. t. 7. Zakona o doprinosima, Nar. nov., br. 84/08. 148/13.), osim potpora djeci koje su neoporezive u ukupnom iznosu.*			
NAKNADE TROŠKOVA SLUŽBENOG PUTA I TERENSKI DODATAK RADNICIMA			
1.	Troškovi prijevoza na službenom putu	čl. 13. st. 2. t. 1. Pravilnika	u visini stvarnih troškova
2.	Troškovi noćenja na službenom putu	čl. 13. st. 2. t. 2. Pravilnika	u visini stvarnih troškova bez ograničenja kategorije hotela
3.	Dnevnice u zemlji za službeno putovanje (u mjesto udaljeno najmanje 30 km) koje traje više od 12 sati dnevno. Za službeno putovanje u zemlji koja traju više od 8, a manje od 12 sati, neoporezivi dio dnevnice iznosi do 85,00 kn.	čl. 13. st. 2. t. 13. Pravilnika	170,00 kn,
4.	Dnevnice u inozemstvu	čl. 13. st. 2. t. 14. Pravilnika	do propisanog iznosa za korisnike državnog proračuna Odluka Nar. nov., br. 8/06.
5.	Dnevni iznos troškova smještaja, prehrane, mjesnog prijevoza i sl. izdaci **("per diem")**	čl. 13. st. 12. Pravilnika	ukupan iznos troškova službenog puta koji se radnicima isplaćuju iz proračuna EU
6.	Terenski dodatak u zemlji (dnevno) - za udaljenost najmanje 30 km	čl. 13. st. 2. t. 15. Pravilnika	170,00 kn
7.	Terenski dodatak u inozemstvu (dnevno)	čl. 13. st. 2. t. 16. Pravilnika	250,00 kn
8.	Pomorski dodatak (dnevno)	čl. 13. st. 2. t. 17. Pravilnika	250,00 kn
9.	Pomorski dodatak na brodovima međunarodne plovidbe (dnevno)	čl. 13. st. 2. t. 18. Pravilnika	400,00 kn
10.	Naknada za odvojeni život (mjesečno)	čl. 13. st. 2. t. 19. Pravilnika	1.600,00 kn
OTPREMNINE RADNICIMA			
1.	Otpremnine prilikom odlaska u mirovinu	čl. 13. st. 2. t. 20. Pravilnika	8.000,00 kn
2.	Otpremnina zbog poslovno i osobno uvjetovanih otkaza ugovora o radu prema Zakonu o radu (za svaku navršenu godinu rada kod tog poslodavca)	čl. 13. st. 2. t. 21. Pravilnika	6.400,00 kn 8.000,00 kn za invalide rada

[1] Nar. nov., br. 177/04., 73/08., 80/10., 114/11., 22/12., 144/12., 125/13. i 148/13.
[2] Nar. nov., br. 95/05., 96/06., 68/07., 146/08., 2/09., 9/09. - ispravak, 146/09., 123/10., 137/11., 61/12., 79/13. i 160/13.

NAGRADE I DAROVI RADNICIMA			
1.	Jubilarne nagrade: - za 10 godina radnog staža - za 15 godina radnog staža - za 20 godina radnog staža - za 25 godina radnog staža - za 30 godina radnog staža - za 35 godina radnog staža - za 40 godina i svakih narednih 5 godina radnog staža	čl. 13. st. 2. t. 12. Pravilnika	 1.500,00 kn 2.000,00 kn 2.500,00 kn 3.000,00 kn 3.500,00 kn 4.000,00 kn 5.000,00 kn
2.	Prigodna nagrada radniku (godišnje)	čl. 13. st. 2. t. 11. Pravilnika	2.500,00 kn
3.	Dar radniku u naravi (godišnje)	čl. 16. stavak 3 t. 7. Pravilnika	400,00 kn
4.	Dar djetetu (radnika) do 15 godina starosti (godišnje)	čl. 13. st. 2. t. 10. Pravilnika	600,00 kn
5.	Potpora za novorođeno dijete radnika (do visine jedne proračunske jedinice prema posebnom propisu)	čl. 13. st. 2. t. 22. Pravilnika	3.326,00 kn
6.	Premije dobrovoljnog mirovinskog osiguranja koje poslodavac uplaćuje u korist svojeg radnika, uz njegov pristanak	čl. 10. t. 17. Zakona	Do 500,00 kn mjesečno odnosno 6.000,00 kn godišnje
STIPENDIJE			
1.	Stipendije (učenicima srednje škole i redovnim studentima - mjesečno)	čl. 45. st. 1. t. 3. Pravilnika	1.600,00 kn
2.	Stipendija koja se dodjeljuje studentima za izvrsna postignuća	čl. 45. st. 1. t. 3. Pravilnika	4.000,00 kn
3.	Stipendije iz proračuna EU	čl. 10. t. 13. Zakona	u ukupnom iznosu isplate
4.	Stipendije na javnim natječajima koje isplaćuju zaklade, fundacije, ustanove i druge institucije, koje djeluju u skladu s posebnim propisima, osnovane s namjenom stipendiranja	čl. 10. t. 18. Zakona	u ukupnom iznosu isplate
STIPENDIJE, NAGRADE I NAKNADE SPORTAŠIMA			
1.	Sportske stipendije, koje se prema posebnim propisima isplaćuju sportašima za njihovo sportsko usavršavanje (mjesečno)	čl. 45. st. 1. t. 4. Pravilnika	1.600,00 kn
2.	Naknade sportašima amaterima , prema posebnim propisima (mjesečno)	čl. 45. st. 1. t. 6. Pravilnika	1.600,00 kn
3.	Nagrade za sportska ostvarenja (godišnje). Stupanjem na snagu Pravilnika o mjerilima za dodjelu nagrada sportašima za sportska ostvarenja (Nar. nov., br. 46/14.), od 19. travnja 2014. godine ispunjeni su uvjeti za isplatu neoporezive nagrade sportašima, propisane odredbama čl. 45. st. 1. t. 5. Pravilnika o porezu na dohodak u iznosu do 20.000,00 kuna godišnje.	čl. 45. st. 1. t. 5.Pravilnika	20.000,00 kn
PRIMICI UČENIKA I STUDENATA			
1.	Primici učenika i studenata za rad preko ovlaštenih posrednika (godišnje)	čl. 45. st. 1. t. 2. Pravilnika	50.000,00 kn
2.	Nagrade učenicima za vrijeme praktičnog rada (mjesečno)	čl. 45. st. 1. t. 1. Pravilnika	1.600,00 kn
OSTALE POTPORE I DAROVANJA			
1.	Potpore koje djeci u slučaju smrti roditelja isplaćuju pravne i fizičke osobe te jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave na temelju svojih općih akata	čl. 9. st. 2. t. 2.8. Zakona i čl. 209. Zakona o doprinosima (Nar. nov., br. 84/08. - 22/12.)	u ukupnom iznosu isplate
2.	Darovanja za zdravstvene potrebe	čl. 9. st. 1. t. 9. Zakona čl. 6. st. 6. Pravilnika	Do visine stvarno nastalih izdataka za tu namjenu

NAPOMENE:

➢ ISPLATE RADNICIMA

Iznose naknada, potpora i nagrada koji su navedeni u prethodnoj tablici, poslodavac može isplatiti bez obveze obračuna poreza i doprinosa samo radnicima. Kada poslodavac radnicima isplaćuje naknade koje prelaze neoporezive iznose, razlika se smatra primitkom od nesamostalnog rada, odnosno plaćom na koju treba obračunati porez na dohodak i doprinose.

➢ ISPLATE OSOBAMA KOJE NISU U RADNOM ODNOSU

Ako se naknade, potpora i nagrada isplaćuju osobama koje nisu u radnom odnosu kod isplatitelja ukupna se svota smatra primitkom od kojeg se utvrđuje drugi dohodak (čl. 44. st. 20. Pravilnika o porezu na dohodak), s iznimkom neprofitnih organizacija.

➢ ISPLATE U NEPROFITNIM ORGANIZACIJAMA

Neprofitne organizacije (uključivo i proračunski korisnici), mogu osobama koje nisu u radnom odnosu neoporezivo isplatiti:

- naknade troškova službenog putovanja (troškove prijevoza, noćenja, dnevnice te naknadu za upotrebu privatnog automobila na službenom putu) ako te osobe službeno putuju za potrebe tih organizacije i pod uvjetom da ne ostvaruju naknadu za rad (dohodak po osnovi nesamostalnog rada ili drugi dohodak, čl. 10. t. 11. Zakona o porezu na dohodak i čl. 7. st. 5. Pravilnika o porezu na dohodak).

Iznimno, neprofitne organizacije i proračunski korisnici mogu neoporezivo isplatiti troškove noćenja i prijevoza na službenom putovanju i osobama koje primaju naknadu za rad pod uvjetom da račun za noćenje i prijevoz glasi na neprofitnu organizaciju odnosno proračunskog korisnika.

➢ NAČIN ISPLATE

- prema izmjenama članka 90. Pravilnika o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 79/13.) koje su stupile na snagu 5. srpnja 2013., stipendije i sportske stipendije mogu se isplatiti osim na žiroračun i na tekući ili štedni račun, ali i nadalje ne u gotovu novcu,
- nagrade učenicima za vrijeme praktičnog rada mogu se isplatiti u gotovu novcu.

1.2. Naknade korisnika državnog proračuna

➢ Osnovica

Osnovica za obračun naknada, potpora i otpremnina za mirovinu iznosi 3.326,00 (proračunska osnovica), sukladno čl. 21. Zakona o izvršavanju Državnog proračuna RH za 2014. g. (Nar. nov., br. 152/13.).

➢ Dnevnice, terenski dodatak i druge naknade

Prema **Odluci o visini dnevnice** za službeno putovanje u zemlji i visini naknada za državne dužnosnike, suce i druge pravosudne dužnosnike te ostale zaposlene koji se financiraju iz sredstava državnog proračuna, **a čija prava nisu uređena kolektivnim ugovorima** (Nar. nov., br. 117/12.), proračunskim korisnicima i izvanproračunskim fondovima koji se financiraju iz sredstava državnog proračuna, određuju se sljedeći iznosi naknada:

Visina naknade	Iznos u kn
Dnevnice za službeni put u zemlji	150,00 dnevno
Troškovi noćenja	prema priloženom računu
Naknada troškova za korištenje privatnog automobila u službene svrhe	2,00 po prijeđenom km
Terenski dodatak (isključuje pravo na dnevnicu i naknadu za odvojeni život od obitelji)	150,00 dnevno
Naknada za odvojeni život od obitelji (isključuje pravo na dnevnicu za obavljanje službenih poslova u mjestu prebivališta obitelji)	1.000,00 mjesečno (iznimno, ako je po odobrenju nadležnog tijela, osiguran smještaj na teret državnog proračuna, naknada iznosi 50% propisane naknade)

Prema Dodatku II. Temeljnom kolektivnom ugovoru za službenike i namještenike **u javnim službama** (Nar. nov., br. 150/13.), visina dnevnica za službena putovanja u zemlji iznosi **150,00 kuna.** Prema članku 65., **terenski dodatak** utvrđuje se u visini koja radniku pokriva povećane troškove života zbog boravka na terenu. Puni iznos terenskog dodatka isplaćuje se na način kako je to utvrđeno za državna tijela pa on **iznosi 150,00 kuna.**

Prema Dodatku II. Kolektivnom ugovoru **za državne službenike i namještenike** (Nar. nov., br. 150/13.), visina dnevnica za službena putovanja u zemlji i **visina terenskog dodatka iznosi 150,00 kuna.**

1.3. Plaće

➢ Osnovice za obračun doprinosa u 2014. g.

- doprinosi se obračunavaju **prema stvarno isplaćenoj plaći** koja ne može biti manja od minimalne plaće koja za **razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2014. iznosi 3.017,61 kn.**

➢ Najniža mjesečna osnovica - 2.779,35 kn

- ako je iznos isplaćene plaće (ili naknade bolovanja na teret poslodavca) u određenim slučajevima manji od najniže osnovice za obračun doprinosa, iste treba obračunati na iznos **najniže mjesečne osnovice koja za 2014. godinu iznosi 2.779,35 kn** - prema Naredbi o iznosima osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja za 2014. godinu (Nar. nov., br. 157/13.).

➢ Najviša mjesečna osnovica - 47.646,00 kn

- na iznos plaće koja je veća od najviše mjesečne osnovice ne obračunava se doprinos za mirovinsko osiguranje (I. i II. stup)
- primjenjuje se samo prilikom obračunavanja mjesečne plaće za određeni mjesec
- ne može se primijeniti pri isplati bonusa, naknada, nagrada, otpremnina itd.

➢ Najviša godišnja osnovica - 571.752,00 kn

- primjenjuje se samo za doprinos za mirovinsko osiguranje za I. stup.

➢ Stope doprinosa

Doprinosi iz plaće:		
- za mirovinsko osiguranje		20%
- I. stup		15%
- II. stup		5%
Doprinosi na plaću:		
- za zdravstveno osiguranje	- 13% (plaća za ožujak i ranije mjesece) - 15% (plaća za travanj i dalje, prema izmjenama Zakona o doprinosima)	
- za zaštitu zdravlja na radu	0,5%	
- za zapošljavanje i doprinos za poticanje zapošljavanja osoba s invaliditetom	1,7%	ili 1,6 + 0,1% ili 1,6 + 0,2%

➢ Staž osiguranja s povećanim trajanjem

Na plaće radnika kojima se **staž računa s povećanim trajanjem** pored mirovinskog doprinosa 20%, poslodavac je obvezan uplatiti i povećani doprinos za mirovinsko osiguranje na istu osnovicu po sljedećim stopama:

Za 12 mj. staža priznaje se	Ukupna stopa doprinosa	Stope doprinosa za radnike u I. stupu	Stope doprinosa za radnike u II. stupu
14 mjeseci	4,86 %	3,61 %	1,25 %
15 mjeseci	7,84 %	5,83 %	2,01 %
16 mjeseci	11,28 %	8,39 %	2,89 %
18 mjeseci	17,58 %	13,07 %	4,51 %

➢ Oslobođenje od plaćanja doprinosa na plaću

a) **prema Zakonu o doprinosima** (Nar. nov., br. 84/08. - 148/13.), poslodavci koji zaposle radnika kojemu je to prvo zapošljavanje oslobođeni su godinu dana plaćanja doprinosa na plaću (čl. 20. st. 2. Zakona).

b) **prema Zakonu o poticanju zapošljavanja** (Nar. nov., br. 57/12. i 120/12.), poslodavci koji zaposle:
- nezaposlenu osobu koja nema više od jedne godine evidentiranog staža u zvanju za koje se obrazovala, a u evidenciji nezaposlenih osoba vodi se duže od 30 dana ako se zapošljava na temelju ugovora o radu,
- dugotrajno nezaposlenu osobu koja se kao nezaposlena osoba vodi neprekidno duže od dvije godine te se zapošljava na temelju ugovora o radu,

imaju pravo na olakšicu u obliku oslobođenja od obveze plaćanja doprinosa na osnovicu u trajanju od dvije godine (doprinos za zdravstveno osiguranje, doprinos za zaštitu na radu i doprinos za zapošljavanje i za zapošljavanje osoba s invaliditetom).

1.4. Minimalna plaća

Zakonom o minimalnoj plaći (Nar. nov., br. 39/13.), koji je stupio na snagu 11. travnja 2013., propisana je minimalna plaća kao najniži mjesečni iznos **bruto plaće** koji pripada radniku za rad u punom radnom vremenu. Visina minimalne plaće utvrđuje se jednom godišnje, za sljedeću kalendarsku godinu i ona za 2014. godinu iznosi 3.017,61 kn (Nar. nov., br. 156/13.).

1.5. Porez na dohodak

1.5.1. Stope poreza na dohodak

Stope poreza na dohodak	Mjesečna porezna osnovica
12%	do 2.200,00 kn
25%	iznad 2.200,00 kn do 8.800,00 kn (tj. daljnjih 6.600,00 kn)
40%	iznad 8.800,00 kn

Godišnja porezna osnovica	Stopa
do 26.400,00 kuna	12%
od 26.400,00 do 105.600,00 kuna, tj. na razliku od 79.200.00 kuna	25%
iznad 105.600,00 kuna	40%

1.5.2. Osobni odbici

Osobni odbitak	Faktor osobnog odbitka	Svota osobnog odbitka
Osnovni osobni odbitak	1,00	2.200
Uzdržavani član (supružnici, roditelji, roditelji supružnika, unuci, bake i djedovi)	0,50	1.100
Prvo dijete	0,50	1.100
Drugo dijete	0,70	1.540
Treće dijete	1,00	2.200
Za svako daljnje dijete faktor se povećava 0,4, 0,5 itd.		
Za djelomičnu invalidnost (poreznog obveznika ili uzdržavanog člana)	0,30	660
Za 100% invalidnost (poreznog obveznika ili uzdržavanog člana)	1,00	2.200
Umirovljenici	-	visina mirovine a najviše 3.400 (najmanje 2.200)
Potpomognuta područja	I. skupina II. skupina - područje Grada Vukovara	3.200,00 2.700,00 3.200,00

Napomene:
1. **Ne smatraju se uzdržavanim članovima** uže obitelji i uzdržavanom djecom osobe čiji oporezivi **primici,** primici na koje se ne plaća porez i drugi primici koji se u smislu Zakona o porezu na dohodak ne smatraju dohotkom, **prelaze iznos od 11.000,00 kuna godišnje.**
2. Pri obračunu plaće za osobe s prebivalištem na području posebne državne skrbi i brdsko-planinskom područja odnosno na potpomognutom području primjenjuje se osnovni osobni odbitak, **a povećani osobni odbici** propisani za navedena područja **ostvaruju se tek podnošenjem godišnje prijave poreza na dohodak.**

1.6. Osnovice za obračun plaća u državnim i javnim službama za 2014. g.

	Osnovica - bruto	Propis
Državni službenici i namještenici	5.108,84 kn	Odluka o visini osnovice za obračun plaće za državne službenike i namještenike (Nar. nov., br. 40/09.)
Javne službe	5.108,84 kn	Odluka o visini osnovice za obračun plaće u javnim službama (Nar. nov., br. 40/09.)
Državni dužnosnici	4.491,236 kn	Odluka o visini osnovice za obračun plaće državnih dužnosnika (Nar. nov., br. 25/13.)
	4.221,762 kn	Odluka Nar. nov., br. 31/14. primjena za plaću za mjesec travanj koja će biti isplaćena u svibnju 2014.
Suci i drugi nositelji pravosudnih dužnosti	4.727,615 kn	Odluka o visini osnovice za obračun plaće sudaca i drugih pravosudnih dužnosnika (Nar. nov., br. 25/13.)
	4.443,958 kn	Odluka Nar. nov., br. 31/14. primjena za plaću za mjesec travanj koja će biti isplaćena u svibnju 2014.

SAVJETNICI: e-mail: rif@rif.hr
01 / 4686-506
SVAKODNEVNO 8-13 SATI

1.7. Posebni doprinos za ostvarivanje zdravstvene zaštite u inozemstvu

Temeljem čl. 188. Zakona o doprinosima (Nar. nov, br. 84/08. - 41/14.) poslodavci odnosno isplatitelji drugog dohotka obvezni su plaćati posebni doprinos za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu za vrijeme izaslanja, službenog boravka ili službenog puta u inozemstvu. Doprinos se ne plaća za službena putovanja, boravak ili izaslanje u:

- države članice Europske unije
- državu s kojom je međunarodnim ugovorom o socijalnom osiguranju uređeno pitanje korištenja zdravstvene zaštite u inozemstvu - Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Makedonija, Srbija i Turska (primjena od 19. prosinca 2013.)
- Norvešku, Island i Lihtenštajn (primjena od 12. travnja 2014.).

1.8. Nove stope prireza

U RIF-ovim OBAVIJESTIMA 2014., dodatak uz RIF br. 1/14., na stranicama 57. do 70., objavljene su stope prireza po općinama i gradovima. U međuvremenu su izmijenile odnosno uvele stopu prireza sljedeće općine/gradovi:

Grad/općina	stopa prireza	primjena od	broj Narodnih novina
PAZIN	povećana sa 5% na 9%	1. veljače 2014.	2/14
DARUVAR	10%	18. siječnja 2014.	3/14
PERUŠIĆ	8%	1. veljače 2014.	5/14
Pakrac	10%	1. travnja 2014.	37/14.
ZADAR	smanjena sa 12% na 10%	1. srpnja 2014.	20/14.
Kloštar Podravski	5%	8. srpnja 2014.	79/14.

1.9. Koeficijenti za preračunavanje neto iznosa na bruto iznos drugog dohotka

Stopa prireza	Drugi dohodak* Dopr. za M.O. = 20% Stopa poreza 25%	Drugi dohodak za koji ne postoji obveza doprinosa (drugi dohodak umirovljenika, potpora obitelji za slučaj smrti radnika, stipendije iznad neoporezivih iznosa i dr.) Pauš. izdaci = ne Dopr. za M.O. = ne Stopa poreza 25%	Autorski honorar Pauš. izdaci = 30% Stopa poreza = 25%	Umjetnički autorski honorar uz potvrdu ovlaštene udruge Neoporezivi dio = 25% Pauš. izdaci = 30% Stopa poreza = 25%
1	2	3	4	5
0.00	1.666667	1.333333	1.212121	1.126761
1.00	1.672241	1.337793	1.214698	1.128191
2.00	1.677852	1.342282	1.217285	1.129624
3.00	1.683502	1.346801	1.219884	1.131062
4.00	1.689189	1.351351	1.222494	1.132503
5.00	1.694915	1.355932	1.225115	1.133948
6.00	1.700680	1.360544	1.227747	1.135396
6.25	1.702128	1.361702	1.228407	1.135759
6.50	1.703578	1.362862	1.229067	1.136122
7.00	1.706485	1.365188	1.230391	1.136848
7.50	1.709402	1.367521	1.231717	1.137576
8.00	1.712329	1.369863	1.233046	1.138304
9.00	1.718213	1.374570	1.235712	1.139763
10.00	1.724138	1.379310	1.238390	1.141227
12.00	1.736111	1.388889	1.243781	1.144165
13.00	1.742160	1.393728	1.246494	1.145639
15.00	1.754386	1.403509	1.251956	1.148600
18.00	1.773050	1.418440	1.260239	1.153070

***Napomena**:
Za drugi dohodak za koji se plaćaju doprinosi za obvezna osiguranja (iz stupca 2) isplatitelj obračunava i plaća doprinos za osnovno zdravstveno osiguranje od 1. travnja 2014. po stopi 15% kao doprinos na osnovicu istovjetnu doprinosu za mirovinsko osiguranje. Za obveze doprinosa za drugi dohodak za koji je dužničko-vjerovnički odnos nastao do 31. ožujka 2014. g., doprinos se plaća po stopi 13%.

SEKCIJA INTERNIH REVIZORA

Hrvatske zajednice računovođa i financijskih djelatnika

najavljuje 17. ciklus edukacije

1. **Opći dio** — **20. - 25. listopada 2014.**
   od 8,00 do 13,00 i od 15,00 do 18,15 sati (od 13,00 do 15,00 stanka za ručak)
2. **Posebni dio** — **03. - 08. studenoga 2014.**
   od 8,00 do 13,00 i od 15,00 do 18,15 sati (od 13,00 do 15,00 stanka za ručak)
3. **Ispit** — **05. - 06. prosinca 2014.**

Program stručnoga usavršavanja za OVLAŠTENOGA INTERNOG REVIZORA

OPĆI DIO (60 sati)
- → RAČUNOVODSTVO
- → REVIZIJA
- → FINANCIJSKO UPRAVLJANJE
- → PRAVO DRUŠTAVA
- → ORGANIZACIJA I MENADŽMENT

POSEBNI DIO - moduli A, B, C i D (60 sati)

A) BANKE I FINANCIJSKE INSTITUCIJE
1. BANKARSTVO I FINANCIJSKE INSTITUCIJE
2. RAČUNOVODSTVO BANAKA I FINANCIJSKIH INSTITUCIJA
3. INTERNA REVIZIJA U BANKAMA I FINANCIJSKIM INSTITUCIJAMA

B) GOSPODARSTVO
1. TROŠKOVNO I UPRAVLJAČKO RAČUNOVODSTVO
2. FINANCIJSKO RAČUNOVODSTVO
3. INTERNA REVIZIJA U GOSPODARSTVU

C) PRORAČUN, PRORAČUNSKI KORISNICI I NEPROFITNE ORGANIZACIJE
1. RAČUNOVODSTVO NEPROFITNIH ORGANIZACIJA
2. RAČUNOVODSTVO PRORAČUNA I PRORAČUNSKIH KORISNIKA
3. INTERNA REVIZIJA U PRORAČUNU, PRORAČUNSKIM KORISNICIMA I NEPROFITNIM ORGANIZACIJAMA

D) INFORMACIJSKI SUSTAVI
1. UPRAVLJANJE INFORMACIJSKIM SUSTAVIMA
2. KONTROLA I REVIZIJA INFORMACIJSKIH SUSTAVA
3. INTERNA REVIZIJA INFORMACIJSKIH SUSTAVA

Uvjeti za pristupanje ispitu:
- → VSS
- → tri godine radnog iskustva na poslovima

- računovodstva; - financija; - revizije; - interne revizije; - kontrole i kontrolinga

ISPIT
- pismeni - prvi dan - opći dio
- drugi dan - posebni dio

Prag prolaznosti:
- Interna revizija: 70%
- Ostale discipline: 60%

Certifikati:
- **izdaju se nakon položenog pismenog ispita**
- **zvanje OVLAŠTENI INTERNI REVIZOR**

Specijalist za područje:
- banaka i financijskih institucija
- gospodarstva
- proračuna, proračunskih korisnika i neprofitnih organizacija
- informacijskih sustava

Priznavanje drugih certifikata (uz polaganje razlikovnog gradiva):
- ovlašteni revizor (Hrvatska revizorska komora)
- ovlašteni državni revizor
- ovlašteni unutarnji revizor u javnom sektoru
- ovlašteni računovođa (HURE)
- priznavanje završenog poslijediplomskog studija uz polaganje razlikovnog gradiva

Naknada za stručno usavršavanje i polaganje ispita za ovlaštenog internog revizora iznosi (6.500,00 kuna + PDV), a za polaznike s priznatim certifikatima i završenim poslijediplomskim studijem (4.500,00 + PDV).
Naknada se doznačuje prije početka predavanja na Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb,
IBAN: **HR1423600001101241118;** OIB: **75508100288.**

INFORMACIJE I PRIJAVE: www.rif.hr

HZRIF; ZAGREB, Jakova Gotovca 1; tel: +385 01 4686 500, 01 4686 505; fax: 01 4686 497; e-mail: **rif@rif.hr**

PRIJAVNICA

za STRUČNO USAVRŠAVANJE I ISPIT ZA OVLAŠTENOG INTERNOG REVIZORA (Prilozi prijavnici - ovjereni prijepis ili preslik originalne diplome; - potvrda o radnom iskustvu u struci; - domovnica)

1. Ime i prezime .....
2. Datum, mjesto i država rođenja .....
3. OIB ..... 4. Stručna sprema ..... 5. Radno iskustvo a) ukupno ..... b) u struci .....
6. Adresa stanovanja (ulica i kbr., mjesto i poštanski broj) .....
7. Poduzeće/institucija u kojoj ste zaposleni: .....
8. Adresa poduzeća/institucije: ..... 9. OIB .....
10. Telefon ..... 11. Fax ..... 12. e-mail .....
13. Račun za edukaciju platit će: a) polaznik b) poduzeće/institucija
14. Prijavljujem se za posebni dio MODUL A, B, C ili D (potrebno zaokružite):

A) BANKE I FINANCIJSKE INSTITUCIJE — C) PRORAČUN, PRORAČUNSKI KORISNICI I NEPROFITNE ORGANIZACIJE

B) GOSPODARSTVO — D) INFORMACIJSKI SUSTAV

Potpis

.....

Program 17. savjetovanja

INTERNA REVIZIJA I KONTROLA

Grand Hotel 4 opatijska cvijeta, Opatija, 25. - 27. rujna 2014.

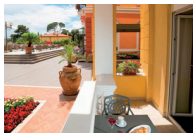

25. 9. 2014. (četvrtak)

9,00 - 10,15 * **PLENARNI DIO**

moderator: prof. dr. sc. Lajoš Žager

Otvaranje savjetovanja

1. Očekivanja stakeholdera interne revizije
   Polona Pergar Guzaj
2. Prijevare - suvremeni trendovi i znaci upozorenja pri internoj reviziji
   prof. dr. sc. Lorena Mošnja - Škare
   izv. prof. dr. sc. Robert Zenzerović
3. Optimiziranje tri linije obrane u upravljanju rizicima
   Slaven Đuroković

10,15 - 10,30 * **PREZENTACIJA SPONZORA SAVJETOVANJA**
10,30 - 11,00 * **SKUPŠTINA SEKCIJE INTERNIH REVIZORA I PROMOCIJA OVLAŠTENIH INTERNIH REVIZORA**
11,00 - 11,45 * **STANKA (KOKTEL)**

11,45 - 13,15 * **PLENARNI DIO**

4. Važnost povjerenja u internoj reviziji
   izv. prof. dr. sc. Mislav Ante Omazić
5. (Re)vizija osobnog marketinga
   prof. dr. sc. Jurica Pavičić
6. Interakcija interne revizije s revizijskim odborom – empirijsko istraživanje u hrvatskim poduzećima
   prof. dr. sc. Boris Tušek

15,00 Izlet u organizaciji HZRiF-a

26. 9. 2014. (petak)

9,00 - 10,45 * **RAD PO SEKCIJAMA**
Napomena: ***Učesnici savjetovanja biraju jednu od tri ponuđene sekcije (A, B ili C)***

Sekcija A: INTERNA REVIZIJA U BANKAMA I DRUGIM FINANCIJSKIM INSTITUCIJAMA

moderator: prof. dr. sc. Danimir Gulin

1. Eksterna procjena odjela interne revizije u Centralnoj banci Bosne i Hercegovine
   mr. sc. Ankica Kolobarić i Alma Delić
2. Praćenje statusa danih preporuka
   Senka Presečan

ILI

Sekcija B: INTERNA REVIZIJA U GOSPODARSTVU

moderator: prof. dr. sc. Boris Tušek

1. Procjena rizika u procesu planiranja interne revizije
   mr. sc. Dorotea Brčić
2. Interna revizija kapitalnih projekata
   Marina Tonžetić

ILI

Sekcija C: INTERNA REVIZIJA U JAVNOM SEKTORU

moderator: izv. prof. dr. sc. Ivana Mamić Sačer

1. Provedba novog Pravilnika o unutarnjoj reviziji korisnika proračuna
   Davor Kozina
2. Uloga internih revizora u jačanju etičnosti javnog sektora
   mr. sc. Nediljka Rogošić

10,45 - 11,15 * **STANKA**
11,15 - 13,00 * **RAD PO SEKCIJAMA**
Napomena: ***Učesnici savjetovanja biraju jednu od dvije ponuđene sekcije (D ili E)***

Sekcija D: INFORMACISKE TEHNOLOGIJE I INTERNA REVIZIJA

moderator: prof. dr. sc. Katarina Žager

1. Sveobuhvatni pregled aktualnih standarda i vodiča za reviziju IS-a
   Višnja Komnenić
2. Testovi učinkovitosti kontrola pri reviziji IS-a
   prof. dr. sc. Mario Spremić

Sekcija E: POREZI I INTERNA REVIZIJA

moderator: Slaven Đuroković

1. Provođenje ovrhe u poreznim postupcima
   Dunja Kovačić
2. Pravni, porezni i računovodstveni tretman zateznih kamata
   Ivica Milčić

20,00 SVEČANA VEČERA - DRUŠTVENA VEČER

27. 9. 2014. (subota)

9,30 - 11,30 * **PLENARNI DIO**

moderator: mr. Stanko Tokić

1. Apetit rizika i interna revizija
   Jasna Turković
2. Balanced scorecard za internu reviziju
   doc. dr. sc. Sanja Sever Mališ
3. Izvješća sa svih sekcija
4. Zaključak savjetovanja

Voditelj savjetovanja: prof. dr. sc. Lajoš Žager

Predavači i moderatori rasprava u sekcijama na savjetovanju su:

- *stručnjaci iz inozemne i domaće prakse (Ernst & Young d.o.o., IIA - Slovenski inštitut, Centralna banka Bosne i Hercegovine, Revsar, Udruženje internih revizora BIH priznatog kao IIA BiH, Deloitte d.o.o., Firma 4E d.o.o., Zagrebačka banka d.d., Hrvatski Telekom d.d., Intesa Sanpaolo Card d.o.o., HEP d.d., HIIR i HZRiF)*
- *predstavnici Ministarstva financija i Državnog ureda za reviziju*
- *profesori Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Odjela za ekonomiju i turizam "dr. Mijo Mirković" Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli*

Napomena: Organizator zadržava pravo izmjene programa.

Sponzor savjetovanja:
Ernst & Young d.o.o. Zagreb

PRIJAVNICA ZA REZERVACIJU SMJEŠTAJA

Opatija 24. - 27. 09. 2014., Milenij Grand Hotel 4 opatijska cvijeta****

IME I PREZIME:	
TVRTKA/INSTITUCIJA:	
ADRESA:	
TELEFON/FAX/E-MAIL:	
DATUM DOLASKA:	
DATUM ODLASKA:	
HOTEL:	
SMJEŠTAJ:	a) jednokrevetna soba 1/1 b) dvokrevetna soba 1/2
USLUGA:	a) polupansion b) noćenje s doručkom
GARANCIJA PLAĆANJA:	*Hotel zadržava pravo predautorizacije kreditne kartice u iznosu troškova cjelokupnog boravka, 48 sati prije dolaska. U slučaju promjene ili otkaza rezervacije istu je potrebno poništiti najkasnije 48 sati prije predviđenog dolaska. U protivnom ćemo Vas teretiti za troškove cjelokupnog boravka.* *Naziv kreditne kartice:* _____ *Broj kreditne kartice:* _____ *CVC kod:* _____ *Vrijedi do:* _____ *Potpis:* _____

Smještaj za sudionike konferencije po povlaštenim cijenama predviđen je u Hotelu Milenij**, Grand Hotelu 4 opatijska cvijeta**** i Hotelu Agava****. Molimo Vas da prilikom rezervacije ispunite prijavnicu za rezervaciju smještaja i pošaljete faxom ili e-mailom u odjel rezervacija Milenij hotela najkasnije do 05. 09. 2014.***

(fax: +385 51 278 021, mail: info@milenijhoteli.hr)

Cijene po osobi i danu:

	*Hotel Milenij******		*Milenij Grand Hotel 4 opatijska cvijeta*****		*Milenij Hotel Agava*****	
	1/1	1/2	1/1	1/2	1/1	1/2
Noćenje s doručkom	685,00 kn	530,00 kn	615,00 kn	438,40 kn	554,00 kn	393,00 kn
Polupansion (večera)	/		651,00 kn	474,00 kn	590,00 kn	429,00 kn
Naplata za ručak	dnevni menu u Grand Hotelu 4 opatijska cvijeta 150,00 kn po osobi i danu					
Boravišna pristojba	7,00 kn					
Garaža	90,00 kn po automobilu dnevno *(na navedenu cijenu odobravamo 20% popusta)*					
Cijena smještaja uključuje	PDV i korištenje bazena					

Check in: od 15:00 h / Check out: do 11:00 h

PRIJAVA ZA PRIJEVOZ

Mediaturist

Media Turist d.o.o.
Turistička agencija
Zrinjevac 17
10000 ZAGREB

Cijena prijevoza za relaciju Zagreb-Hotel Milenij-Zagreb iznosi **190,00 kuna** po osobi. Prijave se vrše na mail: **agencija@media-turist.hr**

KOTIZACIJA:

- **ZA ČLANOVE SIR** **1.300,00 kuna**
- **ZA ČLANOVE HIIR** **1.300,00 kuna**
- **ZA OSTALE** **1.500,00 kuna**

Mogućnost plaćanja do 4 rate.

Kotizacija uključuje: Zbornik radova, radni pribor, izlet, ulaznica za svečanu večeru - društvenu večer i PDV.

Kotizacija se doznačuje na:
Žiroračun broj HZRIF-a IBAN: HR1423600001101241118
Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, OIB: 75508100288.

Informacije i prijave: www.rif.hr

Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, Jakova Gotovca 1
telefoni: 01/4686-500, 01/4686-505, 01/4686-502
fax.: 01/4686-496; e-mail: pretplata@rif.hr
IBAN: HR1423600001101241118
OIB: 75508100288

www.rif.hr